

P. CORNEILLE

ΤΡΑΓΩΔΙΑ
ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑ

3499

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1899

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ

P. CORNEILLE

Ο ΣΙΔ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ
ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
Σ. Ι. ΒΟΥΤΥΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

1899

Τ Ω,

ΔΑΙΜΟΝΙΩ, ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ ΙΕΡΟΦΑΝΤΗ,

Mounet-Sully

ΕΠΙ ΤΗ ΕΠΙΣΚΕΨΕΙ ΑΥΤΟΥ ΕΝΘ'ΑΝΕΠΑΥΘΗ

Ο ΟΪΔΙΠΟΥΣ ΤΥΡΑΝΝΟΣ

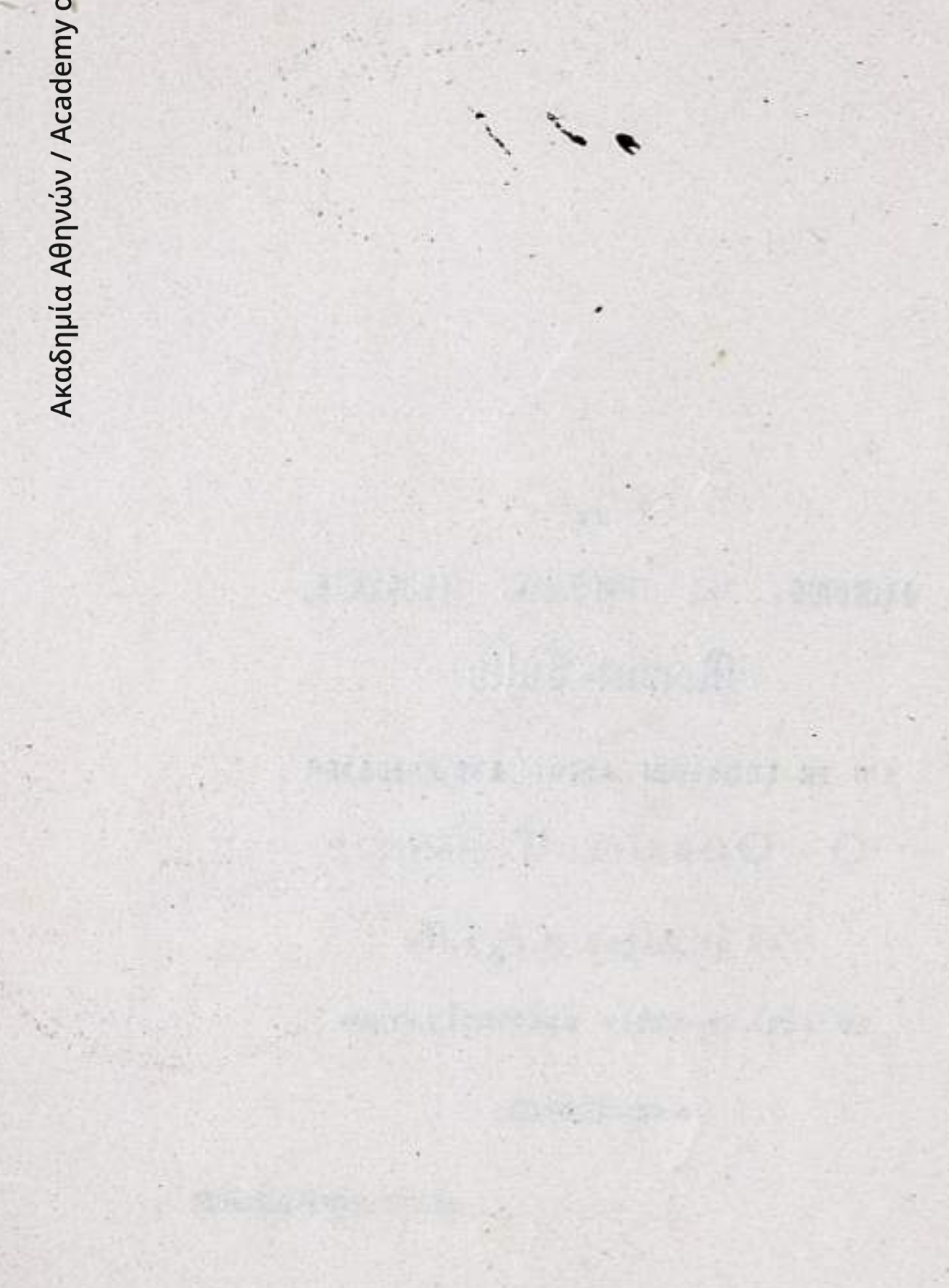
τοῦ γαλάτου Αἰσχύλου

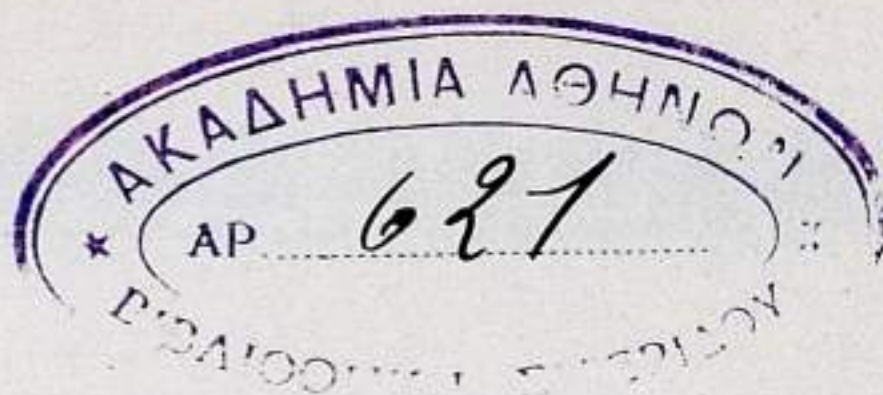
τὸ ἐξελληνισθὲν ἀριστοτέχνημα

ΑΦΙΕΡΟΙ

Ο ΜΕΤΑΦΡΑΣΑΣ

Π. ΚΟΡΝΗΛΙΟΥ

Ο ΣΙΔ

ΤΡΑΓΩΔΙΑ

ΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ ΠΕΝΤΕ

ΠΡΟΣΩΠΑ .

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ, πρῶτος βασιλεὺς τῆς Κα-
στιλλίας

ΔΟΝΑ ΟΥΡΡΑΚΑ, ἰνφάντη (βασιλόπαις) τῆς
Καστιλλίας

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ, πατὴρ τοῦ δὸν Ροδρίγου

ΔΟΝ ΓΟΜΕΣ, κόμης Γόρμας, πατὴρ τῆς Χιμένης

ΧΙΜΕΝΗ, θυγάτηρ τοῦ δὸν Γομές

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ, ἐραστής τῆς Χιμένης

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ, ἀντεραστής τοῦ δὸν Ροδρίγου

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

ΔΟΝ ΑΛΟΝΣΟΣ } καστιλλανοὶ εὐπατρίδαι

ΕΛΕΟΝΩΡΑ, παιδαγωγὸς τῆς ἰνφάντης

ΕΛΒΙΡΑ, παιδαγωγὸς τῆς Χιμένης

Εἰς ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ τῆς ἰνφάντης

—*—

Ἡ σκηρὴ ὑπόκειται ἐν Σεβίλλῃ

τῷ 1060 μ. Χρ.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Χιμένη, Ἑλβίρα

ΧΙΜΕΝΗ

Εἰλικρινῶς μοι λέγεις τὴν ἀλήθειαν,
Ἑλβίρα, καὶ τῶν λόγων τοῦ πατρὸς οὐδὲν
μοι ἀποκρύπτεις ;

ΕΛΒΙΡΑ

Ἡδονὴν ἀνέκφραστον
αἰσθάνομαι εἰσέτι. Τόσον ἐκτιμᾷ
ὁ κόμης τὸν Ροδρίγον, ὅσον καὶ ὁμῆς
τὸν ἀγαπᾶτε. Ἄν δ' ἐμάντευσα καλῶς,
αὐτὸς θὰ διατάξῃ τὴν Χιμένην του
τοῦ δὸν Ροδρίγου νὰ δεχθῇ τὸν ἔρωτα.

ΧΙΜΕΝΗ

Καὶ πόθεν τάχα κρίνεις ὅτι ὁ πατήρ
τὴν ἐκλογὴν μου εὐμενῶς θ' ἀποδεχθῇ ;
Τί νὰ ἐλπίσω ; λέγε· ἡ καρδία μου
τοὺς λόγους σου ἀπλήστως ἀπεκδέχεται.
Πιστεύεις ὅτι εἶναι δυνατόν ποτε
ὑπερηφάνως, ἐλευθέρως, φανερῶς.

τοῦ ἔρωτός μας νὰποκαλυφθῇ τὸ πῦρ ;
 Σὲ ἐπηρώτα περὶ ὧσων παρὰ σοὶ
 ὁ δὸν Ροδρίγος καὶ δὸν Σάγχος μυστικῶς
 διενεργοῦσι ; Μὴ τῷ ἀπεκάλυψας
 τὸ ἄνισον τοῦ φίλτρου τῆς καρδίας μου,
 οὗ ἔνεκ' ἀποκλίνει πρὸς τὸν ἕτερον
 τῶν δύο ἐραστῶν μου ;

ΕΛΒΙΡΑ

ἝΑπαγε· οὐχί.

Τῷ εἶπον μόνον ὅτι, ἀδιάφορος
 πρὸς ἀμφοτέρους, εἰς οὐδένα ἐξ αὐτῶν
 ἐλπίδας οὔτ' ἀρνείσθε, οὔτε δίδετε
 καὶ οὔτ' ἐρωτοτρόπως, οὔτε αὖστηρῶς
 πρὸς τούτους φερομένη, ἀποκδέχεται
 νὰ σοὶ ὀρίσῃ ὁ πατήρ τὴν ἐκλογὴν
 τοῦ μέλλοντος συζύγου Τὸν κατέθελε
 τὸ σέβας τοῦτο, ὡς μοὶ ἀπεδείκνυον
 τὰ μειδιῶντα χεῖλη του. Καὶ ἐπειδὴ
 τὰ πάντα θέον νὰ ἀφηγηθῶ, ἰδοὺ
 τί περὶ τούτων εἶπε καὶ περὶ ὑμῶν :
 „Αὐτὸ βεβαίως ἦτο τὸ καθήκον της.
 „Ἐξ ἐπισήμου γενεᾶς ἀμφοτέροι,
 „πιστῆς, ἀνδρείας, εἶναι μὲν νεώτατοι,
 „ἀλλ' εἰς τὰ ὄμματά των ἀκτινοβολεῖ
 „ἡ θεσπεσία ἀρετὴ τοῦ γένους των.
 „Τοῦ δὸν Ροδρίγου μάλιστα τὸ πρόσωπον
 „ἱπποτισμοῦ τελείου εἶναι πρότυπον.
 „Τοσοῦτον εἶναι γόνιμον τὸ γένος του.
 „ἡρώων, ὥστε τρέφονται διὰ δαφνῶν
 „ἐκ γενετῆς οἱ παῖδες. Τοῦ πατρὸς αὐτοῦ,
 „ἐφόσον ἦτο νέος, ἀπαράμιλλος
 „ἐθεωρεῖτο ἡ ἡρωϊκὴ ὁρμή·
 „καὶ αἱ ρυτίδες ἐπὶ τοῦ μετώπου του,
 „τοὺς περιδόξους ἄθλους του χαράξασαι,
 „ἀγγέλλουσιν εἰς πάντας ποῖος ἄλλοτε

„ὀπῆρξεν. Ὅ,τι εἶδον παρὰ τοῦ πατρὸς
 „ἐγγύησις μοι εἶναι περὶ τοῦ υἱοῦ.
 „Θὰ εὐηρέσται τέλος τὸν πατέρα της
 „ἐκλέγουσα ἐκείνον ἢ θυγάτηρ μου„.
 Νὰ παρεδρεύσῃ σπεύδων εἰς συμβούλιον,
 οὗ ἤγγιζεν ἡ ὥρα, δὲν ἐπρόλαβε
 νὰ συμπληρώσῃ ὅσα λέγων ἤρχισεν·
 ἐκ τῶν ὀλίγων ὅμως τούτων λέξεων
 τολμῶ νὰ συμπεράνω ὅτι μεταξὺ
 τῶν δύο ἐραστῶν σὰς ἡ καρδία του
 οὐδόλως ἐνδοιάζει. Προκειμένου δὲ
 τῆς τοῦ υἱοῦ του ἀγωγῆς διευθυντὴν
 ὁ ἄναξ νὰ ἐκλέξῃ, τῆς τιμῆς αὐτῆς
 τίς τοῦ πατρὸς σὰς εἶναι ἀξιώτερος;
 Τ' ἀνδραγαθήματά του, ἢ ἀνδρεία του,
 ὑπέροχον ἐκείνον ἀναδείξαντα,
 ἀποσοβοῦσι πάντα συναγωνισμόν.
 Καὶ ἐπειδὴ τοῦ δὸν Ροδρίγου ὁ πατήρ
 τοῦ συμβουλίου ἅμα λήξαντος σκοπεῖ
 νὰ σὰς ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ ὡς νύμφην του,
 κατανοεῖτε πόσον εἶναι ἔγκαιρος
 ἡ πρότασις του αὕτη καὶ ὠφέλιμος
 εἰς τὴν ταχεῖαν πλήρωσιν τῶν πόθων σὰς.

XIMENH

Βεβαρημένη ὅμως ἡ καρδία μου
 ἀντὶ νὰ χαίρῃ θλίβεται. Τὸ πρόσωπον
 τῆς τύχης νὰ ἀλλάξῃ μί' ἀρκεῖ στιγμή,
 Φοβοῦμαι μήπως ἡ μεγάλη μου χαρὰ
 εἰς ὀλεθρίαν συμφορὰν μετατραπῇ.

ELBIRA

Οἱ φόβοι σὰς ταχέως θὰ ἐκλείψωσι.

XIMENH

Προσμείνωμεν τὸ τέλος ὅπωςδῆποτε
 Ὑπάγωμεν.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἡ Ἰνφάντη, Ἐλεονώρα, εἰς ἀκόλουθος.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Ἀκόλουθέ μου, ὕπαγε
πρὸς τὴν Χιμένην καὶ εἰπέ τῇ παρ' ἐμοῦ
ὅτι βραδύνει σήμερον παρὰ πολὺ
νὰ ἔλθῃ πρὸς με, ὅτι δ' ἡ ἀγάπη μου
βαρέως φέρει τὴν ἀμέλειαν αὐτῆς.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ἡ Ἰνφάντη, Ἐλεονώρα

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Σᾶς βλέπω, δεσποινά μου, ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ
κατεχομένην πόθου, καθ' ἐκάστην δὲ
ζητοῦσαν νὰ ἀνεύρητ' ἐν τοῖς λόγοις τῆς
εἰς τί σημεῖον ἔφθασεν ὁ ἔρως των.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Καὶ ἔχω λόγους. Τὴν ἐδίασα σχεδὸν
νὰ ὑποκύψ' εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ ἔρωτος·
ἐκ τῆς χειρός μου τὸν Ροδρῖγον ἔλαβε,
καὶ δι' ἐμαῦ καὶ μόνῃς κατενίκησεν
ἐκεῖνος τῆς Χιμένῃς τὴν ἀπάθειαν.
Ἄφοῦ λοιπὸν εἶν' ἔργον μου ὁ ἔρως των,
τί σὲ ἐκπλήττει ἂν ἐνδιαφέρωμαι
νὰ ἴδω τὰ δεινὰ των καταπαύοντα;

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Καὶ ὁμῶς, ὅταν φαίνεται ὑπὲρ αὐτῶν
ἡ τύχη τρεπομένη, θλίψιν ἄμετρον
ἡ ὄψις σας προδίδει. Μὴ τὸ ἄγαλμα
τοῦ ἔρωτός των πλήττει τὴν καρδίαν σας
καὶ δυστυχῇ σᾶς καθιστᾷ τὸ θέαμα

τῆς εὐτυχίας, ὑπὲρ ἧς φροντίζετε ;
 Ἄλλὰ παρεξεστράπην· ἀκριτομυθῶ.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Συγκρατουμέν' ἡ θλιψίς μου δξύνεται.
 Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ἄκουσον, ναί, ἄκουσον,
 καὶ τὴν ἀδυναμίαν μου οἰκτείρουσα
 τὴν ἀρετὴν μου θαύμασον Ἀμείλικτος
 ὁ ἔρως εἶναι τύραννος. Τὸν νεαρὸν
 ἱππότην τοῦτον, τὸν ὠραῖον ἐραστήν,
 ὃν ἐκχωρῶ εἰς ἄλλην, φεῦ ! τὸν ἀγαπῶ.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Τὸν ἀγαπᾶτε ;

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Ἐπὶ τῆς καρδίας μου
 τὴν χεῖρα θές καὶ ἴδε· πῶς ταραττεται
 εἰς τῶνομά του ;

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Σύγγνωτέ μοι, δέσποινα,
 ἂν σεβασμοῦ καθήκον παραβαίνουσα
 τὸν ἔρωτά σας ψέγω. Βασιλόπαις σεῖς
 ἀπλοῦν ἱππότην ἐραστήν ἐκλέγετε ;
 Ὁ ἄναξ, ἡ Καστίλλη τί θὰ εἰπῶσι ;
 Τοσοῦτον ἡ Ἰνφάντη ἐλησμόνησε
 καὶ ἑαυτὴν καὶ τίνος εἶναι γενεᾶς !

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Οὐχί· τὸ ἐνθυμοῦμαι, καὶ τὸ αἶμά μου
 θὰ ἔχυνον προθύμως πρὶν ἢ ἑμαυτὴν
 καὶ γένος διαψεύσω. Ἡδυνάμην, ναί,
 νὰ σοὶ ἀντεῖπω ὅτι μόν' ἡ ἀρετὴ
 ν' ἀνάπτη δικαιούται φλόγα ἔρωτος
 εἰς εὐγενεῖς καρδίας. Ἄν τὸ πάθος μου
 προφάσεις ἐπεζήτει, παραδείγματα
 θὰ εὗρισκον μυρία δικαιούντα με.
 Τοιαῦτα ὁμῶς δὲν ζητῶ ἐκθέτοντα

τήν φήμην μου. Ἐάν βαθὺς ὁ ἔρωσ μου,
 βαθύτερον τὸ τῆς τιμῆς μου αἶσθημα.
 Γινώσκω ὅτι βασιλέως θυγατρὸς
 οὐδεὶς ἐκτὸς μονάρχου εἶναι ἄξιος
 Ἰδοῦσα ὅτι ἡδυνάτει νάντιστῇ
 ἡ τάλαινα καρδία μου, ἐγὼ αὐτῇ
 ὅ,τι νὰ λάβω δὲν ἐτόλμων ἔδωκα,
 καὶ τὴν Χιμένην ἀντ' ἐμοῦ ὑπέβαλον
 εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ πρὸς ἐκεῖνον ἔρωτος.
 Τὴν φλόγα των ἀνῆψα πρὸς ἀπόσθεις
 τῆς ἰδικῆς μου. Μὴ λοιπὸν ἐκπλήττεσαι
 ἐὰν ἀγωνιώσω ἡ καρδία μου
 τὸν εὐτυχῇ των ἀναμέν' ὀμέναιον.
 Ἐκ τούτου μόνου ἡ γαλήνη τοῦ λοιποῦ
 τῆς ἀτυχοῦς καρδίας μου ἐξήρτηται.
 Τοῦ ἔρωτος ἂν ἦναι ἡ ἐλπίς ζωῇ,
 ἐκλείπει ὅμως τὴν ἐλπίδ' ἀποβαλὼν.
 Χωρὶς τροφῆς ἡ φλόξ του ἀποσθέννυται.
 Ὅσον καὶ ἦναι θλιθερὰ ἡ μοῖρά μου,
 ἂν ἡ Χιμένη τὸν Ροδρίγον νυμφευθῇ,
 θνήσκ' ἡ ἐλπίς, τὸ πνεῦμα θεραπεύεται.
 Καὶ ὅμως πάσχω φοβερὸν μαρτύριον·
 ὁ δὸν Ροδρίγος μέχρις ὅτου νυμφευθῇ
 ἐπέραστός μοι εἶναι. Ἀγωνίζομαι
 νὰ ἀπολέσω τοῦτον ἀνεπιστρεπτί,
 καὶ μὲ σπαράττει ἡ ἀπώλεια αὐτοῦ.
 Αἰσχύνομαι διότι θῦμα ἔρωτος
 στενάζω δι' ἐκεῖνον, ὃν ἀπαξιῶ.
 Σαλεύει ἡ ψυχὴ μου· ἂν τὸ θάρρος μου
 ἀκμαῖον παραμένῃ, τὴν καρδίαν μου
 τὸ πῦρ καταβιβρώσκει. Τὸν ὀλέθριον
 ὀμέναιόν των καὶ πτοῶμαι κ' εὖχομαι·
 χαρὰν καὶ λύπην ἀναμένω ἐξ αὐτοῦ.
 Ἐρως καὶ δόξα τόσα ἔχουν θέλγητρα

ἐνώπιόν μου, ὥστε, καὶ τε τελεσθῇ
ὁ γάμος οὗτος, ἀποθνήσκω, καὶ τε μή.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Κατόπιν τούτων ἄλλο, δέσποινα οὐδὲν
νὰ εἶπω ἔχω ἢ νὰ κλαύσω μεθ' ὑμῶν.
Σᾶς ἐμεμφόμην τέως, σᾶς οἰκτείρω νῦν.
Ἄλλ' ἐπειδὴ ἡ ἀρετὴ σας πολεμεῖ
ἰσχὺν καὶ φίλτρον νόσου τόσον γλυκερᾶς
καὶ τόσον ἐπωδύνου, ἀποκρούουσα
καὶ τὰς ἐφόδους καὶ τὸ δέλεαρ αὐτῆς,
θὰ ἀποδώσῃ πάντως εἰς τὸ πνεῦμά σας
τὴν ἡρεμίαν. Εἰς αὐτὴν ἐλπίζετε
καὶ εἰς τὸν χρόνον. Ὁ Θεὸς ὁ δίκαιος
μακρᾶς βασάνου δὲν θάφῃσῃ ἔρμαιον
τὴν ἀρετὴν.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Ἐλπίς μου μόνη τοῦ λοιποῦ
τὸ νὰποδάλω εἶναι τὴν ἐλπίδα μου.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ἡ ἰνφάντη, Ἐλεονώρα, εἰς ἀκόλουθος

Ο ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Ἡ ἐντολή σας ἐτελέσθη, δέσποινα,
καὶ ἡ Χιμένη ἔρχεται.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

(πρὸς τὴν Ἐλεονώραν)

Σὺ μετ' αὐτῆς
νὰ ὁμιλήσῃς ὕπαγε.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Εἰς ρεμβασμοὺς
βεθυθισμένη θέλετε νὰ μείνητε;

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Οὐχί· θὰ ἔλθω, ἀλλὰ θέλω πρότερον,
τὴν τεθλιμμένην ὄψιν μου φαιδρύνουσα,
ὀλίγον νὰ συνέλθω.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Δίκαιε Θεέ,

ἐξ οὗ τὴν θεραπείαν ἀπεκδέχομαι,
εἰς τὰ δεινὰ μου τέρμα θές· ἀπόδος μοι
τὴν ἡρεμίαν, τὴν τιμὴν μου στήριξον.
Ἐν ξένῃ εὐτυχίᾳ φάρμακον ζητῶ.
Τὸν γάμον, ὅστις ἔσται εὐεργετικὸς
εἰς τρία ὄντα, ἢ ἐπίσπευσον, Θεέ,
ἢ τὴν ψυχὴν μου φθίνουσαν ἐνίσχυσον.
Αὐτὸς συντρίβων τὰ δεσμά μου δύνатаι
βασάνων νὰ μὲ σώσῃ... Ἀλλ' ἐβράδυνα·
πρὸς τὴν Χιμένην ἄγωμεν· τὴν θλιψὴν μου,
συνομιλοῦσα μετ' ἐκείνης, πιθανὸν
νάνακουφίσω.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Ὁ κόμης, Δὸν Διέγος

Ο ΚΟΜΗΣ

Θριαμβεύετε λοιπόν·

τοῦ βασιλέως ἡ μεγάλη εὐνοία
βαθμὸν σᾶς ἀπονέμει, ὅστις εἰς ἐμὲ
ἀνῆκε μόνον· καὶ ἰδοὺ τοῦ πρίγκηπος
τῆς Καστιλίας εἰσθε νῦν παιδαγωγός.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ὁ ἄναξ, ἀπονέμων ταύτην τὴν τιμὴν,
τὴν ἀληθῶς μεγάλην, εἰς τὸν οἶκόν μου,

ἀποδεικνύει ὅτι εἶναι δίκαιος
καὶ ὅτι ἐπαξίαν δίδει ἀμοιβήν
εἰς παρελθούσας ἐκδουλεύσεις.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ὅμοιοι

πρὸς τοὺς λοιποὺς ἀνθρώπους καὶ οἱ βασιλεῖς,
παρὰ τὸ ὕψος καὶ τὸ μεγαλεῖόν των,
ἐξαπατῶντ' ἐνίοτε· ἀπόδειξίς
ἡ ἐκλογή σας ὅτι δὲν ἀμείβουσι
τὰς ἐνεστῶσας ἐκδουλεύσεις.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἐπειδὴ

ἡ ἐκλογή μου τόσθον σᾶς δυσαρεστεῖ,
ᾶς παύσῃ πᾶσα δι' αὐτὴν συζήτησις.
Εἴτ' ἐξ εὐνοίας, εἴτ' ἐκ τῆς ἀξίας μου
τοῦ ἄνακτος προῆλθεν ἡ ἀπόφασις,
ἀφοῦ ἐκεῖνος οὕτως ἐπηυδόκησεν,
οὐδόλως ἐπιτρέπει ἡ πρὸς τὰς ἀρχὰς
τὰς τεταγμένας ἐκ Θεοῦ εὐλάβεια
νὰ διαμφισβητῶμεν τὰς βουλὰς αὐτῶν.
Εἰς τὴν τιμὴν ἐκείνην τὴν βασιλικὴν
θελήσατε καὶ ἄλλην νὰ προσθέσητε·
τοὺς ἡμετέρους οἴκους ᾶς συνδέσωμεν
διὰ δεσμοῦ ἀγίου. Τὴν ἐρατεινὴν
Χιμένην ὁ Ροδρίγος ἀγαπῶν ἀγνῶς
νὰ ἴδῃ ταύτην σύζυγόν του εὖχεται.
Τὴν πατρικὴν σας δότε συγκατάθεσιν
καὶ ὥς γαμβρόν σας τὸν υἱόν μου δέχθητε.

Ο ΚΟΜΗΣ

Εἰς ἄλλας τύχας ὁ Ροδρίγος χρεωστεῖ
νὰ ἔχῃ ἀξιώσεις· τοῦ βαθμοῦ ὧμῶν
ἡ νέα αἵγλη δέον τὴν καρδίαν του
διὰ φιλοδοξίας ἄλλης νὰ πληροῖ.
Ἀσκήσατε τὸ νέον σας ἀξίωμα
παιδαγωγῶν τὸν τῆς Καστίλλης πρίγκηπα.

διδάξατε ἐκεῖνον πῶς διέπονται
αἱ ἐπαρχίαι, πῶς ὑπὸ τοὺς νόμους του
τὰ ἔθνη θέον πανταχοῦ νὰ τρέμωσι
καὶ οἱ χρηστοὶ μὲν ἄνδρες νὰνταμείδωνται,
νὰ τιμωρῶνται δ' αὖστηρῶς οἱ πονηροί.
Ἀλλὰ πρὸ πάντων ἀναδείξατε αὐτὸν
τῆς ἐπιστήμης τοῦ πολέμου κάτοχον.
Διδάξατέ τον νὰ κοιμᾶται πάνοπλος,
νὰ μένη νύκτα καὶ ἡμέραν ἐφιππος,
νὰ ἦναι εἰς τοὺς πόνους ἀκατάβλητος
καὶ νὰ σκληραγωγῇται, τείχη, φρούρια
νὰ ἐκβιάζῃ, μόνον δὲ εἰς ἑαυτὸν
τὰς νίκας νὰ ὀφείλῃ καὶ τὰ τρόπαια.
Μὴ λησμονεῖτε ὅτι πάντων κράτιστον
τῶν διδαγμάτων εἶναι τὸ παράδειγμα
καὶ ὅτι θέον νὰ σᾶς βλέπῃ πράττοντα
τοὺς ἄθλους ὅσους λόγῳ τὸν διδάσκετε.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Τοῦ βίου μου ἡ ἱστορία πρότυπον,
παρὰ τὸν φθόνον, τῷ παρέχει ἄριστον.
Ἀναγινώσκων τὴν σειρὰν τῶν ἄθλων μου
θὰ μάθῃ πῶς τὰ ἔθνη καταβάλλονται,
τὰ φρούρια, τὰ τείχη πῶς ἀλίσκονται,
πῶς ὁδηγοῦνται εἰς τὴν νίκην οἱ στρατοὶ
καὶ τέλος πῶς ἡ δόξα ἐφ' ἡρωϊκῶν
οἰκοδομεῖται ἄθλων.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἰσχυρότερον

τὰ ζῶντα συντελοῦσι παραδείγματα.
Ἐν τοῖς βιβλίοις ἀτελῶς μανθάνουσιν
οἱ τῆς πορφύρας γόνοι τὸ καθήκόν των.
Ἀλλ' ἐπὶ τέλους τῶν ἐτῶν σας ἡ πληθὺς
τί μείζον, τί ὑπέρτερον διέπραξεν
ἐνὸς ἡμερησίου μόνον ἄθλου μου;
Ἄν ποτ' ἀνδρείος ἦσθε, εἶμαι νῦν ἐγώ.

Ἡ χεὶρ μου αὕτη εἶναι τὸ στερρότερον
 τοῦ βασιλείου ἔρρισμα, ὁπότεν δὲ
 τὸ ξίφος τοῦτο ἔλκω ἐκ τοῦ κολεοῦ,
 ἢ Ἀραγῶν καὶ ἢ Γρενάδα τρέμουντι.
 Τὸ ὄνομά μου εἶναι τὸ προπύργιον
 τῆς Καστιλλίας πάσης, καὶ χωρὶς ἐμοῦ
 ταχέως ξένον θὰ ὑφίστασθε ζυγὸν
 καὶ τοὺς ἐχθροὺς σας βασιλεῖς θὰ εἴχετε.
 Πρὸς ἑξαρσιν τῆς δόξης καὶ τοῦ κλέους μου
 ἐκάστη τῆς ἡμέρας ὄρα, πᾶν λεπτὸν
 ἐπισωρεύει δάφνας ἐπὶ τῶν δαφνῶν.
 Πλησίον μου ὁ πρίγκηψ θὰ ἐμάνθανεν,
 ὑπὸ τὴν σκέπην τοῦ ἐμοῦ βραχίονος,
 τ' ἀνδραγαθήματά μου βλέπων νὰ νικᾷ
 καὶ μέγαν θὰ ἐμόρφου χαρακτῆρα, ἄν...

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Τὰς πρὸς τὸν βασιλέα ἐκδουλεύσεις σας
 δὲν ἀγνοῶ. Σᾶς εἶδον καὶ μαχόμενον
 καὶ στρατηγοῦντα ὑπ' ἐμέ· τὴν θέσιν μου
 κατέλαθ' ἐπαξίως ἢ ἀνδρεία σας
 ὅτε τὸ γῆρας ἔψυξε τὰ νεῦρά μου.
 Ναί, εἰσθε τώρα ὅ,τι ἤμην ἄλλοτε.
 Ἐν τούτοις κατὰ ταύτην τὴν περίστασιν
 ὁ βασιλεὺς ἀπέκλινεν ὑπὲρ ἐμοῦ.

Ο ΚΟΜΗΣ

Τὸ εἰς ἐμέ ἀνῆκον ἀφηρπάξατε.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἐδόθη τοῦτο εἰς τὸν ἀξιώτερον.

Ο ΚΟΜΗΣ

Τὰ ἔργα μόνα τὴν ἀξίαν κρίνουσιν.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἡ ἥττα ὁμῶς δὲν τὴν ἐπιθεδαῖοι.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἐνίκησαν οἱ δόλοι αὐλοκόλακος.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἐνίκησεν ἡ αἵγλη τῶν ἀγώνων μου.

Ο ΚΟΜΗΣ

Τὸ γῆρας μᾶλλον ὥκτειρεν ὁ βασιλεὺς

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Εἰς τὴν ἀνδρείαν μᾶλλον γέρας ἔδωκεν.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἀνῆκον ἐπομένως μόνον εἰς ἐμέ.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ο μὴ λαβὼν δὲν ἦτο ἄξιος αὐτοῦ.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἐγὼ δὲν ἦμην ἄξιος ; Ἐγώ ;

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἕμεῖς.

Ο ΚΟΜΗΣ

Τῆς αὐθαδείας, γέρον ἀναιδέστατε,
τὴν τιμωρίαν λάβε τὴν προσήκουσαν.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἐμπρός· τὴν ὕβριν, ἣτις εἰς τὸ γένος μου
προσάπτει πρώτη στίγμα καὶ ἐρύθημα,
συντέλεσον καὶ λάβε τὴν ζωὴν μου.

Ο ΚΟΜΗΣ

Τί

τὸ γῆράς σου νὰ πράξῃ δύναται ;

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Θεέ !

πῶς με προδίδει ἡ τριβεῖσα ρώμη μου !

Ο ΚΟΜΗΣ

Τὸ ξίφος σου δὲν θέλω· ὑπερήφανος
θα ἦσαι λίαν ἂν τὸ ἐπονείδιστον
ἐλάμβανεν ἡ χεὶρ μου τοῦτο τρόπαιον.
Καὶ ἤδη, χαῖρε· εἰς τὸν πρίγκηπα δὲ δός,
παρὰ τὸν φθόνον, πρὸς διδασκαλίαν του

νὰ μελετήσῃ τὴν βιογραφίαν σου.
 Τῆς αὐθαδεΐας ἢ δικαία ἀμοιβὴ
 λαμπρὸν θὰ ᾔηται δι' ἐκεῖνον δίδαγμα.

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

ὦ λύσσα! Γῆρας ὀλοόν! Ἀπόγνωσις!
 Λοιπὸν τοῦ γήρως ὑπερέβην τὸν οὐδὸν
 ὅπως ἐσχάτην ἀτιμίαν ὑποστῶ!
 καὶ ἐλευκάνθην εἰς ἀγῶνας Ἄρεως
 διὰ νὰ ἴδω τόσας δάφνας ἐν μιᾷ
 ἡμέρᾳ μαρανθείσας! Ὁ βραχίων μου,
 ὃν μετὰ τόσου σεβασμοῦ ἐθαύματεν
 ἡ Ἰσπανία πᾶσα, ὁ βραχίων μου,
 ὁ μυριάκις σώσας τὸ βασίλειον,
 τοσάκις δὲ στηρίξας τῶν ἀνάκτων μας
 τὸν θρόνον, μόνον περὶ τῆς ἰδίας μου
 τιμῆς ὁπότεν πρόκειται ἀνίσχυρος
 μ' ἐγκαταλείπει! ὦ σκληρὰ ἀνάμνησις
 τῆς παρελθούσης καὶ σθεσθείσης δόξης μου!
 ὦ ἔργον τόσων ἡμερῶν ἐξαλειφθὲν
 ἐντὸς μιᾶς καὶ μόνης! ὦ ἀξίωμα
 κατερειποῦν τὴν πάλαι εὐτυχίαν μου!
 ἱλιγγιώδης βράχος, ὑψικόρυφος,
 ἐξ οὗ πεσοῦσα ἡ τιμὴ μου θραύεται!
 Τὸν κόμηπα νὰ βλέπω εἶναι δυνατὸν
 διὰ τὰ θρύμματά της θριαμβεύοντα
 καὶ ν' ἀποθάνω ἄνευ ἐκδικήσεως
 ἢ στίγμα φέρων ἀνεξίτηλον νὰ ζῶ;
 Ναί, κόμη, ἔσο τοῦ λοιποῦ παιδαγωγὸς
 τοῦ πρίγκηπος Ἡ θέσις αὕτη ἄνθρωπον
 ἀποβαλόντα τὴν τιμὴν δὲν δέχεται.
 Τῆς ζηλοτύπου ὑπερηφανίας σου
 ἡ δεινοτάτη καὶ καιρία προσβολή

τοῦ βασιλέως ἀκυροῖ τήν ἐκλογήν,
ἀνάξιόν με ταύτης καταστήσασα.
Καὶ σύ, ὦ ξίφος, ὄργανον περίδοξον
τῶν παλαιῶν μου ἄθλων, ἀλλ' ἀνωφελές
σαρκίου πεπηγότος ἐγκαλλώπισμα,
σύ. τὸ τοσοῦτον ἄλλοτε ἐπίφοβον,
ἀλλ' ἐν τῇ ὕβρει ταύτῃ χρησιμεῦσάν μοι
πρὸς κόσμον μόνον καὶ οὐχὶ πρὸς ἄμυναν,
τοῦ τελευταίου τῶν ἀνθρώπων τοῦ λοιποῦ
τὸν ρύπον φύγε καὶ ἐκδίκους τῆς τιμῆς
ἀτιμασθέντος ἀδυνάτου γέροντος
στιβαρωτέρας χεῖρας ἀναζήτησον.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

Δὸν Διέγος, Δὸν Ροδριῖγος.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Καρδίαν ἔχεις, ὦ Ροδριῖγε ;

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Πλὴν ὁμῶν
πᾶς ἄλλος πείραν θὰ ἐλάμβατεν εὐθύς.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ὅργῇ γλυκεῖα, εὐγενής. εὐάρεστος
καὶ ἀνταξία τῆς μεγάλης λύπης μου !
Ἀναγνωρίζω ἐν αὐτῇ τὸ αἷμά μου
καὶ ἀναζῇ ἐν ταύτῃ ἡ νεότης μου.
Ἐλθέ, τῆς γενεᾶς μου γνήσιε βλαστέ,
τό αἶσχος ν' ἀποπλύνῃς τοῦ γενήτορος.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Τὸ ποῖον ;

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἵδριν, ἥτις τραῦμα καίριον
εἰς ἀμφοτέρων τὴν τιμὴν κατήνεγκε.

Φεῦ ! ἐρραπίσθην. Ὁ αὐθάδης ὕβριστῆς
 θ' ἀπέτινε τὴν ὕβριν διὰ τῆς ζωῆς,
 ἀλλὰ τὸ γῆρας τὴν γενναίαν μου ὁρμὴν
 προέδωκε. Τὸ ξίφος, ὅπερ νὰ κρατῶ
 εἰς τὰς ἀτόνους χεῖρας μου δὲν δύναμαι,
 εἰς σὲ τὸ παραδίδω. Τὴν ἀνδρείαν σου
 νὰ δοκιμάσῃς ὕπαγε καθ' ὕβριστοῦ
 καὶ φόνευσον ἐκεῖνον ἢ ἀπόθανε.
 Ἀντίπαλον σοὶ δίδω ἀπροσμάχητον.
 Εἶδον τὸν ἄνδρα ἐν τῷ μέσῳ τῶν μαχῶν·
 τὸν εἶδον νὰ ἐγείρῃ αἱματοστάγῃς
 ἀπὸ πτωμάτων ἐχθρικῶν προπύργιον.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Τὸ ὄνομά του ; Μὴ εἰς λόγους περιττοὺς
 χρονοτριβῶμεν.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Περιπλέον κρατερὸς
 πολεμιστῆς καὶ στρατηλάτης μέγιστος...

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Τὸ ὄνομά του ;

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Τῆς Χιμένης ὁ πατήρ.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ὁ....

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Πρὶν μοι ἀπαντήσῃς σκέφθητι καλῶς.
 Τὸν ἐνθερμόν σου ἔρωτα δὲν ἀγνοῶ·
 ἀλλ' ὅστις μετ' ὀνειδούς δέχεται νὰ ζῇ
 ἀνάξιος, Ροδρίγε, εἶναι τοῦ φωτός·
 καθόσον δ' ὁ ὕβρισας προσφιλέστερος
 τοσοῦτῳ δεινότερα καὶ ἢ προσβολή.
 Τὴν ὕβριν νῦν γινώσκεις· εἰς τὰς χεῖράς σου
 ἡ τιμωρία ταύτης ἐναπόκειται.
 Οὐδὲν σοὶ λέγω πλέον· ἐκδικήθητι.

ἐκδίκησόν με· σέαυτὸν ἐκδίκησον.
 Πατὴρ τοιοῦτου ἄξιός φανοῦ υἱός.
 Ὑπὸ τὸ βάρος ὑποκύπτων συμφορᾶς,
 εἰς ἣν ἡ μοῖρα ἀπηνῶς μ' ἐκρήμνισεν,
 ὑπάγω νᾶ θρηνήσω. Σὺ δὲ ἄπελθε,
 καὶ σπεῦσον τὴν τιμὴν μας νᾶ ἐκδικηθῇς.

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ὑποκάρδιον φέρων πληγὴν,
 ἀπροόπτου σκληρότητος θῦμα,
 ἐν δικαίῳ ἀγῶνι τιμῆς
 τιμωρὸς ἀτυχῆς καὶ παντλήμων,
 ἐννεὸς καὶ ἀκίνητος μένω.
 Εἰς τὴν φόνιον ταύτην πληγὴν
 ἡ δειλὴ μου ψυχὴ ὑποκύπτει.
 Καθ' ἣν ὥραν προσεδόκων
 ἀμοιβὴν τοῦ ἔρωτός μου,
 πόθεν ὁ αἰφνίδιος
 οὗτος κεραυνός;
 Ἐν τῇ ὕδρει τῇ δεινῇ
 ὁ πατήρ μου διατί
 ὕδρισθεις νᾶ ἦναι
 τῆς Χιμένης δ' ὁ πατήρ
 διατί ὁ ὕδριστής;

Φοβερὸς τὴν ψυχὴν μου σπαράττει ἀγών·
 τὴν τιμὴν μου ὁ ἔρως δεινῶς πολεμεῖ.

Τὸν πατέρα μου ἂν ἐκδικήσω,
 θ' ἀπολέσω πιστὴν ἐρωμένην.
 Ὁ πατήρ μου ὀπλίζει τὴν χεῖρα·
 ἐμποδίζει αὐτὴν ἡ Χιμένη.
 Οἷον δίλημμα φρικῶδες!
 Πρόκειται μοι ἐκλογὴ
 ἢ τὸ φίλτρον νᾶ προδώσω

ἤ. ὥς ἄτιμος νὰ ζήσω.
 Ὅ,τι καὶ ἂν προτιμήσω,
 ἀποτρόπαιον, δεινόν!
 Τὸν πατέρα τῆς Χιμένης
 ἄρά γε νὰ τιμωρήσω;
 ἢ τὴν ὕβριν νὰ ἀφήσω
 ἄνευ ἐκδικήσεως;

Ὁ πατήρ καὶ ἡ φίλη,
 ἡ τιμὴ καὶ ὁ ἔρως,
 ἀπηνῆς πλὴν γενναία ἀνάγκη,
 ἀγαστὴ τυραννία.
 Ἀποθνήσκει τοῦ βίου μου πᾶσα τρυφή,
 ἢ τὴν δόξαν μου σκότος καλύπτει.
 Ἄν τὸ πρῶτον προτιμήσω,
 ἀποθαίνω δυστυχής,
 ἂν τὸ δεύτερον ἐκλέξω,
 τοῦ φωτὸς ἀνάξιος.

ὦ σκληρὰ καὶ γλυκεῖα ἐλπίς
 κρατερᾶς, ἀλλ' ἐρώσης καρδίας!
 Σὺ, τῆς εὐτυχίας μου
 ἄξιε πολέμιε,
 σὺ, τὸ τῆς ὀδύνης μου
 ὄργανον ἀμείλικτον,
 ὦ πιστόν μου ξίφος,
 μοὶ ἐδόθης τιμωρὸν τῆς πατρώας μου τιμῆς;
 μοὶ ἐδόθης ὥς κοπτὴρ τοῦ ἀγνοῦ μου ἔρωτος;

Προτιμῶ, προτιμῶ νὰποθάνω,
 εἰς τὸν Ἄδην εὐθὺς νὰ κατέλθω.
 Τῷ πατρὶ σεβασμὸν ἂν ὀφείλω,
 τὴν καρδίαν μου ἔχει ἐκείνη.
 Ἐκδικούμενος φεῶ! ἐπισπῶμαι
 τὴν ὀργὴν καὶ τὸ μῖσος τῆς φίλης Χιμένης·
 τὴν ἐκδίκησιν ἂν παραιτήσω,

τὴν δικαίαν αὐτῆς περιφρόνησιν δρέπω·
 ἂν τὸ πρῶτον ἐκλέξω,
 ἀπιστῶ πρὸς τὴν μόνην γλυκεῖαν ἐλπίδα·
 ἂν τὸ δεύτερον στέρξω,
 ἀποβαίνω ἀνάξιος πάσης ἐλπίδος.

Τὴν ποινήν μου τὰ πάντα δεινοῦσι·
 θεραπείαν ζητῶν ἐπαυξάνω τὸ πάθος.

ὦ καρδία μου, θάρρος, ἐμπρός,
 καὶ ἀφοῦ νὰποθάνω ἀνάγκη
 ἄς με λάβῃ ὁ θάνατος πρὶν
 τὴν γλυκεῖαν λυπήσω Χιμένην.

Πῶς! τί εἶπον; Νὰποθάνω
 πρὶν τὸ αἶσχος ἀποπλύνω!
 Νὰ ζητήσω θάνατον
 φονικὸν τῆς δόξης μου!

Νὰνεχθῶ ἢ Ἰσπανία εἰς τὴν μνήμην μου μομφὴν
 νὰ ἐκφέρῃ ὅτι ἤμην τῆς τοῦ οἴκου μου τιμῆς
 λιποτάκτης ἄνανδρος!

Θῦμα ἔρωτος νὰ πέσω, τοῦ ὁποίου προφανῇ
 βλέπω τὴν ἀπώλειαν!

Ἄφες με, ἄφες με, φύγε μακρὰν μου,
 τὴν καρδίαν μου παῦσον πλανῶσα,
 τὴν ὁδύνην μου τρέφουσα παῦσον,
 ὦ ἰδέα μωρὰ καὶ κενή.

ὦ πιστέ μου βραχίων, ἐγείρου,
 τὴν τιμὴν μου τοῦλάχιστον σῶσον,
 τὴν φιλτάτην Χιμένην ἀφοῦ
 νὰπολέσω κελεύει ἡ μοῖρα.

Ποῦ ὁ νοῦς μου ἐπλανήθη;
 Τὴν καρδίαν μου πρὶν δώσω εἰς τὴν ἐρωμένην μου,
 ὥφειλον εἰς τὸν πατέρα τὴν ζωὴν, τὴν ὑπαρξιν.
 Εἴτε μὲ φανεύσ' ἡ θλίψις, εἴτ' ἐν μάχῃ φονευθεὶς
 καθαρὸν τὸ αἷμά μου,

οἶον τὸ παρέλαβον,
θέλω νὰποδώσω.

Τὴν πολλήν μου ραθυμίαν ἤδη ἡ καρδία μου
αὐστηρῶς ἐπιτιμᾷ
καὶ αἰσχύνομαι διότι μέχρι τοῦδ' ἐδίστασα.
Τρέχω πρὸς ἐκδίκησιν.

Παύσατε, ἀμφιβολίαι, ἔρρετε, ἐνδοιασμοί!
Ἐὰν ὁ ὕβρις αἴτῃ τῆς Χιμένης ὁ πατήρ,
ἀλλὰ καὶ πατήρ μου εἶναι ὁ τὴν ὕβριν ὑποστάς.

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ὁ κόμης, Δὸν Ἀρίας

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἐκόχλαζε τὸ αἷμα, τὸ ὁμολογῶ,
καὶ ὁ βραχίων ἔσπευσε παρὰ πολὺ
νὰ μ' ἐκδικήσῃ. Ἀλλ' ἀφοῦ ἐγένετο
τὸ πρᾶγμα, εἶναι πλέον ἀθεράπευτον.

ΔΟΝ ΑΡΙΙΑΣ

Ἡ ὑπερηφανία εἰς τὴν θέλησιν
τοῦ βασιλέως δέον νὰ ὑποταχθῇ.
Συνεταράχθη, καὶ ἐν τῇ ὀργῇ αὐτοῦ
θὰ ἐνεργήσῃ αὐτοθούλως καθ' ὁμῶν.
Στερεῖσθε ἄλλως λόγων εὐλογοφανῶν.
Τοῦ ὕβρισθέντος ὁ βαθμός, τὸ μέγεθος
τῆς ὕβρεως βαρέα ἐπιβάλλουσι
καὶ τῆς συνήθους ἱκανοποιήσεως
ὑπέρτερα καθήκοντα.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ὁ βασιλεὺς
νὰ διαθέσῃ τὴν ζωὴν μου δύναται
ὥς θέλει.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Ἡ πολλή σας αὐτὴ ἔξαψις
τὸ σφάλμα σας βαρύνει. Ἀγαπᾷ ὑμᾶς
ὁ βασιλεὺς εἰσέτι, καὶ τὴν μῆνιν τοῦ
καιρὸς ἀκόμῃ νὰ ἐξιλεώσητε.
„Τὸ θέλω“ εἶπε· σεῖς θὰ παρακούσητε;

Ο ΚΟΜΗΣ

Τὸ παρακούειν δὲν εἶχ' ἔγκλημα βαρὺ
περὶ τιμῆς καὶ δόξης ὅταν πρόκηται.
Ἀλλὰ καὶ μέγα ἔτι ἂν ὑποτεθῇ,
ὑπεραρκοῦσι πρὸς ἐξάλειψιν αὐτοῦ
οἱ εὐκλεεῖς ὑπὲρ τοῦ θρόνου ἄθλοί μου.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Ὅ,τι καὶν μέγα πράξῃ ὁ ὑπήκοος,
ὁ βασιλεὺς δὲν τῷ ὀφείλει χάριτας.
Κεναὶ ἰδέαι μὴ σας βαυκαλίζωσι
τὸν βασιλέα ὁ πιστῶς ὑπηρεστῶν
οὐδὲν τι πλέον πράττει τοῦ καθήκοντος.
Ἡ δοξασία αὐτὴ εἰς ἀπώλειαν
σᾶς φέρει.

Ο ΚΟΜΗΣ

Θὰ πιστεύσω εἰς τοὺς λόγους σας
ὁπόταν πείραν λάβω.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Τὴν βασιλικὴν
ῖσχὺν μὴ ἀψηφᾶτε.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἐν μιᾷ στιγμῇ
οἱ ὅμοιοί μου δὲν ἐξολοθρεύονται.
Εἴαν ποτ' ἐναντίον μου ἐξοπλισθῇ
τὸ μεγαλεῖον ἅπαν τὸ βασιλικόν,
τὸ κράτος σύμπαν μετ' ἐμοῦ ἀπόλλυται.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Τὸ σκῆπτρον δὲν φοβεῖσθε;

Ο ΚΟΜΗΣ

Εἰς τὰς χεῖράς του
χωρὶς ἐμοῦ τὸ σκῆπτρον δὲν θὰ ἔφερε.
Τῷ εἶναι ἡ ζωὴ μου ἀπαραίτητος.
Ἡ κεφαλὴ μου θὰ ἀφῆρει πίπτουσα
ἀπὸ τῆς κεφαλῆς του τὸ διάδημα.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Συνέλθετε, ὦ κόμη, σκέφθητε καλῶς.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἐσκέφθην ἤδη, ἔλαβον ἀπόφασιν.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Τὴν ἐξουσίαν ἐγνοεῖ ἀπόλυτον
ἡ βασιλεία.

Ο ΚΟΜΗΣ

Συζητοῦντες παύσωμεν·
ὁ κῦβος ἀνερρίφθη.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Χαίρετε λοιπόν,
ἀφοῦ ματαίως νὰ σᾶς πείσω προσπαθῶ.
Καὶ τῶν δαφνοστολίστων ὅμως κεφαλῶν
ὁ κεραυνὸς ἐνίοτε δὲν φεῖδεται.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἀφόβως τὸν προσμένω.

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Ἀκινδόνως πλην
οὐχί.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ὁ δὲν Διέγος ἄνωθεν λοιπὸν
ζητεῖ νὰ τύχη ἐκανοποιήσεως.
Ἀλλὰ δὲν τρέμει ἀπειλὰς ὁ ἀψηφῶν
τὸν θάνατον. Τῶν ὑψηλῶν δυσμενειῶν
ὑψηλοτέρα εἶναι ἡ καρδία μου.
Νὰ μ' ἀφαιρέσῃ δύναται ὁ βασιλεὺς
τὴν εὐτυχίαν, ἀλλὰ τὴν τιμὴν ποτέ.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ὁ κόμης, δὸν Ροδρίγο

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ὅλίγας λέξεις, κόμη.

Ο ΚΟΜΗΣ

Λέγε.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἐρωτῶ

τὸν δὸν Διέγον ἂν καλῶς γνωρίζῃς.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ναί.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Σιγά. Γνωρίζεις ὅτι τῶν συγχρόνων του
ὁ γέρον οὗτος ἦτο τύπος ἀρετῆς
καὶ τῆς ἀνδρείας καὶ τιμῆς ὑπόδειγμα;
Γνωρίζεις τοῦτο;

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἴσως.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ὅτι δὲ ἡ φλόξ,
ἣν βλέπεις εἰς τὸ ὄμμα μου, εἶν' αἷμά του
γνωρίζεις;

Ο ΚΟΜΗΣ

Τί μοι μέλει;

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἄς ἀπέλθωμεν.

Θὰ σοὶ τὸ εἶπω.

Ο ΚΟΜΗΣ

Νέε αὐθαδέστατε.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ὅμιλει ἀταράχως. Εἶμαι νέος, ναί.
ἀλλ' ἡ ἀνδρεία εἰς τὰς εὐγενεῖς ψυχὰς
δὲν περιμένει τῶν ἐτῶν τὴν πάροδον.

Ο ΚΟΜΗΣ

Σὺ ἀνταγωνιστῆς μου, ὃν οὐδέποτε
ὄπλομαχοῦντα μέχρι τοῦδε εἶδομεν;
Τὴν τόλμην ταύτην ποῖος σοὶ ἐνέπνευσεν;

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

"Αἶμα τῇ ἐμφανίσει των γνωρίζονται
οἱ ὅμοιοί μου καὶ νᾶ δοκιμάσῃ
κατ' ἀριστέων θέλουσι τὸ ξίφος των.

Ο ΚΟΜΗΣ

Γνωρίζεις ποῖος εἶμαι;

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ναί. Ἐκτὸς ἐμοῦ
εἰς πάντα ἄλλον τρόμον θὰ ἐνέπνεε
τὸ ὄνομά σου. Αἱ κατακαλύπτουσαι
τὴν κεφαλὴν σου δάφναι τοῦ θανάτου μου·
τὴν μαύρην μοῖραν γεγραμμένην φέρουσι.
Μετὰ μεγίστης προκαλῶ θρασύτητος
βραχίονα τῆς νίκης κυριεύοντα·
ἀλλὰ τὸ περισσεῦον τῆς καρδίας μου
τὴν ἐλλιπῆ θ' ἀναπληρώσῃ ρώμην μου.
Εἰς τέκνον τὸν πατέρα ἐκδικούμενον
οὐδὲν ὑπάρχει τὸ ἀδύνατον, οὐδέν.
Ἀνίκητος δὲν εἶναι ὁ βραχίων σου
ἂν καὶ δὲν ἐνικήθῃ.

Ο ΚΟΜΗΣ

Τὴν μεγάλην σου
καρδίαν ταύτην, ἣν ἀποκαλύπτουσιν
οἱ λόγοι, οὓς ἀκούω, εἰς τὸ ὄμμα σου
ζωγραφουμένην ἔβλεπον ἀπὸ πολλοῦ
καὶ ἡ ψυχὴ μου, προμαντεύουσα ἐν σοὶ
τῆς Καστιλλίας καύχημα, τὴν κόρην μου
ἐκθύμως σοὶ προώριζε. Δὲν ἄγνοῶ
τὸδ ἔρωτά σου, βλέπω δὲ μετὰ χαρᾶς
εἰς τὸ καθήκον διὰ τὰς ὁρμὰς αὐτοῦ

καθυπεβάλλεις, ὅτι δὲν ἐκλόνησαν
τὴν ἀρετὴν σου, ὅτι εἶσαι ἄξιος
τῆς περὶ σοῦ πολλῆς μου ὑπολήψεως
καὶ ὅτι ὡς γαμβρόν μου ἀληθῆ ζητῶν
καὶ τέλειον ἐπότητα καὶ ἐκλέξας σε
οὐδόλως ἠπατώμην. Ἄλλ' αἰσθάνομαι
βαθέως θιγομένην τὴν καρδίαν μου.
Τὸ θάρρος σου θαυμάζων τὴν ἀκμαίαν σου
νεότητα οἰκτείρω. Τῶν ἀγώνων σου
μὴ ἐπεζήτει ὀλεθρίαν ἀπαρχήν.
Μὴ μὲ ἐκθέτης εἰς ἀγῶνα ἄνισον.
Τοιαύτη νίκη ἤκιστα θὰ μὲ τιμᾷ.
Ἀπόνου νίκης ἄδοξος ὁ θρίαμβος.
Ὁ κόσμος ὅλος ἠττηθέντ' ἀμαχητεῖ
θὰ σὲ νομίζῃ, καὶ ἐγὼ θὰ καρπωθῶ
τὴν θλίψιν μόνον ἐπὶ τῷ θανάτῳ σου.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἐπιπροσθέτεις εἰς τὸ μέγα θράσος σου
τὸν οἶκον τοῦτον τὸν ἐξευτελιστικόν!
Ὁ τὴν τιμὴν μου ἀφαιρέσας ἰταμῶς
φοβεῖται μή μου ἀφαιρέσῃ τὴν ζωήν!

Ο ΚΟΜΗΣ

Μὴ μὲ βιάζῃς.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἀκολούθει μοι χωρὶς
ματαίων λόγων.

Ο ΚΟΜΗΣ

Ἐβαρύνθῃς τὴν ζωήν;

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Τὸν θάνατον φοβεῖσαι;

Ο ΚΟΜΗΣ

Πρόσελθε λοιπόν·

τὸ υἱικὸν καθήκον ἐπιτέλεσον.

Ἐκφυλὸς εἶναι καὶ ἀνάξιος υἱὸς

ἐκεῖνος ὅστις συναινεῖ νᾶ ἐπιζῇ
μὴ ἐκδικήσας τοῦ πατρός του τὴν τιμὴν.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ἡ Ἰνφάντη, Χιμένη,
Ἐλεονώρα, Ἐλβίρα.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Κατεύνασον τὴν θλίψιν, ὦ Χιμένη μου,
καὶ εἰς τῆς τύχης τὴν δυσμένειαν αὐτὴν
ἀντίταξον τὸ θάρος, τὴν εὐστάθειαν.
Κατόπιν τῆς θυέλλης ταύτης τῆς μικρᾶς
θα ἐπανίδῃς τὴν εὐδίαν· ἐλαφρὸν
καλύπτει νέφος τὴν εὐδαιμονίαν σου·
μικρὸν ἂν ἀνεβλήθῃ, δὲν θαπολεσθῇ.

XIMENH

Ἡ ἀθυμία τὴν καρδίαν μου πληροῖ,
καὶ νᾶ ἐλπίσω δὲν τολμῶ. Ἡ θυέλλα
ἢ τόσον ἀπροόπτως ἐπισκῆψασα
μοὶ προαγγέλλει βέβαιον ναυάγιον.
Ἀμφιβολία δὲν μοὶ ὑπολείπεται·
ἐν μέσῳ τῷ λιμένι, φεῦ! ἀπόλλυμαι.
Ἡγάπων, ἡγαπώμην, οἱ γονεῖς ἡμῶν
ἀπὸ κοινοῦ τὸν γάμον ἀπεφάσιζον,
καὶ τὸ φαιδρὸν σᾶς ἀφηγούμην κήρυγμα,
ὅποτε ἀνεφύῃ ἡ ἐπάρατος
ἐκείνη ἔρις, ἥς τὸ μαῦρον ἄγγελμα
τὴν γλυκυτάτην οἴμοι! προσδοκίαν μου
κατέστρεψ' αἰφνηδίως. Ἀποτρόπαιος
φιλοδοξία καὶ μανία στυγερά,
τὴν τυραννίαν τῆς ὁποίας καὶ αὐτοὶ
οἱ τῶν ἀνθρώπων ἄριστοι ὑφίστανται!
Τιμὴ ἀνελεήμων, ἡ φονεύουσα

τάς ἡδονάς τοῦ βίου, πόσα δάκρυα
θα μοὶ στοιχίσῃς.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Ἐκ τῆς ρήξεως αὐτῶν
τί ἔχεις νὰ φοβῆσαι; Ἐν μιᾷ στιγμῇ,
ὥς ἐγενήθη, οὕτω καὶ θάποσθῃς.
Ἀρκοῦντα ἤδη κρότον ἐπροξένησεν
ἡ ἔρις, ὥστε θὰ συμβιβασθῇ, ἀφοῦ
ὁ βασιλεὺς τὸ θέλει. Ἀφ' ἐτέρου δὲ
καλῶς γνωρίζεις ὅτι ἡ καρδιά μου,
τῆς θλίψεώς σου συμπαθῶς μετέχουσα,
θα πράξῃ ὅ,τι ἀνθρωπίνως δυνατόν
πρὸς ἄρσιν τοῦ αἰτίου.

ΧΙΜΕΝΗ

Εἰς ζητήματα
τοιούτου εἶδους δὲν χωρεῖ συμβιβασμός.
Ἡ ὕbris δὲν ἐπανορθοῦται τῆς τιμῆς·
εἰς μάτην θάποθῶσι τῆς συνέσεως
καὶ τῆς ἰσχύος πᾶσαι αἱ προσπάθειαι·
ἡ θεραπεία τοῦ κακοῦ ἀδύνατος·
δὲν κατορθοῦται ἢ κατ' ἐπιφάνειαν.
Τοῦ μίσους, ὅπερ ἡ ψυχὴ βυσσοδομεῖ,
τὸ πῦρ ὑπὸ τὴν τέφραν συνδουλίζεται,
ἀλλ' εἶναι διὰ τοῦτο φλογερώτερον.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Θὰ διαλύσῃ τῶν ἐχθρῶν πατέρων σας
τὸ μῖσος ὁ ἐνώσων ἅγιος δεσμός
Χιμένην καὶ Ροδριγον· καὶ θὰ ἴδωμεν
τὸν ἔρωτά σας πάλιν κατισχύοντα
καὶ τὴν δειλαίαν ρῆξιν καταπνίγοντα
δι' ὕμεναίου εὐτυχοῦς.

ΧΙΜΕΝΗ

Τὸ εὐχομαι,
ἀλλὰ δὲν τὸ ἐλπίζω. Τὸν πατέρα μου

καλῶς γνωρίζω καὶ τὸν ὑπερήφανον
τοῦ δὸν Διέγρου χαρακτῆρα. Ρέουσι
τὰ δάκρυά μου. καὶ ματαίως προσπαθῶ,
νὰ συγκρατήσω ἐμαυτήν. Τὸ παρελθὸν
μὲ κατατῆκει καὶ τὸ μέλλον μὲ πτοεῖ.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Τίς σε φοβίζει; Ἀσθενὲς γερόντιον;

ΧΙΜΕΝΗ

Καὶ ὁ Ροδρίγος;

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Εἶναι ἄγαν νεαρός.

ΧΙΜΕΝΗ

Ὁ φύσει ἥρως εἶναι ἥρως καὶν τε παῖς.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Δὲν πρέπει δὲ νὰ τὸν φοβῇσαι καὶ πολὺ.
Σφοδρῶς ἐρῶν σου εἶναι δυνατόν ποτε
νὰ σὲ δυσαρεστήσῃ; Μία λέξις σου
ἄρκει νὰ καταστείλῃ τὴν ὀργὴν αὐτοῦ.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἄν δὲν μὲ ὑπακούσῃ, ποί' ἀπόγνωσις!
Καὶ ἂν μὲ ὑπακούσῃ τί θὰ εἴπωσι
περὶ αὐτοῦ οἱ πάντες; Γεννηθεὶς αὐτὸς
ὁποῖος ἐγενήθη, πῶς θὰ ἀνεχθῇ
τοιαύτην ὕβριν; Καὶν τε ἄρα ἀντιστῇ.
καὶν ὑποκύψῃ εἰς τὸν πρὸς με ἔρωτα,
ὀδύνη μὲν καὶ θλίψις μ' ἀναμένουσιν
ἐὰν δικαίαν ἀντιτάξῃ ἄρνησιν,
τὸ αἶσχος δὲ ἂν ἄγαν εὐπειθής φανῇ
εἰς τῆς ἐρώσεως τὴν θερμὴν παράκλησιν.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Γενναία εἶναι ἡ Χιμένη, καίπερ δὲ
ἐνδιαφερομένη, δὲν ἀνέχεται
τὴν ἀνανδρον λιποταξίαν τῆς τιμῆς.
Ἄλλ' ἂν ἕως τῆς ὥρας τοῦ συμβιβασμοῦ

τὸν ἐραστὴν κρατήσω ὡς δεσμώτην μου
καὶ ἐμποδίσω οὕτω τῆς ἀνδρείας του
τὴν ἔξαψιν, θὰ ἔχῃς πάλιν δισταγμούς ;

ΧΙΜΕΝΗ

ὦ ! ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, δέσποινα,
ἐκλείπουσιν οἱ φόβοι καὶ οἱ δισταγμοί.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ
Οἱ αὐτοί, εἰς ἀκόλουθος

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Τὸν δὸν Ροδρίγον ζήτησον, ἀκόλουθε,
καὶ φέρε τον.

ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Ὁ κόμης Γόρμας καὶ αὐτός . . .

ΧΙΜΕΝΗ

Θεέ μου ! τρέμω.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Λέγε.

ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Συνεξήρχοντο

τῶν ἀνακτόρων τούτων.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Μόνοι ;

ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ

Μόνοι, ναί.

Καί μοι ἐφάνη ὅτι ἤριζον σφοδρῶς.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἀναμφιβόλως ἤδη συνεπλάκησαν·
ὁπάγω· τὴν σπουδὴν μου συγχωρήσατε.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Ἡ Ἰνφάντη, Ἐλεονώρα

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

ὦ! ποία μὲ κατέχει σύγχυσις φρενῶν!
 Τὴν συμφορὰν τῆς κλαίω, καὶ ὁ ἔραστῆς
 αὐτῆς μὲ γοητεύει. Ἡ γαλήνη μου
 μ' ἐγκαταλείπει καὶ ἀναρριπίζεται
 ἢ φλόξ τοῦ ἔρωτός μου. Ὅ,τι διασπᾶ
 Ροδρῖγον καὶ Χιμένην τὴν ἐλπίδα μου
 ἀναγεννᾷ συγχρόνως καὶ τὸ ἄλγος μου.
 Ὁ χωρισμός των μὲ λυπεῖ, ἀλλ' ἡδονὴν
 μυχίαν σπείρει εἰς τὴν μαγευθεῖσάν μου
 καρδίαν.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Τῆς ψυχῆς σας τὸ μεγάθυμον
 τόσον ταχέως παραδίδεται εἰς πῦρ
 ἀνάνδρου φίλτρου;

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Μὴ τὸ λέγῃς ἀνάνδρον,
 ὁπότεν ἄρχον ἐν ἐμοὶ θριαμβικῶς
 μοὶ ἐπιβάλλῃ νόμον· εὐλαβήθητι
 αὐτό, ἀφοῦ μοὶ εἶναι τόσον προσφιλές.
 Ἡ ἀρετὴ μου μάχεται, ἀνθίσταται·
 ἀλλ' ἄκουσα ἐλπίζω, καὶ εἰς τὴν μωρὰν
 αὐτὴν ἐλπίδα ἢ ψυχὴ μου νάντιστῇ
 μὴ δυναμένη πρὸς τὸν ἔραστὴν πετᾶ,
 ὃν ἡ Χιμένη σήμερον ἀπώλεσεν.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Τὸ ἀγαστόν σας θάρρος ἐπιτρέπετε
 νὰ καταπέσῃ τόσον, καὶ τὸ λογικόν
 δὲν ἔχει οὐδεμίαν ἐφ' ὧν ἰσχύν;

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

ὦ! πόσον εἶναι ἀσθενὲς τὸ λογικόν,
 ὁπότεν φίλτρου δηλητηρίου, γλυκὺ

μαγεύῃ τὴν καρδίαν, ὅταν ἀγαπῶν
τὸ πάθος τοῦ ὁ πάσχων νὰ θεραπευθῇ
δὲν στέργῃ!

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Ἔστω, σᾶς μαγεύει ἡ ἐλπίς,
σᾶς φαίνεται γλυκεῖα ἡ ἀσθένεια.
Ἄλλ' ἐπὶ τέλους ὁ Ροδρίγος ἄξιος
ὁμῶν δὲν εἶναι

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Τὸ γνωρίζω· ἀλλ' ἐὰν
ἡ ἀρετὴ μου ὑπακούῃ, ἄκουσον
πῶς τὴν καρδίαν, ἣν κατεκυρίευσεν,
ὁ ἔρως βαυκαλίζει. Ἄν ἀναδειχθῇ
ἐκ τοῦ ἀγῶνος νικητῆς, ἂν τὸν δεινὸν
ἀντίπαλόν του καταβάλῃ, δύναιμι
νὰ τὸν τιμῶ δικαίως, νὰ τὸν ἀγαπῶ
ἀνεπαισχύντως. Νικητῆς τοῦ κόμητος
νὰ κατορθώσῃ πόσα ἄλλα δύναται;
Ἀθλοῦντα ἀπὸ τοῦδε τὸν φαντάζομαι
καὶ βασιλείας ὅλας ὑποτάσσοντα.
Μὲ παραπείθει πλάνος ἔρως, ἤδη δὲ
τὸν βλέπω ἐν θριάμβῳ ἀνερχόμενον
πρὸς τὸν θρόνον τῆς Γρενάδας· τρόμου ἔμπλεοι
οἱ ἡττημένοι Μαῦροι ὑποκλίτονται·
ἐνθουσιώδης τὸν ἡβῶντα νικητὴν
τῆς Ἀραγῶνος δεξιοῦται ὁ λαός·
ἡ τῆς Πορτογαλίας χώρα προσκυνεῖ·
οἱ εὐγενεῖς τοῦ ἄθλου πέραν φέρουσι
τῶν θαλασσῶν τὰς τύχας καὶ τὴν φήμην του
καὶ δι' αἱμάτων ραίνουνσιν ἀφρικανῶν
τὰς δάφνας του. Πάνθ' ὅσα τέλος λέγονται
περὶ τῶν μάλλον διασήμων στρατηγῶν
ὅτι θὰ πράξῃ ὁ Ροδρίγος προσδοκῶ
μετὰ τὴν νίκην ταύτην, καύχημά μου δὲ
τὸν ἔρωτά μου πρὸς αὐτὸν θὰ θεωρῶ.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Πλήν ποῦ ἡ φαντασία σας τὸν ὁδηγεῖ
κατόπιν μάχης διαβρυληθείσης μέν,
ἀλλ' ἥτις ἴσως εἶναι ἀνυπόστατος ;

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Ἐδρίσθη ὁ Ροδρίγος, ὕδριστής του δὲ
ὁ κόμης εἶναι· συνεξήλθον· τί λοιπὸν
προσάπαιτεῖται ἄλλο ;

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Ἔστω δέχομαι

τὴν μάχην ὡς βεβαίαν. Δὲν νομίζετε
ἐν τούτοις ὅτι τῆς χειρὸς τοῦ νικητοῦ
τὸ πνεῦμά σας προτρέχει ;

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Ἔχεις δίκαιον.

ᾠ! ναί, ἐξέστην τῶν φρενῶν, παραληρῶ.

Ἐξ ὧν ὁ ἔρως ὁμῶς ἡμὲ ἐπαπειλεῖ
δεινῶν δὲν εἶναι τοῦτο τὸ χειρότερον.

Ἐλθὲ εἰς τὸ γραφεῖον· παρηγόρει με·
μὴ μὲ ἀφήσης μόνην εἰς τὴν θλίψίν μου.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Δὸν Φερνάνδος, δὸν Ἀρίας,
δὸν Σάγχος, δὸν Ἀλόσος.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Λοιπὸν ὁ κόμης τόσον ματαιοφρονεῖ
καὶ τόσον εἶναι πείσμων καὶ παράλογος ;
Τολμᾷ εἰσέτι νὰ νομίζῃ συγγνωστὸν
τὸ ἔγκλημά του ;

ΔΟΝ ΑΡΙΑΣ

Ἐξ ὀνόματος ὁμῶν
πολλὰ τῷ εἶπον, βασιλεῦ, καὶ ἔπραξα
πᾶν ὅ,τι ἠδυνάμην, ἀλλ' ἀπέτυχον.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Θεέ ! Τοσαύτην ἀνευλάβειαν λοιπὸν
 δεικνύει πρὸς με ἀπειθής ὑπήκοος,
 τὴν θέλησιν μου παραθαίνων ἰταμῶς !
 Τὸν δὸν Διέγον προσθαλὼν περιφρονεῖ
 τὸν ἀνακτά του ! Ἐπίβάλλει θέλησιν
 ἐν μέσῳ τῆς αὐλῆς μου ! Κἂν πολεμιστῆς
 ἀνδρείος ᾔηναι, κἂν τε μέγας στρατηγός,
 θὰ καταβάλω τὴν ἀγερωχίαν του·
 θὰ μάθῃ τί σημαίνει ἡ παρακοή
 κἂν ἔτι ᾔηναι τοῦ πολέμου ὁ Θεός.
 Ἦθέλησα τὸ πρῶτον νὰ προσενεχθῶ
 ἡπίως, καίτοι αὖστηρᾶς ποινῆς
 ἡ ὕbris τοῦ ἀξία ἦτο. Ἄλλ' ἀφοῦ
 τὴν ἐπιείκειάν μου καταχρώμενος
 παραγνωρίζει, δὸν Ἀλόνσε, ὕπαγε
 καὶ σύλλαθέ τον ἀνθιστάμενον ἢ μή.

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

Δὸν Φερνάνδος, δὸν Σάγχος, δὸν Ἄριας

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Ἐὰν ἐμεσολάθει χρόνος, καὶ εὐθὺς
 μετὰ τὴν ρῆξιν δὲν κατελαμβάνετο
 ἐνῶ εἰσέτι ἔπνεε τὰ μένεα,
 θὰ ἦτο ἴσως ἦττον σκληροτράχηλος.
 Ἀνὴρ γενναῖος ἐν τῇ πρώτῃ τοῦ ὁρμῇ
 ὑποχωρεῖ δυσκόλως. Συναισθάνεται
 τὸ ἄδικόν του, ἀλλ' ἡ ὑπερήφανος
 καρδία του δὲν στέργει τόσον γρήγορα
 νὰ τὸ ὁμολογήσῃ.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Σιωπήσατε,

δὸν Σάγχε ὅστις τὴν συνηγορίαν του
 ἀναλαμβάνει, ἀποθαίνει ἔνοχος.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Σᾶς ὑπακούω, βασιλεῦ, καὶ σιωπῶ.
Ἐν τούτοις δύο λέξεις ἐπιτρέψατε
εἰσέτι νὰ προσθέσω.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Καὶ τί δύνασθε

νὰ εἰπῆτε ἀκόμη;

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Ὅτι, βασιλεῦ

ἀνὴρ μεγαλοπράγμων δὲν κατέρχεται
εἰς αἵτησιν συγγνώμης, ὅτι θεωρεῖ
πᾶσαν τοιαύτην αἰσχος περιάπτουσιν.
Τῆς ἀντιστάσεώς του μόνον αἴτιον
ἡ λέξις αὕτη εἶναι. Τῆς διαγωγῆς.
ἣν τὸ καθήκον τῆς τιμῆς ἐπέβαλλε,
τοιαύτην τιμωρίαν κρίνει ἀδυστηράν.
Τὴν ἀθλοφόρον χεῖρά του προστάξατε
διὰ τῶν ὅπλων νὰ ποτίσῃ, βασιλεῦ,
τὴν ὕβριν ταύτην, καὶ ἱκανοποιήσιν
θὰ σπεύσῃ νὰ παράσχῃ. Ὁ βουλόμενος
ἐλθέτω τότε. Ἄμα εἰδοποιηθεὶς
δεόντως θὰ παντήσῃ.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Τὴν εὐλάβειαν,

δὸν Σάγχε, λησμονεῖτε· ἀλλὰ συγχωρῶ
εἰς τὴν ἀνδρείαν καὶ εἰς τὴν νεότητά
τὰς ἀπρεπεῖς ἐκφράσεις σας. Οἱ βασιλεῖς,
οὓς περισπῶσι μέριμναι σοφώτεραι,
τῶν πολιτῶν τὸ αἷμα τόσον ἀφειδῶς
δὲν κατασπαταλῶσιν. Ἀγρυπνοὶ φρουροὶ
τῶν ὑπηκόων, περιέπουσιν αὐτούς,
ὥς περιέπει τὰ ὑπηρετοῦντ' αὐτήν
τοῦ σώματός μας ὄργανα ἢ κεφαλὴ.
Τὴν λογικὴν σας λογικὴν δὲν θεωρῶ
ὥς στρατιώτης ὁμιλεῖτε, ἀλλ' ἐγώ

ὥς βασιλεὺς νὰ ἐνεργήσω χρεωστῶ
 Παρὰ τοὺς λόγους καὶ παρὰ τὰς κρίσεις σας
 ὁ κόμης ὑπακούων εἰς τὸν ἄνακτα
 δὲν ταπεινοῦται, δὲν ἐξευτελίζεται.
 Ἡ ὕβρις αὕτη ἄλλως θίγει καὶ ἐμέ·
 ἠτίμασεν ἐκεῖνον, ὃν ἐξέλεξα
 παιδαγωγὸν εἰς τὸν οἶόν μου· προσθαλὴν
 τὴν ἐκλογὴν, τὸν ἐκλογέα ὕβρισε,
 κατὰ τῆς ἀνωτάτης κακουργῶν ἀρχῆς.
 Ἀλλὰ τὸν περὶ τούτου λόγον παύσωμεν.
 Τῶν Μαύρων δέκα πλοῖα ἐθεάθησαν,
 τῶν πολεμίων τὰς σημαῖας φέροντα,
 κατέπλευσαν δὲ ἤδη πρὸς τὸ στόμιον
 τοῦ ποταμοῦ.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Ἐκ πείρας, βασιλεῦ, πικρᾶς
 τὴν δύναμίν σας οἱ ἐχθροὶ γινώσκουσι
 καὶ δὲν τολμῶσι πρὸς τὸν μέγαν νικητὴν
 νάντιταχθῶσι.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Δὲν θὰ παύσωσί ποτε
 μετὰ τινος ζηλοτυπίας βλέποντες
 τὸ σκῆπτρόν μου διέπον ἀκουσίως των
 τὴν ἐξαισίαν τῆς Ἀνδαλουσίας γῆν,
 ἣν κατασχόντες ἐπὶ ἔτη πάμπολλα
 ἐπιζητοῦσι τὴν ἀνάκτησιν αὐτῆς.
 Καὶ διὰ τοῦτο, ὅπως ἐκ τοῦ σύνεγγυς
 τὰ σχέδιά των βλέπω καὶ ταχύτερον
 τὰ ἀνατρέπω, ἐν Σεβίλλῃ ἔστησα
 ἀπὸ δεκαετίας τὸν πολύτιμον
 τῆς Καστιλλίας θρόνον

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Ἐδιδάχθησαν
 ἐκ τῆς πανωλεθρίας, ἣν ὑπέστησαν,
 πόσον ἐξασφαλίζ᾽ ἡ παρουσία σας

τὰς ἐπαρχίας ὅσας κατεκτήσατε.
Οὐδεὶς ὑπάρχει φόβος.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἄλλὰ καὶ οὐδὲν
τὸ παραμελητέον. Ἡ ὑπέρμετρος
ἐμπιστοσύνη εἶναι ἐπικίνδυνος.
Πολλάκις ὁ ἀρτίως ἡττηθεὶς ἐχθρὸς,
ἐὰν γνωρίζῃ νὰ ἐκλέξῃ τὸν καιρόν,
δεινῶς ἀντεκδικεῖται. Ὅπωςδὲ ποτε,
ἐφ' ὅσον ἔτι βέβαιοι δὲν εἴμεθα
οὐδόλως εἶναι φρόνιμον τὸν πανικὸν
εἰς τὰς ψυχὰς τοῦ πλήθους νὰ ἐνσπείρωμεν.
Τὸ πρόωρον περὶ κινδύνου ἄγγελμα
τὴν πόλιν ὑπερμέτρως θὰ ἐτάραττε
κατὰ τὴν νύκτα, ἥτις μᾶς ἐπέρχεται.
Ἐν τῷ λιμένι, εἰς τὰ τείχη, τὰς φρουράς
νὰ διπλασιασθῶσι διατάξατε.
Ἀρκεῖ διὰ τὴν νύκτα ταύτην.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

Δὸν Φερνάνδος, δὸν Σάγχος,
Δὸν Ἀρίας, δὸν Ἀλόνσος.

ΔΟΝ ΑΛΟΝΣΟΣ

Βασιλεῦ,
ἀπέθανεν ὁ κόμης. Ἐξεδίκησεν
ὁ δὸν Διέγος διὰ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ
τὴν ὕβριν.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἄμα ἔμαθον τὴν προσβολὴν
προεῖδον ταῦτοχρόνως τὴν ἐκδίκησιν
καὶ νὰ προλάβω ἔσπευσα τὴν συμφορὰν.

ΔΟΝ ΑΛΟΝΣΟΣ

Τὴν θλίψιν ἢ Χιμένη εἰς τοὺς πόδας σας
κομίζουσα μετὰ δακρύων ἔρχεται
δικαιοσύνην νὰ ζητήσῃ παρ' ὑμῶν.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Εἰς τὴν βαρεῖαν συμπαθῶ ὁδύνην της,
ἀλλ' ἄξια νομίζω ὅτι ἔπαθεν
ὧν ἔπραξεν ὁ κόμης. Καίτοι τὴν ποινὴν
δικαίαν οὕτω κρίνω, ὅμως μὲ λυπεῖ
τοιούτου στρατηλάτου ἢ ἀπώλεια.
Κατόπιν τόσων ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ,
ἀφοῦ τοσάκις ἔχυσε τὸ αἷμά του
ὑπὲρ τοῦ θρόνου καὶ ὑπὲρ τοῦ κράτους μου,
ὅσον καὶ ἤμην ὠργισμένος κατ' αὐτοῦ
ὁ θάνατός του εἶναι δυνατόν ποτε
νὰ μὴ μου θλίβῃ τὴν καρδίαν;

ΣΚΗΝΗ ΕΝΑΤΗ

Δὸν Φερνάνδος, δὸν Διέγος, Χιμένη, δὸν Σάγχος
Δὸν Ἀρίας δὸν Ἀλόνσος,

XIMENH

Βασιλεῦ,

δικαιοσύνην.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Βασιλεῦ, ἀκούσατε.

XIMENH

Γονικλιτῆς προσπίπτω.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Εἰς τοὺς πόδας σας
προσκύπτω.

XIMENH

Ἔστε δίκαιος.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἀκούσατε

τὸν ὀβρισηθέντα.

ΧΙΜΕΝΗ

Αἷμα ὀπηκόου σας
ζητεῖ δικαιοσύνην.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἀντεκδίκησις

δὲν τιμωρεῖται νόμιμος.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἐγέρθητε

ἀμφότεροι· ἡρέμα ὁμιλήσατε.
Τὸ ἄλγος σας, Χιμένη, συμμερίζομαι,
καὶ ἴση θλίψις τὴν καρδίαν μου πληροῖ.
Σεῖς, δὸν Διέγε, μὴ τὴν διακόπτετε·
θὰ σᾶς ἀκούσω ἔπειτα.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἀπέθανεν

ὁ ἀτυχὴς πατήρ μου, καὶ τὸ αἷμά του
οἱ ὀφθαλμοί μου εἶδον ρέον κρουνηδὸν
ἐκ τῶν γεναίων στέρνων του· τὸ αἷμά του,
ὅπερ τοσάκις ἔσωζε τὰ τεῖχη μας,
τὸ αἷμα, ὅπερ νίκας σᾶς ἐκέρδιζε,
τὸ αἷμα, ὅπερ καὶ χυθὲν, ὦ βασιλεῦ,
ἀχνίζον ἔτι ἐξ ὀργῆς βοᾷ, καθὼς
ἐκρεῦσαν χάριν ἄλλων καὶ οὐχὶ ὁμῶν.
Τὸ αἷμα τοῦτο, οὐτινος ἐφείσθησαν
αἱ τοῦ πολέμου τύχαι, ἀπετόλμησε
νὰ χύσῃ ὁ Ροδρίγος, βάψας δι' αὐτοῦ
τοῦ βασιλέως τὴν αὐλήν. Πρὸς ἀπαρχὴν
τῶν τρισαθλίων ἄθλων του, ἀποστερεῖ
τὴν βασιλείαν ἰσχυροῦ ἐρείσματος,
κλονεῖ τὸ θάρρος τοῦ στρατοῦ σου ἅπαντος,
ἀναπτερώνει τὰς ἐλπίδας τῶν ἐχθρῶν.

παγνωσμένη ἐπὶ τόπου ἔδραμον
 εἰ εὔρον τὸν πατέρα ἄπνουν κείμενον.
 τὴν θλίψιν σύγγνωτέ μου. Φεῦ! δὲν δύναμαι
 συνεχίσω τὴν σκληρὰν ἀφήγησιν.
 ἐκλείπει ἡ φωνή μου· κάλλιον ἐμοῦ
 τὴν συμφορὰν μου ἀφηγοῦνται, βασιλεῦ,
 ἢ δάκρυά μου ταῦτα.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Θάρσει, θύγατερ·

ὁ βασιλεὺς σου ἀντ' ἐκείνου σήμερον
 θὰ ᾔηναι ὁ πατήρ σου.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἵπερδάλλουςαν

τιμὴν εἰς τὴν βαρεῖαν δυστυχίαν μου
 περιποιεῖτε. Εὔρον τὸν πατέρα μου
 νεκρόν, ὥς εἶπον· τραῦμα ἔφερε βαθὺ
 ἐπὶ τῶν στέρνων, καὶ τὸ ρέον αἷμά του
 διὰ λυγρῶν στιγμάτων τὸ καθήκόν μου
 ἐχάραττεν, ἢ μάλλον ἢ ἀνδρεία του
 ἐκλείπουσα ὠμίλει διὰ τῆς πληγῆς,
 κελεύουσά με νὰ ζητήσω ἐν σπουδῇ
 τὴν τιμωρίαν· ὅπως δὲ εἰσακουσθῇ
 ὑπὸ ἐκείνου, ὅστις δικαιοτάτος
 τῶν βασιλέων εἶναι, τὸ αἰμοσταγὲς
 τοῦ τραύματός του στόμα ἐδανείζετο
 τὴν θλιθεράν μου καὶ οἰμώζουσαν φωνήν.
 Μὴ ἀνεχθῆτε, βασιλεῦ, τὸ κράτος σας
 φρικτὴ ἀκολασία νὰ λυμαίνεται,
 νὰ ᾔην' ἐκτεθειμένοι ἀτιμωρητεῖ
 εἰς τοῦ τυχόντος τολμητίου τὰς πληγὰς
 οἱ τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ στρατοῦ σας ἀριστεῖς,
 αὐθάδης νέος νὰ πατῇ τὴν δόξαν των,
 εἰς τὸ γενναῖον αἷμά των νὰ λούηται,
 νὰ κατορχῇται τῆς ἐντίμου μνήμης των.
 Πολεμιστὴς ἀνδρεῖος, οἷος ὁ θανών,

μαραίνει ἀποθνήσκων ἀνεκδίκητος
 τὸν ζῆλον πάντων τῶν ὑπηρετούντων σας.
 Φεῦ ! ἐφονεύθη ὁ ἀνδρεῖος μου πατήρ·
 τοῦ αἵματός του τὴν ἐκδίκησιν ζητῶ
 πρὸς τὸ συμφέρον μᾶλλον τὸ ὁμέτερον
 παρὰ πρὸς θεραπείαν τῆς ὀδύνης μου.
 Ἄνδρὸς τοιούτου, βασιλεῦ, ὁ θάνατος
 μεγίστη εἶναι δι' ὑμᾶς ἀπώλεια.
 Ἄντὶ θανάτου θάνατον ἀπόδοτε,
 δι' αἵματος τὸ αἷμα ἀποπλύνετε.
 Τὸ θράσος, ὅπερ καύχημά του θεωρεῖ
 τὴν κακουργίαν ταύτην, θυσιάσατε
 οὐχὶ εἰς τῆς Χιμένης τὴν ἐκδίκησιν
 ἀλλ' εἰς τὸ στέμμα, εἰς τὸ μεγαλεῖόν σας,
 εἰς τὸ σεπτόν σας ἄτομον, ἐπ' ἀγαθῶ
 τοῦ θρόνου καὶ τοῦ κράτους Εἵπον, βασιλεῦ.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Καὶ ἤδη, δὸν Διέγε, ἀπαντήσατε.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Εὐδαίμων ὅστις τῶν νεανικῶν ἐτῶν
 τὸ σφριγὸς ἀπολέσας συναπώλεσε
 καὶ τὴν ζωήν. Φεῦ ! ποίαν μοῖραν θλιθεράν
 τὸ γῆρας ἐπικλώθει εἰς τοὺς ἰσχυροὺς
 κατὰ τὸ τέρμα τοῦ σταδίου των ! Ἐγώ,
 ὁ δι' ἀγώνων κατακτήσας διαρκῶν
 τοσαύτην δόξαν, ὁ τὴν νίκην ἄλλοτε
 πιστήν μου δορυφόρον ἔχων πανταχοῦ,
 ὑπὲρ τὸ δέον ζήσας, εἶδον ἑμαυτὸν
 καθυβρισθέντα καὶ ὑπὸ τοῦ ὕβριστοῦ
 νενικημένον Ὅ,τι δὲ οὐδέποτε
 πολιορκίαι καὶ ἐνέδραι φοβεραὶ
 καὶ πεισματώδεις μάχαι καὶ ἡ Ἀραγῶν
 καὶ ἡ Γρενάδα καὶ δεινοὶ πολέμιοι
 καὶ πάντες οἱ φθονοῦντές με κατώρθωσαν,
 ἐν τῇ αὐλῇ σας καὶ σχεδὸν ὑπ' ὄψιν σας

ἐτόλμησεν ὁ κόμης καὶ διέπραξε
 ζηλοτυπῶν, διότι μ' ἐξελέξατε,
 καὶ ἐπὶ νίκη, ἣν τῆς ἡλικίας μου
 τὸ ἀσθενὲς ἀπόνως τῷ ἡσφάλιζε,
 κομπάζων ἀγερῶχως. Οὕτω, βασιλεῦ,
 ἡ κόμη αὕτη, ἣν ἡ κόνις τῶν μαχῶν
 ἐλεύκανε, τὸ αἶμα τοῦτο τὸ δοθὲν
 ὑπὲρ τῆς βασιλείας καὶ τοῦ κράτους σας,
 ἡ χεὶρ μου αὕτη, ἣτις ἦτο ἄλλοτε
 τῶν πολεμίων στρατιῶν τὸ φόβητρον,
 μετ' αἰσχους εἰς τὸν τάφον θὰ κατέβαινον,
 υἱὸν ἂν δὲν ἐγέννων ἄξιον ἐμοῦ,
 τοῦ βασιλέως καὶ τῆς χώρας ἄξιον.
 Τὴν στιβαράν του χεῖρα μοὶ ἐδάνεισε,
 τὸν ὑβριστήν μου κόμητα ἐφόνευσε,
 τὴν προσβληθεῖσαν μοὶ ἀπέδωκε τιμὴν,
 τὸ κηλιδοῦν με ὄνειδος ἀπέπλυνεν.
 Ἐὰν ἀνδρείας καὶ ὀργῆς ἐκδήλωσις,
 ἐὰν κολάφου νόμιμος ἐκδίκησις
 θεωρητέαι πράξεις ἀξιόποινοι,
 ὁ κεραυνὸς ἅς πέσῃ μόνον ἐπ' ἐμοῦ.
 Ἀμαρτανούσης τῆς χειρός, ἡ κεφαλὴ
 τιμωρητέα. Ὅπως κἂν θεωρηθῇ
 ἡ προκειμένη πρᾶξις, ἔγκλημα ἢ μή,
 χεὶρ μὲν ἐκείνος, κεφαλὴ δὲ εἰμ' ἐγώ.
 Ἄν ἡ Χιμένη τὸν υἱόν μου ἐγκαλῇ
 διότι τὸν πατέρα της ἐφόνευσε,
 τοῦ φόνου θὰ ἀπεῖχεν, ἂν ἠδύνατο
 νὰ διαπράξῃ τοῦτον ὁ πατὴρ αὐτοῦ.
 Τὴν κεφαλὴν μου θυσιάσατε λοιπόν,
 τὴν κεφαλὴν μου ταύτην, ἣν ὁ θάνατος
 μετὰ μικρὸν θάρπασῃ, καὶ τηρήσατε
 ὑπὲρ τοῦ κράτους χρήσιμον βραχίονα.
 Εἰς τὴν Χιμένην δώσατε τὸ αἶμά μου·
 ἅς λάβῃ τοῦτο πρὸς ἱκανοποίησιν.

Εἰς τὴν ποινὴν μου ἀγογγύστως συναινῶ
καὶ θνήσκων ἄνευ ἀτιμίας δέχομαι
τὸν θάνατον ἀλύπως.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἡ ὑπόθεσις

σπουδαία οὖσα χρήζει διασκέψεως
ἐν πλήρει συμβουλίῳ. Ὁδηγήσατε,
δὸν Σάγχε, τὴν Χιμένην εἰς τὸν οἶκόν της.
Τοῦ δὸν Διέγου φυλακὴ ὁ λόγος του
καὶ ἡ αὐλή μου ἔσονται. Ὑπάγετε
καὶ τὸν υἱόν μου τάχιστα καλέσατε.
Δικαιοσύνην θάποδῶσω.

ΧΙΜΕΝΗ

Δίκαιος

ὁ φόνος εἶναι τοῦ φονέως, βασιλεῦ

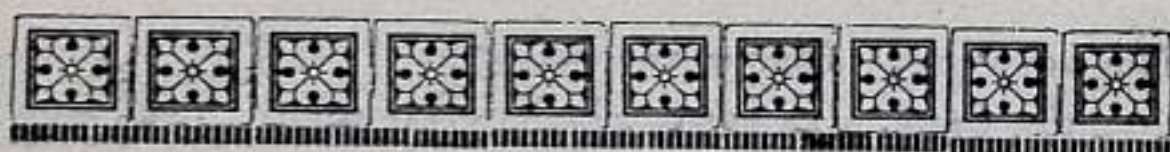
ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Τὴν ταραχὴν σου, θύγατερ, κατεύνασον·
ἡσύχασον ὀλίγον, ἀναπαύθητι.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἡ ἡσυχία, ἣν με διατάσσετε,
τὴν συμφορὰν μου ἐπιτείνει, βασιλεῦ.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Δὸν Ροδρῆγος, Ἑλβίρα

ΕΛΒΙΡΑ

Τί ἐπραξας, Ροδρῆγε; Ποῦ δὲ ἔρχεσαι;

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Νὰ συνεχίσω τὴν φρικώδη μοῖράν μου.

ΕΛΒΙΡΑ

Καὶ πῶς τολμᾷς ἐκ νέου νὰ ἐμφανισθῇς
ὕπερηφάνως καὶ μετὰ θρασύτητος
ἐνταῦθα, ὅπου τὴν ὁδύνην ἔσπειρας,
καὶ νὰ ψηφύσῃς τὴν σκιὰν τοῦ κόμητος,
τοῦ θύματός σου, ἐν τῷ τόπῳ ἀκριβῶς
τοῦ φόνου;

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἦτο ἡ ζωὴ τοῦ αἵσχος μου.

Ἡ χεὶρ ἐτέλει τῆς τιμῆς τὸ πρόσταγμα.

ΕΛΒΙΡΑ

Ἄλλ' εἰς τὸν οἶκον τοῦ νεκροῦ πῶς ὁ φονεὺς
ζητεῖ τὸ ἄσυλόν του!

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἔρχομαι ἀπλῶς

εἰς τὸν δικάσοντά με νὰ παραδοθῶ.

Μὴ ἀπορήσης· ἔδωκα τὸν θάνατον
καὶ τὸν ζητῶ. Ὁ ἔρως, ἡ Χιμένη μου
εἰσὶν οἱ δικασταί μου. Ἀφοῦ ἄξιός
ὁπῆρξα τῆς ὀργῆς της, εἶμαι ἄξιός
καὶ τοῦ θανάτου· καὶ νὰ λάθω ἔρχομαι
ὡς ἀγαθῶν ἀπάντων τιμαλφέστατον
τὴν καταδίκην ἀπὸ τῶν χειλέων της
καὶ ἀπὸ τῆς χειρὸς της τὴν ἐκτέλεσιν.

ΕΛΒΙΡΑ

Ἄ! φύγε μᾶλλον ἀπὸ τῶν ὀμμάτων της·
τὴν ἔξαψιν της φύγε· κρύψον σεαυτόν·
μὴ εἰς τὰς πρώτας ἐκτεθῆς παραφοράς,
εἰς τὰς ὁποίας ἡ κοχλάζουσα ὀργὴ
νὰ παρασύρῃ τὴν Χιμένην δύναται.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Οὐχί, οὐχί, ἡ φίλη τῆς καρδίας μου
ἡ φίλη αὖτη, ἣν καιρίως ἔτρωσα,
δὲν δύναται νὰ ἔχῃ ὅσῃν ἀπαιτεῖ
ἡ κατατρύχουσά με βάσανος ὀργήν
θὰ ᾔσθανόμην εὐτυχίαν ἄρρητον
ἂν τὴν ὀργὴν της ἐπιτείνων δυνηθῶ
ταχέως νὰποθάνω.

ΕΛΒΙΡΑ

Εἰς τὸνάκτορα

εἰσέτι παραμένει δακρυχέουσα·
πολλοὶ ἐνταῦθα θὰ τὴν συνοδεύσωσι.
Ροδρίγε, φύγε, πρὸς Θεοῦ· τῶν μεριμνῶν
ἀπάλλαξόν με. Τί θὰ εἴπωσιν ἐὰν
σὲ ἴδωσιν ἐνταῦθα; Πρὸς ἐπίμετρον
τῆς συμφορᾶς της θέλεις ὅπως ἄνανδρος
συκοφαντία τῆς Χιμένης μὴ φεισθῇ
καὶ διαδώσῃ ὅτι ἐν τῷ οἴκῳ της
τὸν δολοφόνον τοῦ πατρὸς ἀνέχεται;
Ροδρίγε, χάριν τῆς ἀσπίλου της τιμῆς,
σὲ ἱκετεύω, κρύφθητι.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Χιμένη, δὸν Σάγχος, Ἑλβίρα

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Ναί, δέσποινα·

αἵματηρὰ θυσία σᾶς ὀφείλεται.
Δικαία εἶναι ἡ ὀργή σας, νόμιμα
τὰ δάκρυά σας. Διὰ λέξεων κενῶν
νὰ σᾶς παρηγορήσω δὲν ἐπιχειρῶ,
ἀλλ' οὔτε νὰ πραῦνω τὴν ὀδύνην σας.
Ἐάν με θεωρῆτε ὅμως ἱκανὸν
νὰ σᾶς ὑπηρετήσω, διαθέσατε
πρὸς τιμωρίαν τοῦ ἐγόχου, δέσποινα,
τὸ ξίφος τοῦτο καὶ μεταχειρίσθητε
τὸν ἔρωτά μου πρὸς ἐκδίκησιν ὑμῶν.
Ἀνίκητος θὰ ᾔηται ὁ βραχίων μου
ὕπὸ τὰς προσταγὰς σας.

ΧΙΜΕΝΗ

Δυστυχῆς ἐγώ!

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Τὴν προσφορὰν μου, πρὸς Θεοῦ, προσδέχθητε.

ΧΙΜΕΝΗ

Τὸν βασιλέα οὕτω θὰ προσέβαλλον
ὕποσχεθέντα νὰ ποδώσῃ αὐστηρὰν
δικαιοσύνην.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Δέσποινα, γνωρίζετε
πόσον βραδέως βαίνει, πόσον συνεχῶς
τὸ ἔγκλημα' ἀποφεύγει τὴν ἀμφίβολον
αὐτῆς πορείαν, πόσον ἡ βραδύτης της
πικρῶν δακρύων ἀποθαίνει ἀφορμή.
Εἰς φίλον σας ἱππότητα ἐπιτρέψατε
ἐνόπλιως νὰ σᾶς δώσῃ τὴν ἐκδίκησιν.

Ἀσφαλεστέρα εἶναι ἢ ὁδὸς αὐτῇ
καὶ ταχύτερα θὰ ἐπέλθῃ ἢ ποινή.

ΧΙΜΕΝΗ

Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶναι φάρμακον.
Ἄλλ' ἂν δεήσῃ νὰ τὸ μεταχειρισθῶ
καὶ ἂν εἰσέτι διαρκῇ ὁ οἶκτός σας
πρὸς τὴν δεινὴν μου συμφορὰν, ἐλεύθερος
θὰ ᾔσθε τότε νὰ με ἐκδικήσητε.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Αὐτὴν καὶ μόνην ἢ καρδίᾳ μου ζητεῖ
τὴν εὐτυχίαν· καὶ ἀφοῦ μοι δίδετε
τὴν προσδοκίαν, φεύγω ἔμπλεως χαρᾶς.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Χιμένη, Ἑλδίρα

ΧΙΜΕΝΗ

Εἶμ' ἐλευθέρα τέλος πάντων, δύναμαι
ἀπεριφράστως τὴν βαθεῖαν θλίψιν μου
νὰ ἐκδηλώσω, τοὺς πικροὺς μου στεναγμοὺς
ἀνέτως νὰ ἐκχέω, τὴν καρδίαν μου,
νὰ σοὶ ἀνοίξω τὴν πικρῶς αἱμάσσουσαν.
Ἑλδίρα, ὁ πατήρ μου, φεῦ! ἀπέθανε·
τὸ ξίφος, ὅπερ πρώτην ὤπλισε φορὰν
τὸν τοῦ Ροδρίγου νεαρὸν βραχίονα,
ἀπέκοψε τὸ νῆμα τῆς ζωῆς αὐτοῦ.
ὦ ὀφθαλμοί μου, κλαύσατε, θρηγνήσατε
καὶ εἰς δακρύων μεταβλήθητε πηγάς!
Τὸ ἥμισύ μου εἰς τὸν τάφον ἔστειλε
τὸ ἄλλο ἥμισύ μου, καὶ τὸν ὄλεθρον
τοῦ ὑπολοίπου τῆς ζωῆς μου ἀπαιτεῖ
τὸ μὴ ὑπάρχον πλέον.

ΕΛΒΙΡΑ

Ἦσυχάσατε.

XIMENH

Πόσον ἀκαίρως ἐν τοιαύτῃ συμφορᾷ
μοὶ συμβουλεύεις ἡσυχίαν! Πῶς λοιπὸν
νὰ κατευνάσω δύναμαι τὴν θλίψίν μου
ἂν δὲν μισήσω τὸν παραίτιον αὐτῆς;
Τί νὰ ἐλπίσω ἄλλο εἰ μὴ βάσανον
καρδιοδόρον, ὅταν τοῦ ἐγκλήματος
τὴν τιμωρίαν ἀπαιτοῦσα ἀγαπῶ
τὸν ἔνοχον;

ELBIRA

Ἐκεῖνος σᾶς στερεῖ πατρός
καὶ σεῖς τὸν ἀγαπᾶτε;

XIMENH

Ἄν τὸν ἀγαπῶ!

Πτωχὴ ἢ λέξις τὸν λατρεύω! Ἡ ὀργὴ
ἀνθίσταται ματαίως εἰς τὸν ἔρωτα.
Ἐν τῷ ἐχθρῷ εὐρίσκω τὸν ἐρώμενον·
μισῶ μὲν τὸν φονέα, ἀλλ' αἰσθάνομαι
παρὰ τὸ μῖσος ὅτι κατὰ τοῦ πατρὸς
ὁ ἐραστῆς ἐν μέσῃ τῇ καρδίᾳ μου
παλαίει ἔτι. Προχωρεῖ, ὑποχωρεῖ,
ἀμύνεται, προσβάλλει, νῦν μὲν ἰσχυρός,
ἀδύνατος δὲ πάλιν, ἡττημένος νῦν
καὶ αὖθις θριαμβεύων. Ἀλλ' ἐν τῇ σκληρᾷ
μονομαχίᾳ, ἣν ὁ ἔρως συγκροτεῖ
πρὸς τὴν ὀργήν, σπαράττει τὴν καρδίαν μου
μὴ συναρπάζων τὴν ψυχὴν μου. Ὅσῃν καὶ
ὁ ἔρως ἔχῃ ἐξουσίαν ἐπ' ἐμοῦ,
δὲν θὰ ἀκούσω τὰς ὑπαγορεύσεις του.
Ναί, τρέχω ἀδιστάκτως ὅπου ἡ τιμὴ
μὲ διατάσσει. Τὸν Ροδρίγον ἀγαπῶ,
ἡ τύχη του μὲ θλίβει, ἡ καρδία μου
ὅπερ ἐκείνου κρατερῶς ἀμύνεται.
Ἀλλ' ὅμως παρὰ πάντας τοὺς ἀγῶνάς του
γνωρίζω ποία εἶμαι καὶ πῶς λέγομαι
καὶ ὅτι τὸν πατέρα μου ἐφόνευσεν

ΕΛΒΙΡΑ

Καὶ ἐννοεῖτε νὰ ἐπιζητήσητε
τὴν καταδίωξίν του ;

ΧΙΜΕΝΗ

Μοῖρα ἀπηνής,
εἰς ἣν νὰ ὑποκύψω ἀναγκάζομαι !
Ζητῶ τὴν κεφαλὴν του καὶ φοβοῦμαι μὴ
εἰσακουσθῶ ὁ τοῦ Ροδρίγου θάνατος
θὰ ἦναι θάνατός μου, καὶ ἐπιζητῶ
τὴν καταδίωξίν του.

ΕΛΒΙΡΑ

Παραιτήθητε
τοῦ τραγικοῦ σχεδίου σας. Μὴ ἀπηνῆ
εἰς τὴν ψυχὴν σας νόμον ἐπιβάλλετε.

ΧΙΜΕΝΗ

Νὰ ἴδω φονευθέντα τὸν πατέρα μου,
τὸ αἷμα τούτου νὰ βοᾷ ἐκδίκησιν,
καὶ νὰ μὴ λάβω ταύτην ! Ἡ καρδία μου,
θελγήτρων ἄλλων δούλη ἐπονείδιστος,
νὰ τῷ προσφέρῃ μόνον δάκρυα κενά !
Νὰ συγκαλύψῃ ὑπὸ ἄνανδρον σιγὴν
ὁ πλάνος ἔρωσ τὴν τιμὴν μου !

ΕΛΒΙΡΑ

Συγγνωστὸν

σᾶς εἶναι, θέσποινά μου, νὰ φυλάξητε
διὰ τὸ μέλλον ἄνδρα ἀπαράμιλλον,
πεφιλημένον ἐραστήν. Ἐπράξατε
ἀρκοῦντα ἤδη· εἶδετε τὸν ἄνακτα
προσμείνατε τὸ τέλος, μὴ βιάζεσθε,
μὴ εἰς τοῦ πάθους τὴν ὁρμὴν ἐνδίδετε.

ΧΙΜΕΝΗ

Περὶ τιμῆς μου, ὦ Ἐλβίρα, πρόκειται
αὐτὴ μὲ διατάσσει νὰ ἐκδικηθῶ.
Ναί, ὅσον κἂν μαγεύῃ πόθων ἔρωτος

τὸ πλάνον ἄσμα, εἰς καρδίας εὐγενεῖς
αἰσχρὸν τὸ ὑπεκφεύγειν δι' ἀναβολῶν.

ΕΛΒΙΡΑ

Ἄλλὰ τὸν ἀγαπᾶτε.

ΧΙΜΕΝΗ

Τὸ ὁμολογῶ.

ΕΛΒΙΡΑ

Τί τέλος πάντων θέλετε νὰ πράξητε ;

ΧΙΜΕΝΗ

Πρὸς ἀκεραίαν τῆς τιμῆς μου τήρησιν,
πρὸς λῆξιν τῆς ἀρρήτου ἀγωνίας μου,
νὰ τὸν καταδιώξω, νὰ ἐκδικηθῶ,
νὰ κατωρθώσω τὴν ἀπώλειαν αὐτοῦ.
καὶ νὰποθάνω ὕστερον.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Χιμένη, δὸν Ροδριῆος, Ἑλβίρα.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Λοιπὸν, χωρὶς
νὰ λάβητε τὸν κόπον τοῦ θανάτου μου,
σᾶς ἀσφαλίζω τὴν τιμὴν, τὴν δόξαν του.

ΧΙΜΕΝΗ

Ποῦ εἵμεθα ; Τί βλέπω ; Εἰς τὸν οἶκόν μου,
ἐνώπιόν μου ὁ Ροδριῆος ; ὦ Θεέ !

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Τοῦ αἵματός μου μὴ φεισθῆτε, δέσποινα·
τῆς ἐκδικήσεώς σας, τοῦ θανάτου μου
ἡδέως καὶ ἀπόνως ἀπολαύσατε.

ΧΙΜΕΝΗ

Φεῦ !

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἀκουσὸν μου.

XIMENH

Ἐποθνήσκω.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Πρὸς στιγμήν.

XIMENH

ὦ! ἄφες νάποθάνω.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Δύο ἄφες με

νά εἶπω λέξεις. Θάπαντήσης ἔπειτα
διὰ τοῦ ξίφους τούτου μόνον

XIMENH

Πῶς! ἐνῶ

τὸ αἷμα τοῦ πατρός μου στάζει ἀπ' αὐτοῦ!

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Χιμένη!

XIMENH

Κρύψον σίδηρον ἐπάρατον,
τὸν τοῦ πατρός μου φόνον καταγγέλλοντα
καὶ τὴν ζωὴν σου ἀπαιτοῦντα παρ' ἐμοῦ.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἴδὲ τον μάλλον ὅπως ἐξερεθισθῇ
ἢ κατ' ἐμοῦ ὀργή σου καὶ ἐπισπρευσθῇ
ὁ θάνατός μου.

XIMENH

Εἶναι εἰς τὸ αἷμά μου
εἰσέτι βεβαμμένον.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Βύθισον αὐτὸ

ἐντὸς τοῦ αἵματός μου καὶ ἐξάλειψον
τοῦ ἰδικοῦ σου τὴν βαφήν.

XIMENH

ὦ! ποία, φεῦ!
σκληρότης, ἥτις ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ

ἡμέρα θανατώνει τὸν πατέρα μὲν
διὰ τοῦ ξίφους, διὰ δὲ τῆς ὄψεως
τὴν θυγατέρα! Ἀπὸ τῶν ὀμμάτων μου
τὸ μυσαρὸν τοῦ φόνου κρύψον ὄργανον.
Ἐνῶ ζητεῖς νὰ σὲ ἀκούσω ὦ σκληρέ,
μὲ θανατώνεις.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Πράττω ὅπως βούλεσαι
ἀλλὰ τὸν πόθον ὅπως τῆς ἀθλίας μου
ζωῆς τὸ νῆμα κόψωσιν αἱ χεῖρές σου
δὲν παραιτῶ. Χιμένη, ἐκ τοῦ φίλτρου μου
μὴ ἀναμένης ἄνανδρον μετάνοιαν
ἐπὶ τελέσει εὐσεβοῦς καθήκοντος.
Δι' ἀνηκέστου προσβολῆς ἠτίμασε
τὸ γῆρας τοῦ πατρός μου τὸ πανσέβαστον,
ἐγείρας χεῖρα ὁ πατήρ σου κατ' αὐτοῦ.
Ἄνῆρ γενναῖος ράπισμ' ἀτιμωτικὸν
δὲν δύναται νὰ φέρῃ καὶ νὰ ἐπιζῇ
Ἡ προσβολὴ ἀντανεκλᾶτο ἐπ' ἐμοῦ.
τὸν προσθαλόντα νὰ ζητήσω ὄφειλον,
τὸν εὖρον, τὴν τιμὴν μου καὶ τὴν τοῦ πατρὸς
ἐξεδικήθην, καὶ δὲν θὰ ἐδίσταζον
καὶ σήμερον νὰ πράξω τὸ καθήκόν μου,
ἂν ἡ αὐτὴ ἀνάγκη μὲ ἐθίαζεν.
Ἐπὶ μακρὸν δὲν ἔλειψ' ἐναντίον μου
καὶ ἐναντίον τοῦ πατρός μου ὑπὲρ σοῦ
ὁ ἔρως μου παλαίων. Κρίνον σὺ αὐτὴ
τὴν φοβερὰν του δύναμιν· ἐδίστασα
καὶ ἐν τοιαύτῃ ὑβρεὶ ἐὰν ἔπρεπεν
ἐκδίκησιν νὰ λάβω. Εἰς τὸ δίλημμα
ἢ νὰ σὲ θλίψω ἢ τὴν ὑβριν νάνεχθῶ
περιελθὼν, τὴν χεῖρα συνεκράτησα,
τὸν σπεύδοντα βραχίονα ἐκώλυσα,
καὶ ἐπὶ βίᾳ ἐμαυτὸν κατέκρινον.
Κα! θὰ ἐνίκα ἀσφαλῶς τὸ κάλλός σου

ἄν εἰς τὰ θέλγητρά σου δὲν ἀντέτασσον
 τὴν σκέψιν ὅτι ἄνθρωπος ἀτιμασθεὶς
 δὲν εἶμαι ἄξιός σου, ὅτι ἄτρομον
 καὶ ἄμεμπτον ἱππότην ἀγαπήσασα
 τὸν λιποτάκτην θὰ ἐμίσεις τῆς τιμῆς,
 καὶ ὅτι ὑπακούων εἰς τὸν ἔρωτα
 τοῦ ἔρωτός σου δὲν θὰ ἤμην ἄξιος,
 θὰ ἐδυσφύμουν καὶ αὐτὸ τὸ φίλτρον σου.
 Καὶ πάλιν σοὶ τὸ λέγω καὶ ἐφ' ὅσον ζῶ
 ἀδιαλείπτως θέλω νὰ τὸ σκέπτωμαι,
 ἀπαύστως νὰ τὸ λέγω. Σὲ ἐπλήγησα,
 ἀλλὰ κατὰ καθήκον ἀπαράβατον
 ἵνα τὸ αἶσχος ἀποπλύνων ἀποδῶ
 καὶ πάλιν ἄξιός σου Ὁμοτίσας νῦν
 τὴν ἱεράν μου ὀφειλὴν πρὸς τὴν τιμὴν
 τοῦ τε πατρός μου καὶ ἐμοῦ, προσέρχομαι
 καὶ τὴν πρὸς σὲ νὰ ἐξοφλήσω ὀφειλὴν.
 Τὸ αἷμά μου νὰ σοὶ προσφέρω ἔρχομαι·
 τελέσας ὅ,τι ἔδει ὅ,τι δεῖ τελεῶ.
 Δὲν μὲ λανθάνει ὅτι φονευθεὶς πατήρ
 σὲ ἐξοπλίζει κατὰ τοῦ φονέως του.
 Τὸ θυμὸν σου νὰ κρύψω δὲν ἠθέλησα·
 θυσιάσων ἀφόδως εἰς τὸ αἷμά του
 τὸν τολμητίαν, ὅστις τοῦτο ἔχυσε.

ΧΙΜΕΝΗ

Ροδρίγε, εἶναι ἀληθές, δὲν δύναμαι,
 εἰ καὶ ἐχθρὰ σου εἶμαι ἐκ καθήκοντος,
 νὰ σὲ μεμφθῶ διότι ἀπεφάσισας
 τὸ αἶσχος ν' ἀποπλύνῃς. Ὅπως δὴποτε
 καὶ ἐκραγῇ ἢ θλίψῃς καὶ τὸ ἄλγος μου,
 δὲν σὲ καταδικάζω, ἀλλ' ἀπλῶς θρηνῶ
 τὴν συμφορὰν μου. Ναί, γινώσκω κάλλιστα
 τί εἰς ἱππότην ἐπιβάλλει ἡ τιμὴ
 μετὰ τοιαύτην ὕβριν. Ἐπραξας χρηστοῦ
 ἀνδρὸς καθήκον ἀλλὰ τοῦτο ἐκτελῶν

ὑπέδειξας καὶ ποῖον τὸ καθήκον μου
 Ἡ ὀλεθρία μὲ διδάσκει νίκη σου·
 ἐξεδικήθη αὖτῃ τὸν πατέρα σου,
 τὴν δόξαν σου γενναίως ὑπεστήριξε.
 Καὶ νῦν ἀπόκειται μοι ἡ αὐτὴ φροντίς·
 ὀφείλω, τὴν καρδίαν μου σπαράττουσα,
 τὸν τε νεκρὸν πατέρα νὰ ἐκδικηθῶ
 καὶ ἀκεραίαν νὰ τηρήσω τὴν τιμήν.
 Μὲ ἀπελπίζει κατὰ τοῦτο ὁ πρὸς σὲ
 διακαής μου ἔρως· ἐὰν ἄλλη χεὶρ,
 τὸν τοῦ πατρός μου θάνατον ἐπέφερεν,
 ἐν τῇ γλυκεῖᾳ ὄψει σου θὰ εὑρισκον
 τὴν δυνατὴν τοῦ ἄλγους ἀνακούφισιν
 καὶ ἐναντίον τῆς καιρίας λύπης μου
 θὰ ἡσθανόμην θυμηδίαν ἄρρητον
 τὰ δάκρυά μου δταν θὰ ἐσπόγγιζεν
 ἡ χεὶρ σου ἡ τοσοῦτον μοι ἀγαπητή.
 Ἄλλ' ἐπιβάλλεται μοι σήμερον σκληρὰ
 ἀνάγκη, τὸν πατέρα ἀπολέσασα,
 καὶ σὲ νὰ ἀπολέσω. Ναί, τοῦ φίλτρου μου
 τὴν καταδίκην ἐπιβάλλει ἡ τιμή.
 Καὶ τὸ καθήκον τοῦτο τὸ ἀμείλικτον,
 οὗ τὸ φρικῶδες μὲ φονεύει πρόστυγμα,
 τὸν θάνατόν σου ἀπαιτεῖ ἐγὼ αὐτὴ
 νὰ ἐπισπεύσω Ὅχι, ἐκ τοῦ φίλτρου μου
 μὴ ἀναμένης ἄνανδρον παραίτησιν
 τῆς ἐκδικήσεώς μου. Ὅσον καὶ θερμῶς
 ἐν τῇ ψυχῇ μου ὑπὲρ σοῦ συνηγορῇ
 ὁ ἔρως μας, ὀφείλω γενναιότητα
 νὰ ἐπιδείξω ἴσῃν πρὸς ἣν ἔδειξας
 Ἄν ἄξιός μου ἀνεδείχθης τρώσας με,
 κὲγὼ ὀφείλω νὰ φανῶ ἀξία σου
 τὸν θάνατόν σου ἐπισπεύδουσα.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Λοιπόν

μὴ ἀναβάλης πλέον ὅ,τι ἡ τιμὴ
δεσποτικῶς σοὶ ἐπιβάλλει· ἀπαιτεῖ
τὴν κεφαλὴν μου, καὶ σοὶ τὴν παρέδωκα·
θυσίαν πρόσφερε τὴν εἰς τὸ εὐγενὲς
τῆς υἱικῆς σου εὐσεβείας αἴσθημα.
Ἀπόφασίς τε ἅμα καὶ ἐκτέλεσις
γλυκεῖαι θὰ μοὶ εἶναι καὶ εὐπρόσδεκτοι.
Μετὰ τὸ ἔγκλημά μου ἂν ἀνέμενον
χωλὴν δικαιοσύνην, θὰ ἀνέβαλλον
τὸ θάνατόν μου ὅσον καὶ τὴν δόξαν σου.
Εὐδαίμων θάποθ' αἶω καὶ μακάριος
ἐκ τῆς χειρός σου ἀποθνήσκων.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἵπαγε·

ἀντίδικός σου εἶμαι, ἀλλ' οὐδέποτε
καὶ δῆμιός σου. Ἄν τὴν κεφαλὴν σου σύ
μοι παραδίδης, συγχωρεῖται εἰς ἐμὲ
νὰ λάβω ταύτην; Ὅχι. Νὰ ἐπιτεθῶ
ὀφείλω μόνον κατ' αὐτῆς· ἀλλὰ καὶ σὺ
καθῆκον ἔχεις νὰ τὴν ὑπερασπισθῇς
τὴν ἀπαιτῶ παρ' ἄλλου, ὅχι παρὰ σοῦ.
Ἀντίπαλός σου εἶμαι, ὅχι τιμωρός.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Μὴ λησμονήσης ὅτι, ὅσον καὶ θερμῶς
σοὶ ὁμιλῇ ὑπὲρ ἐμοῦ ὁ ἔρως μας,
ὀφείλεις ὅμως, εἶπες, γενναιότητα
νὰ ἐπιδείξης ἴσην πρὸς ἣν ἔδειξα.
Διὰ νὰ ἐκδικήσης τὸν πατέρα σου
ἂν ξένην χεῖρα, ὦ Χιμένη, δανεισθῇς,
τελεία δέν θὰ ἦναι ἡ ἐκδίκησις.
Τὴν ὕβριν τοῦ πατρός μου ἐξεδίκησεν
ἡ χεὶρ μου μόνη· δέον νὰ ἐκδικηθῇ
ἡ χεὶρ σου μόνη τὸν πατέρα σου.

XIMENH

Σκληρέ,

τί τόσον ἐπιμένεις; Ποῖον βοηθὸν
εἰς τὴν ἐκδίκησίν σου εἶχες, καὶ ζητεῖς
νὰ μοὶ προσφέρῃς ὡς τοιοῦτον σεαυτόν;
Θὰ πράξω ὅτι ἔπραξας, καὶ ἄρκετὰ
γενναῖα εἶμαι ὅπως μὴ συγκαταβῶ
νὰ σὲ προσλάβω κοινωνὸν τῆς δόξης μου.
Ροδρίγε, τοῦ πατρός μου ἡ ἐκδίκησις
καὶ τῆς Χιμένης ἡ τιμὴ εἰς τὰς ὁρμὰς
τοῦ ἔρωτός σου ἢ τῆς ἀπογνώσεως
δὲν ἐννοοῦσι νὰ ὀφείλωσιν οὐδέν.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Αὐστηροτάτη θεωρία τῆς τιμῆς!
Ἄλλ' οἴμοι! ἐπὶ τέλους δὲν θὰ δυνηθῶ,
μεθ' ὅσα καὶ ἂν πράξω, ταύτης παρὰ σοῦ
τῆς χάριτος νὰ τύχω; Ἐν ὀνόματι
πατρός ἀποθανόντος ἢ τοῦ ἔρωτος
τιμώρησον με, ἐὰν ὅχι ἐξ ὀργῆς,
τοῦλάχιστον ἐξ οἴκτου. Ὀλιγώτερον
ὁ ἀτυχής σου ἐραστής θὰ λυπηθῇ
ἐκ τῆς χειρός σου ἀποθνήσκων ἢ ἂν ζῇ
μισούμενος δικαίως ὑπὸ σοῦ.

XIMENH

Οὐχί

δὲν σὲ μισῶ.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Πλὴν χρεωστεῖς νὰ με μισῇς.

XIMENH

Δὲν δύναμαι.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Καὶ δὲν φοβεῖσαι τὰς μομφὰς
καὶ τὴν συκοφαντίαν; Ὅταν μάθωσιν
ὁ φθόνος καὶ τὸ ψεῦδος τὴν τε πράξιν μου

καὶ ὅτι παρὰ ταύτην ἐξακολουθεῖς
 νὰ μ' ἀγαπᾷς εἰσέτι τί θὰ εἴπωσι ;
 Τὰς κακολόγους γλώσσας κατασίγασον
 καὶ σῶσον τὴν τιμὴν σου θανατοῦσά με.

ΧΙΜΕΝΗ

Θὰ ἀναλάμψη αὕτη ἐμφανέστερον
 ἂν τὴν ζωὴν σ' ἀφήσω. Θέλω ἡ φωνὴ
 τοῦ φθόνου νὰ ἐξάρη μέχρ' οὐρανοῦ
 τὴν συμφορὰν μου ἅμα καὶ τὴν δόξαν μου
 καὶ νὰ κηρύξῃ ὅτι ἀγαπῶσά σε
 νὰ σὲ καταδιώξω δὲν ἐδίστασα.
 Μὴ τοῦ λοιποῦ δεικνύεις εἰς τὴν θλίψιν μου
 τὸ φίλτρον, ὅπερ ἀπαιτεῖ ἡ μοῖρά μου
 νὰ θυσιάσω. Ἐν τῷ σκότει τῆς νυκτὸς
 τὴν ἑξοδὸν σου κρύψον. Ἄν σε ἴδωσιν
 ἐντεῦθεν ἐξελθόντα, μέγαν κίνδυνον
 θὰ διατρέξῃ ἡ τιμὴ μου. Κρείττονα
 νῦ, εὖρη εὐκαιρίαν ἢ διαβολὴν
 καὶ ἢ συκοφαντίαν δὲν θὰ δυνήθῃ
 ἢ ὅτι σε ἠνέχθην παριστάμενον
 ἐνώπιόν μου. Μὴ τῇ δώσῃς ἀφορμὴν
 τὴν ἄσπιλόν μου νὰ σπιλώσῃ ἀρετήν.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἄς ἀποθάνω μᾶλλον.

ΧΙΜΕΝΗ

Φύγε

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Τί λοιπὸν

ἀποφασίζεις ;

ΧΙΜΕΝΗ

Παρὰ τοὺς θελξίφρονας
 τοῦ ἔρωτός μου πόθους, τοὺς ταραττοντας
 τὸ μῖσος μου, θὰ πράξω ὅ,τι δυνατόν
 διὰ νὰ ἐκδικήσω τὸν πατέρα μου.

Ἄλλ' ἀφ' ἐτέρου, παρὰ τὸ ἀμείλικτον
καθῆκον τοῦτο, εὖχομαι δακαῶς
νὰ ναυαγήσῃ πᾶσά μου προσπάθεια.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

ὦ θαῦμα φίλτρου !

ΧΙΜΕΝΗ

ὦ ἐσχάτη συμφορά !

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Φεῦ ! πόσα οἱ γονεῖς μας δάκρυα πικρά
μᾶς προξενούσι

ΧΙΜΕΝΗ

Τίς θὰ τὸ ἐπίστευε,

Ροδρίγε ;

ΔΟΝ Ρ ΔΡΙΓΟΣ

Ποῖος, οἴμοι ! θὰ προέλεγε,

Χιμένη . . .

ΧΙΜΕΝΗ

Ὅτι ἡ εὐδαιμονία μας
ἀσφαλεστάτη οὐσα θὰ ἀπώλλυτο !

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Καὶ ὅτι λαίλαψ αἰφνης θὰ ἀνέτρεπεν
ἐν πλήρει, φεῦ ! λιμένι τήν ἐλπίδα μας !

ΧΙΜΕΝΗ

ὦ δακεθύμου θλίψεως !

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

ὦ τῶν κενῶν

ἐλπίδων μου καὶ πόθων !

ΧΙΜΕΝΗ

Φύγε, πρὸς Θεοῦ !

Δέν σε ἀκούω τοῦ λοιποῦ.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἰγίαινε·

ἀβίωτον θὰ ζήσω βίον, ἕως οὗ
μοῦ ἀφαιρέσῃ ἡ ὀργή σου τὴν ζωήν.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἐάν τὸ κατορθώσω, σοὶ ὀρκίζομαι,
μήτε στιγμὴν νὰ ἐπιζήσω μετὰ σέ.
Ἵγίαινε, Ροδρῖγε· σπεῦσον, ἔξελθε
καὶ πρόσσεχε πρὸ πάντων μή σε ἴδῃ τις.

ΕΛΒΙΡΑ

ὦ δέσποινά μου, πόσα φεῦ! ὁ οὐρανὸς
δεινὰ μᾶς ἀποστέλλει...

ΧΙΜΕΝΗ

Μή με ἐνοχλῆς·
νᾶναστενάζω ἄφες με. Τὴν σιωπὴν
καὶ τῆς νυκτὸς τὸ σκότος τοῦ λοιποῦ ζητῶ
διὰ νὰ κλαίω τὴν φρικώδη μοῖράν μου.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Οὐδέποτε' ἀπολαύει πλήρους ὁ θνητὸς
χαρᾶς· ἢ λύπη συνοδεύει πάντοτε
αὐτήν· ὑπολανθάνει ἀγωνία τις
καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ἄκρᾳ θυμηδία μας
Ἐν μέσῳ τοῦ θριάμβου ἡ καρδία μου
τὴν ἀγωνίαν ταύτην συνεσθάνεται.
Ἐκ φόβου τρέμω ἐνῷ πλέω ἐν χαρᾷ·
θανόντα εἶδον τὸν δεινόν μου ὕδριστήν,
ἀλλὰ τὴν χεῖρα, ἥτις μ' ἐξεδίκησε,
δεν βλέπω πλέον μάταιοι οἱ κόποι μου
ματαίως ὅσας τὸ σαθρὸν σαρκίον μου
θυνάμεις ἔτι σώζει κατασπαταλῶ,
ἀνὰ τὴν πόλιν ἅπασαν ἀναζητῶν
τὸν νικηφόρον τῆς τιμῆς μου ἔκδικον.
Νομίζω ὅτι πανταχοῦ καὶ πάντοτε
κατὰ τὸ σκότος τοῦτο τὸ νυκτερινὸν
τὸν βλέπω, τὸν ἀκούω, τὸν ἀσπάζομαι·
σκιὰν καὶ ὄναρ μόνον περιπτύσσομαι,

καὶ πλανωμένη ἢ φιλοστοργία μου
 μυρίας ὑπονοίας ἀναπλάσσεται
 τοὺς φόβους μου ἐπιτεινούσας. Οὐδαμοῦ
 ἀνακαλύπτω ἵχνη τῆς φυγῆς αὐτοῦ·
 φοβοῦμαι τοῦ ἀποθανόντος κόμητος
 τοὺς ὁπαδοὺς καὶ φίλους· ἢ πληθὺς αὐτῶν
 τὰς φρένας μου ταράττει, μὲ καταπτοεῖ.
 Ἦ εἶναι ὁ Ροδριῖγος εἰς τὰς φυλακάς,
 ἢ δὲν ὑπάρχει πλέον.... Δίκαιε Θεέ!
 Σκιά καὶ πάλιν μὲ πλανᾷ, ἢ πράγματι
 τὸ μόνον τέλος πάντων βλέπω φίλτρον μου;
 Ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει.... Ὁ υἱός μου, ναί
 ἐκεῖνος εἶναι Ὁ Θεὸς εἰσήκουσε
 τὴν δέησίν μου· ἔπαυσεν ἡ βάσανος·
 οἱ φόβοι διελύθησαν.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Δὸν Διέγος, δὸν Ροδριῖγος.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ροδριῖγέ μου,

μοὶ ἐπιτρέπει τέλος πάντων ὁ Θεὸς
 νὰ σ' ἐπανίδω.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Οἴμοι!

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Μὴ εἰς τὴν χαρὰν
 τοὺς στεναγμοὺς μιγνύῃς. Ἄφες, ἄφες με
 ἐν πλήρει εὐφροσύνῃ νὰ σοὶ συγχαρῶ.
 Οὐδένα λόγον ἔχει ἡ ἀνδρεία μου
 νὰ σὲ ἀποκηρύξῃ· ἄριστα αὐτὴν
 ἀπεμιμήθης, καὶ ἀνέζησαν ἐν σοὶ
 τῆς γενεᾶς μου οἱ μεγάλοι ἥρωες.
 Ἀπόγονος ἐκείνων εἶσαι ἀληθῆς

καὶ τοῦ πατρός σου γνησιώτατος υἱός.
 Ὁ πρῶτος ἄθλος τοῦ υἱοῦ ἐγένετο
 πάντων τῶν ἄθλων τοῦ πατρὸς ἀντάξιος·
 τῆς ἡθῆς σου τὸ σφρίγος ἐπεσφράγισε
 διὰ θριάμβου ζηλωτοῦ τὴν δόξαν μου.
 Ἐλθέ, τοῦ γήρατός μου ἔρεισμα στερρόν,
 τὸ σέμνωμά μου καὶ τὸ ἀγαλλίαμα·
 ἔλθε καὶ ψαῦσον τὴν λευκὴν μου κεφαλὴν,
 εἰς ἣν ἀνδρείως τὴν τιμὴν ἀπέδωκας·
 ἔλθέ, υἱέ μου, φίλησον τὴν παρειάν,
 ἀφ' ἧς τὸ στίγμα τῆς ἐσχάτης ὕβρεως
 ἀπήλειψεν ἡ χεὶρ σου.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἡ τιμὴ αὐτὴ
 ἀνήκει, πάτερ, εἰς ὑμᾶς. Τὸ κατ' ἐμέ,
 δὲν ἡδυνάμην τέκος ὦν καὶ θρέμμα σας,
 καθῆκον νάθετήσω ἀπαράβατον.
 Πολλὴν τὴν εὐφροσύνην ἡ καρδία μου
 αἰσθάνεται διότι εὐηρέστησα
 εἰς ὃν ὀφείλω τὴν ζωὴν. Ἀλλ' ὅμως μὴ
 ζηλοτυπεῖτε ἂν ἐν τῇ χαρᾷ ὑμῶν
 τὴν τύχην μου θρηνήσω. Ἐπιτρέψατε
 ἡ θλίψις μου ἀνέτως νὰ ἐκδηλωθῇ.
 Ἀρκούντως ἤδη ἐθαυκάλισαν αὐτὴν
 οἱ στοργικοὶ σας λόγοι. Δὲν μετανοῶ
 διότι τὸν πατέρα ὑπηρέτησα,
 ἀλλὰ τὴν ἀποπτᾶσαν εὐτυχίαν μου
 ἀπόδοτέ μοι. Πρὸς ἐκδίκησιν ὑμῶν
 κατὰ τοῦ ἔρωτός μου ὁ βραχίων μου
 ὠπλίσθη καὶ νικήσας, τὴν καρδίαν μου
 ἐσπάραξε. Τὰ πάντα ἐθυσίασα
 πρὸς χάριν σας, ὦ πάτερ· σᾶς ἀπέδωκα
 ὅ,τι σᾶς ἐχρεώσθουν.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Τοῦτο ἀκριβῶς
 τιμιωτέραν καθιστᾷ τὴν νίκην σου.
 Ἄν ὁ πατήρ σου τὴν ζωὴν σοι ἔδωκε,
 σὺ τὴν τιμὴν τοῦ εἰς αὐτὸν ἀπέδωκας·
 ἂν δ' ἡ τιμὴ τιμαλφεστέρα τῆς ζωῆς,
 ἐγὼ τοῦντεῦθεν εἶμαι ὀφειλέτης σου.
 Ἀπὸ καρδίας ὅμως μεγαλόφρονος
 τὴν ἀθυμίαν ταύτην ἀπομάκρυνον·
 πολλὰ μὲν ἔρωμέναι, μία δὲ τιμή·
 ὁ ἔρως τέρψις καὶ καθῆκον ἡ τιμή.

ΔΟΝ ΔΡΟΡΙΓΟΣ

ὦ! τί τολμᾶτε νά με συμβουλευήητε;

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ὅ,τι ὀφείλεις νά γινώσκῃς.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Πῶς! ἐνῶ

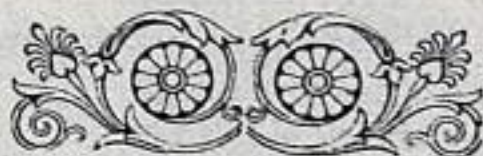
ἀσπλάγχχνως ἐκδικεῖται κατ' ἐμοῦ αὐτοῦ
 ἡ ὕβρις τῆς τιμῆς μου, μέ προτρέπετε
 αἰσχυρὰν ἀπάτην νά μετέλθω; Ἄτιμος
 ἐξ ἴσου εἶναι ἀναλκίς πολεμιστῆς
 καὶ ἐραστής προδότης. Εἰς τὴν πίστιν μου
 τὴν ὕβριν ταύτην, πάτερ, μὴ προσάπτετε.
 Εἰς τὸ γενναῖον τοῦ υἱοῦ ἀρκέσθητε
 καὶ μὴ ζητεῖτε νά φανῶ ἐπίορκος.
 Δεσμοὶ τοσοῦτον ἰσχυροὶ δὲν λύονται
 τοιουτοτρόπως. Δὲν ἐλπίζω τοῦ λοιποῦ,
 ἀλλὰ τιμὴ καὶ πίστις μέ δεσμεύουσι·
 καὶ οὔτε νάπολαύσω τὴν Χιμένην μου
 δυνάμενος, ἀλλ' οὔτε δικαιούμενος
 νά τὴν ἐγκαταλείψω, θέλω καὶ ζητῶ
 τὸν θάνατόν μου ὡς ἡδίστην τῶν ποιῶν.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Δὲν εἶναι ὥρα νά ζητῇς τὸν θάνατον.
 Τοῦ στιβαροῦ σου ἔχουσι βραχίονος
 ἀνάγκην ἡ πατρίς σου καὶ ὁ βασιλεύς.
 τὰ πλοῖα, ἅπερ ἤδη ἀνηγγέλθησαν,
 τὸν ποταμὸν κατέπλευσαν καὶ ἔρχονται
 κὴν πόλιν ταύτην νά ἀνδραποδίσωσι.
 Οἱ ἅπασαν τὴν χώραν νά δηλώσωσιν.
 τοὶ Μαῦροι νάποδῶσιν ἐτοιμάζονται
 ἐν ρεῦμα καὶ τὸ σκότος ὠφελοῦμενοι
 ὑπὸς ὀλίγου ἀθορύβως φθάνουσιν
 πρὸ τὰ τείχη ταῦτα Φόβος τῇ· αὐλὴν
 κατέχει μέγας, ὁ λαὸς ἀγωνιᾷ,
 κλαυθμοὶ καὶ θρήνοι πανταχοῦ ἀκούονται.
 Ἐν τῇ μεγάλῃ δημοσίᾳ συμφορᾷ
 ἡ Θεία ὄντως Πρόνοια ηὐδόκησε
 νά εὕρω προσελθόντας εἰς τὸν οἶκόν μας
 πεντακοσίους ἐκ τῶν φίλων, οἵτινες,
 τὴν κατ' ἐμοῦ μαθόντες ὕβριν ἔδραμον,
 ἐκ ζήλου πάντως τοῦ αὐτοῦ ὀρμώμενοι,
 νά προσφερθῶσι τῆς τιμῆς μου ἐκδικοί.
 Προέλαβες ἐκείνους σύ, Ροδρίγέ μου,

καὶ αἱ γενναῖαι χεῖρές των καλλίτερον
εἰς αἷμα θὰ βαφῶσιν ἀφρικανικόν.
Τὴν ἡγεσίαν τούτων λάβε τάχιστα
καὶ σπεῦσον ὅπου ἡ τιμὴ σε προικαλεῖ·
ἢ φάλαγξ τῶν ἀλκίμων τούτων μαχητῶν
σε θέλει ἀρχηγόν της. Ὑπαγε λοιπόν
καὶ τὰς ἐφόδους τῶν ἐχθρῶν ἀπόκρουσον.
Ἄν θέλῃς νὰ ποθάνῃς, ζήτησον ἐκεῖ,
ἐν τῷ πεδίῳ τῆς τιμῆς, τὸν θάτατον.
Ἀρίστη εὐκαιρία σοὶ προσφέρεται·
μὴ ἀπολέσῃς ταύτην καὶ κατόρθωσον
εἰς τὴν ἀπώλειάν σου νὰ ὀφείλῃσι
τὴν σωτηρίαν καὶ πατρίς καὶ βασιλεὺς·
ἢ κάλλιον ἐπάνελθε δαφνηστεφής.
Εἰς τιμωρίαν ὕβρεως ἢ δόξᾳ σου
μὴ περιορισθῇτω· ὕψηλότερον
ἀνάγαγέ την· διὰ τῆς ἀνδρείας σου
τῶν δικαστῶν σου τὴν συγγνώμην κέρδησον
καὶ τὴν Χιμένην βιάσον εἰς σιωπὴν.
Τὸ μόνον μέσον εἶναι, ἂν τὴν ἀγαπᾷς,
τοῦ νὰ νυκτῇσῃς· πάλιν τὴν καρδίαν της
νὰ ἐπανέλθῃς δαφνηφόρος νικητῆς.
Ἀλλὰ μὴ δαπανῶμεν τὸν πολῦτιμον
καιρὸν εἰς λόγους· ἔργων ὥρα πάρεστιν.
Ἐλθε εἰς τὸ πεδῖον, ἀκολούθει μοι,
πολέμησον καὶ δεῖξον εἰς τὸν ἄνα·τα
ἐμπράκτως ὅτι ἀεὺρίσκει παρὰ σοὶ
πᾶν ὅ,τι ἐν τῷ κόμῃτι ἀπώλεσε.

ΠΡΑΞΕΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Λιμένη, Ἑλβίρα

ΧΙΜΕΝΗ

Ψευδής δὲν εἶναι φήμη; Εἶναι ἀσφαλῆς
ἢ εἵδησις;

ΕΛΒΙΡΑ

Δὲν εἶναι δυνατόν ποτε
νὰ φαντασθῇτε πόσον τὸν θαυμάζουσι
καὶ πόσον πάντες πανταχοῦ μιᾷ φωνῇ
τοῦ νεανίου ἥρωος ἐξαίρουσι
τοὺς περιδόξους ἄθλους μέχρ' οὐρανοῦ.
Ἐνώπιόν του μόλις ἐπεφάνησαν
οἱ Μαῦροι, καὶ ἀμέσως κατησχύνθησαν,
καὶ ταχύτερα ἔτι τῆς ἐφόδου των
ὕπῃρξεν ἡ φυγὴ των. Μάχη τρίωρος
ἀφῆκε πλήρη νίκην εἰς τοὺς ἄνδρας μας,
πρὸς δὲ καὶ δύο αἰχμαλώτους βασιλεῖς.
Οὐδὲν ἀπῆντα πρόσκομμα τοῦ ἀρχηγοῦ
ἢ ἔκπαγλος ἀνδρεία

ΧΙΜΕΝΗ

Καὶ τὰ θαύματα
αὐτὰ ἢ τοῦ Ροδρίγου χεὶρ διέπραττε;

ΕΛΒΙΡΑ

Τῶν εὐκλεῶν ἀγώνων του τὸ ἔπαθλον
οἱ δύο εἶναι βασιλεῖς ἢ χεὶρ αὐτοῦ
καὶ τοὺς ἐνίκη καὶ τοὺς ἡχμαλώτιζε.

XIMENH

Καὶ παρὰ τίνος πάντα ταῦτα ἔμαθες ;

ΕΛΒΙΡΑ

Παρὰ τοῦ πλήθους, ὅπερ ψάλλει πανταχοῦ
τοὺς ὕμνους τοῦ Ροδρίγου καὶ ἀνευφημοῦν
τὸν ὀνομάζει χάρμα του καὶ σέμνωμα
καὶ φύλακά του ἄγγελον καὶ λυτρωτήν.

XIMENH

Καὶ ποίῳ εἶδεν ὄμματι ὁ βασιλεὺς
τὴν τόσῃν του ἀνδρείαν ;

ΕΛΒΙΡΑ

Νὰ ἐμφανισθῇ

ἐνώπιόν του ἔτι δὲν ἐτόλμησεν·
ὁ δὲν Διέγος ὁμως, ἔμπλεως χαρᾶς,
δεσμίους ἐξ ὀνόματος τοῦ νικητοῦ
τοὺς αἰχμαλώτους βασιλεῖς προσαγαγὼν
καθικετεύει τὸν γενναῖον ἄνακτα
νὰ εὐδοκήσῃ ὅπως ἴδῃ εὐμενῶς
τὴν χεῖρα, ἥτις τὴν πατρίδα ἔσωσε.

XIMENH

Μὴ ἐπληγώθῃ ἀρά γε ;

ΕΛΒΙΡΑ

Δὲν ἔμαθον.

Ἄλλ' ὠχριάτε, δέσποινα, συνέλθετε

XIMENH

Ναί, ἡ ὀργή μου ἡ ἐξασθενήσασα
ἀνάγκη νὰ συνέλθῃ. Τόσον λησμονῶ
περὶ ἐκείνου μεριμνῶσα ἑμαυτήν !
Τόσον ἀνάνδρως στέργει ἡ καρδιά μου
τοὺς ὕμνους τοῦ Ροδρίγου ! Τόσον ἄφωνος
κατέστη ἡ τιμή μου καὶ ἀνίσχυρον
τὸ μέγα μου καθήκον ! Ἔρως, σίγησον,
ἀπόδος τῆς ὀργῆς μου τὴν ἐνέργειαν !
Ἄν δύο οὗτος βασιλεῖς ἐνίκησεν,
οὐχ ἤττον εἶναι τοῦ πατρός μου ὁ φονεὺς.
Τοῦ πένθους αὕτη ἡ περιβολή, ἐν ᾗ
τὴν συμφορὰν μου καὶ τὴν ὀρφανίαν μου
ἀναγινώσκω, εἶναι τῆς ἀνδρείας του
τὸ πρῶτον ἔργον. Ὅ,τι καὶ ἂν λέγωσιν
οἱ ἄλλοι ἐξυμνοῦντες καὶ γεραίροντες
καρδίαν τόσον εὐγενῇ. ἄλλ' εἰς ἐμὲ
τὰ πάντα, ὅσα πέριξ μου ὑπάρχουσι,

τὸν φόνον τοῦ πατρός μου καταγγέλλουσι.
 Τὴν ἀγανάκτησίν μου ἐνισχύσατε
 καὶ τὴν τιμὴν μου σεῖς ὑπερασπίσθητε
 κατὰ τοῦ ἔρωτός μου πέπλοι, κρήδεμνοι,
 στολὴ δακρύων, πένθιμος περιβολή,
 εἰς ἣν ἡ πρώτη νίκη τοῦ μ' ἐθύθισε·
 καὶ ὅταν παρασύρῃ τὴν καρδίαν μου
 δεσπότης ἔρως, τὸ οἰκτρὸν καθήκόν μου
 ὑπενθυμίζετε μοι, καὶ τὴν χεῖρά του,
 τὴν νικηφόρον χεῖρα, ἀποκρούετε.

ΕΛΒΙΡΑ

Τὴν ἑξαίλιν σας ταύτην περιστείλατε·
 ἡ βασιλόπαις ἔρχεται.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἡ Ἰνφάντη, Χιμένη, Ἑλεονώρα, Ἑλβίρα.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Δὲν ἔρχομαι
 νὰ σὲ παρηγορήσω εἰς τὴν θλίψιν σου,
 ἀλλὰ νὰ συνθρηνήσω μᾶλλον μετὰ σοῦ.

ΧΙΜΕΝΗ

Τῆς γενικῆς νομίζω, εἶναι δίκαιον
 χαρᾶς καὶ εὐφροσύνης ἣν ὁ οὐρανὸς
 σᾶς ἀποστέλει, μᾶλλον νὰ μετὰτχητε.
 Οὐδεὶς νὰ κλαίῃ δικαιούται πλὴν ἐμοῦ.
 Ὁ μέγας, δέσποινά μου, κίνδυνος, ἐξοῦ
 ἡ νίκη τοῦ Ροδρίγου σᾶς ἀπήλλαξε,
 τὸ δάκρυ ἐπιτρέπει μόνον εἰς ἐμέ.
 Τὸν βασιλέα καὶ τὴν χώραν ἔσωσεν·
 ἡ νικηφόρος χεὶρ τοῦ μόνου εἰς ἐμέ
 ὑπῆρξεν ὀλεθρία.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Εἶναι ἀληθές,
 Χιμένη, ὅτι θαύματα διέπραξε.

ΧΙΜΕΝΗ

Τὴν φήμην ἤδη μετὰ λύπης ἔμαθον·
 μεγαλοφώνως ἀνυμνεῖται πανταχοῦ
 ὁ τόσον μὲν ἀνδρεῖος ὡς πολεμιστῆς
 ἀλλὰ καὶ τόσον ἀτυχῆς ὡς ἐραστής.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Καὶ διατί ἡ φήμη αὕτη σὲ λυπεῖ ;
 Ὁ νέος Ἄρης, ὅστις ἀνυμνεῖται νῦν,
 τὸν ἔρωτά σου τέως δὲν προσεῖλκυσε ;
 Δὲν εἶχε κατακτήσει τὴν καρδίαν σου ;
 Τὴν ἰδικήν του ὅλην δὲν σοι ἔδωκε ;
 Καὶ ὅταν ἐπαινῇται ἡ ἀνδρεία του,
 ἡ ἐκλογή σου δὲν τιμᾶται ;

ΧΙΜΕΝΗ

Ἕκαστος

δικαίως νὰ ἐξάρῃ ταύτην δύνатаι·
 ἀλλ' εἶναι νέον δι' ἐμὲ μαρτύριον
 ὁ τῆς ἀνδρείας τοῦ Ροδρίγου ἔπαινος.
 Ἐξαιρομένης ταύτης, ἐπιτείνεται
 τὸ φοβερόν μου ἄλγος· συναισθάνομαι
 τί θάπολέσω τί ἀξίζει βλέπουσα.
 Σκληραὶ ὁδύναι ἐρωμένης ἀτυχοῦς !
 Καθ' ὅσον τὴν ἀξίαν του κατανοῶ,
 κατὰ τοσοῦτον ἡ ψυχὴ μου φλέγεται.
 Ἐν τούτοις τὸ καθήκον, ἰσχυρότερον
 τοῦ ἔρωτός μου, ἐπειγόντως ἀπαιτεῖ
 τὸν θάνατόν του νὰ ἐπιδιώξω.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Χθὲς

τῷ ὄντι τὸ καθήκον τοῦτο ἔξογον
 τιμὴν σοὶ περιῆπτε καὶ ὑπόληψιν·
 τὸ σθένος σου, τὸ κράτος ἐπὶ σεαυτῆς,
 τοσοῦτον μέγα καὶ τοσοῦτον ὀψηλὸν
 ἐκρίθη ὑπὸ πάντων, ὥστε ἕκαστος
 ἐν τῇ ἀδλῇ θαυμάζων τοῦτο ὥκτειρε
 τὸν ἔρωτά σου· ἀλλ' εἰς φίλης σου πιστῆς
 τὴν γνώμην θέλεις νὰ πιστεύσῃς ἄρά γε ;

ΧΙΜΕΝΗ

Τὸ νὰ σᾶς παρακούσω εἶναι ἐγκλημα.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Τὸ χθὲς ὀρθὸν δὲν εἶναι πλέον σήμερον
 τοιοῦτον. Ὁ Ροδρίγος εἶναι τοῦ λοιποῦ
 τὸ μόνον στήριγμά μας· χάρμα καὶ ἐλπίς
 τοῦ ἔθνους ὅλου, ὅπερ τὸν λατρεύει νῦν,
 τῆς Καστιλλίας ἀπροσμάχητος ἀσπίς.
 τῶν Μαύρων τρόμος. Ὅ,τι ὁ βραχίων του
 μᾶς εἶχεν ἀφαιρέσει τὸ ἀπέδωκεν·
 ὁ φονεὺβεῖς πατήρ σου μόνον ἐν αὐτῷ

ἐκ τάφου ἀναστάντα βλέπει ἑαυτόν.
 Ἐξηγουμένη διὰ δύο λέξεων
 σοὶ λέγω ὅτι διὰ τοῦ θανάτου του
 ἐπιδιώκεις τὴν κοινὴν καταστροφὴν.
 Χιμένη, σκέψαι· ἐπιτρέπεται ποτε
 εἰς χεῖρας τῶν ἐχθρῶν σου τὴν πατρίδα σου
 νὰ παραδώσης χάριν ἐκδικήσεως;
 Ἡ καταδίωξις σου εἶναι νόμιμος
 τὴν χώραν ὅταν βλάβῃ; Τοῦ ἐγκλήματος
 μετέσχεν αὕτη ὥστε νὰ τιμωρηθῇ;
 Δὲν λέγω ὅτι μετὰ τὰ γενόμενα
 νὰ νυμφευθῇς καὶ πάλιν ἐπιτρέπεται
 ἐκεῖνον, τὸν ὅποιον ὁ ἀποθανὼν
 πατήρ σε ἀναγκάζει νὰ κατηγορῇς·
 σε ἀποτρέπω πρώτη τοῦ σκοποῦ αὐτοῦ.
 Τὸν ἔρωτά σου ἀπ' αὐτοῦ ἀφαίρεσον,
 ἀλλ' ἄφες, ἄφες τὴν ζωὴν του εἰς ἡμᾶς.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἡ τόση ἀγαθότης δὲν ἀπόκειται
 εἰς τὴν Χιμένην. Τὸ ἐξερεθίζον με
 καθήκον εἶναι μέγα, ἀδυσώπητον.
 Ἄν καὶ βαθέως τὸν Ροδρίγον ἀγαπῶ,
 ἂν καὶ λατρεύῃ ὁ λαὸς τὸν νικητήν,
 ἂν καὶ γενναιοτάτων καρδιῶν πλειὰς
 τὸν περιβάλλῃ, δέον ὑπὸ τὰς στυγνάς
 νὰ θάψω κυπαρίστους μου τὰς δάρνας του.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Γενναῖον ὅταν πρὸς ἐκδίκησιν πατὴρ
 προσβάλλῃ τὸ καθήκον φίλην κεφαλὴν.
 ἀλλ' εἶναι μείζον τούτου καὶ θειότερον
 τὸ ἐκουσίως τῇ πατρίδι ἐκχωρεῖν
 τοῦ αἵματός τοὺς τόκους. Πίστευσόν μοι, ναί·
 ἀρκεῖ ἐκ τῆς ψυχῆς σου ἂν ἀποσθεσθῇ
 τὸ φλογερὸν πρὸς τὸν Ροδρίγον φίλτρον σου.
 Τοῦ ἐρωτός σου αὕτη ἡ ἀπώλεια
 ἢ βαρυτάτη ἔσται δι' αὐτὸν ποινή.
 Καὶ τί πιστεύεις πρὸς ἐκανοποίησιν
 ὁ βασιλεὺς νὰ σοὶ παράσχῃ;

ΧΙΜΕΝΗ

Δύναται

εἰς τὴν φωνήν μου νὰ κωφεύσῃ· ἀλλ' ἐγὼ
 δὲν δύναμαι νὰ σιωπήσω.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Στάθμισον

καλῶς, Χιμένη, τὰς βουλὰς καὶ πράξεις σου.
Υἱαίνε· σ' ἀφίνω μόνην νὰ σκεφθῇς.

XIMENH

Μετὰ τὸν φόνον τοῦ πατρός μου, δέσποινα,
δὲ ἔχω πλέον ἐλευθέραν ἐκλογήν.

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Δὸν Φερνάνδος, δὸν Διέγος,
δὸν Ἀρίας, δὸν Ροδρῖγος, δὸν Σάγχος.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Γενναῖε κληρονόμε, γένους ἀγαστοῦ,
τοῦ γένους, ὅπερ πάντοτε ἐγένετο
τῆς Καστιλλίας ἔρεισμα καὶ σέμνωμα,
ἀπόγονε ἡρώων, ὧν ἐφάμιλλον
οἱ πρῶτοί σου ἀγῶνες σὲ ἀνέδειξαν,
πρὸς ἀμοιβήν σου εἶναι λίαν πενιχρὰ
ἢ δύνამίς μου, εἶναι τῆς ἀξίας σου
πολλῷ πενιχροτέρα. Σὺ εἰς χεῖράς μου
ἐστήριξας τὸ σκῆπτρον· σὺ ἐνίκησας
τοὺς Μαύρους, πρὶν εἰσέτι λάβω τὸν καιρὸν
νὰ διατάξω τὴν ἀπόκρουσιν αὐτῶν.
Οἱ ἄθλοι οὗτοι εἰς τὸν βασιλέα σου
ἐλπίδα, τρόπον, μέσον δὲν κατέλιπον
νὰ σοὶ πληρώσῃ ὀφειλὴν ἀτίμητον.
Ἀλλὰ τοὺς δύο αἰχμαλώτους βασιλεῖς
πρὸς ἀμοιβήν σου λάβε. ΣΙΔ σ' ἐκάλεσαν
ἐνώπιόν μου, δηλαδὴ θεσπότην των.
Διὰ τὸν μέγαν τοῦτον τίτλον τῆς τιμῆς
δὲν σὲ φθονῶ· ναί, ἔιο ΣΙΔ εἰς τὸ ἐξῆς.
Τὸ μέγα τοῦτο ὄνομα ὑπέροχον
παντὸς ἐτέρου ἔστω· τρόμου ἄς πληροῖ
Γρενάδαν καὶ Τολέδην καὶ εἰς ἅπαντα
τὰ ἔθνη, ὅσα ζῶσιν ἐν τῷ κράτει μου,
τί σοι ὀφείλω, τί μοι εὐηργέτησας
ἄς σημειώνῃ.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἢ Μεγαλειότης σας!
τοῦ ταπεινοῦ φεισθήτω ὑπηρέτου Της.
Υπερβαλλούσης Αὐτῇ ἀξιοῖ τιμῆς

μικρὰν ὑπηρεσίαν καὶ ἐνώπιον
 Αὐτῆς μὲ ἀναγκάζει νὰ ἐρυθριῶ
 διότι δὲν ἐφάνην ἄξιος αὐτῆς.
 Καλῶς γινώσκω ὅτι εἰς τοῦ κράτους σας
 τὴν ὑπαρξιν ὀφείλω καὶ τὴν ἄμυναν
 τὸ αἷμά μου τὸ ζέον, τὸν ἄερ' αὐτόν,
 ὃν ἀναπνέω καὶ ἐὰν ἀμφότερα
 ὑπὲρ ἀγῶνος θυσιάσω ἱεροῦ,
 ἀπλοῦν καθήκον ὑπηκόου ἐκτελῶ.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Πλὴν τὸ καθήκον τοῦτο οἱ ὀφείλοντες
 δὲν ἐκπληροῦσι πάντες μετὰ τοῦ αὐτοῦ
 γενναίου ζήλου· οὔτε νίκας εὐκλεεῖς,
 ἂν εἰς σημεῖον ἢ ἀνδρεία ὕψιστον
 δὲν προαχθῇ, κερδίζει. Τὰ ἐγκώμια
 τὰ ὀφειλόμενά σοι δέχθητι λοιπὸν
 καὶ τὰ τῆς νίκης ταύτης ἐκτενέστερον
 ἱστορήσόν μοι.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἡ Μεγαλειότης Σας
 γινώσκει ἴσως ὅτι φίλων στρατιὰ
 τὴν ὥραν τοῦ κινδύνου, ὅστις πανικὸν
 ἀνὰ τὴν πόλιν ἄπασαν ἐνέσπειρεν,
 εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρός μου σπεύσαντες
 προέτρεπόν με πλήρη ἔτι ταραχῆς...
 Ἄλλ' ἄναξ, σύγγνωτέ μοι τὴν θρασύτητα
 ἐὰν ἐκείνων ἄνευ τῆς ἀδείας σας
 τὴν ἀρχηγίαν ἔλαβον. Ἐπέκειτο
 ὁ κίνδυνος· ἐτοίμη ἦν ἡ φάλαγξ των·
 εἰς τὴν αὐλήν σας παρουσιαζόμενος
 τὴν κεφαλὴν μου ἐρριψοκινδύνεον
 καὶ ἂν νὰ καταπέσῃ αὕτη πρόκηται,
 μοὶ εἶναι μυριάκις προτιμότερον
 νὰ καταλίπω τὴν ζωὴν μαχόμενος
 ὑπὲρ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς χώρας μου.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ροδρίγε, τὴν ὁρμήν σου πρὸς ἐκδίκησιν
 τοῦ τῆς τιμῆς σου ὀδριστοῦ σοὶ συγχωρῶ.
 Τὸ κράτος, ὃπερ ἐλυτρώθη ὑπὸ σοῦ,
 τοῦ λυτρωτοῦ του ἀπαιτεῖ τὴν ἄφεσιν.
 Ὅ,τι καὶ εἶπη ἡ Χιμένη τοῦ λοιποῦ,
 δὲν τὴν ἀκούω πλέον· οὐδὲν δύναμαι

νὰ χορηγήσω ἄλλο εἰς αὐτὴν ἐκτὸς
παρηγορίας. Ἄλλ' ἐξακολούθησον.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἡ φάγξ αὕτη προελαύνει ὑπ' ἐμέ·
ἢ ὄψις πάντων τόλμην ἀκτινοβολεῖ.
Ἀναχωροῦντες μόλις ἠριθμούμεθα
ἐν ὄλῳ ἄνδρες πεντακόσιοι ἅλλὰ
πολλῶν καὶ ἄλλων προσδραμόντων καθ' ὁδὸν
εἰς τὸν λιμένα φθάνοντες ἀνῆλθομεν
εἰς τρισχιλίους. Τὸ λαμπρὸν τῆς φάλαγγος
παράστημα καὶ τὴν πορείαν βλέποντες
ἀναθαρροῦσι καὶ οἱ μάλιστα δειλοί.
Τὰ δύο τρίτα ἅμα τῇ ἀφίξει μας
κελεύω νὰ κρυθῶσιν ἐνεδρεύοντα
ἐντὸς τῶν πλοίων, ὅσα ἔτυχον ἐκεῖ·
οἱ δὲ λοιποί, ὧν ἠῤῥξανεν ὁ ἀριθμὸς
καθ' ἑκαστὸν μας βῆμα, ἀνυπόμονοι
καὶ πλήρεις μένους μένουσι περὶ ἐμέ·
κατακλιθέντες δ' ἀθορύβως κατὰ γῆς
τὸ πλεῖστον μέρος τῆς νυκτὸς διέρχονται·
κατὰ διαταγὴν μου πράττει τὸ αὐτὸ
καὶ ἡ φρουρά, καὶ κεκρυμμένη μένουσα
εἰς τὸ στρατήγημά μου λίαν συντελεῖ.
Ἐγὼ προσεπιλήθην ὅτι παρ' ὑμῶν
τῆς μάχης τοῦτο ἔλαβον τὸ πρόσταγμα
καὶ ἐκτελῶν εἰς πάντας διεθίβαζον.
ὑπὸ τὸ τρέμον τέλος τῶν ἀστέρων φῶς
πολλοῖς διαύλοις ὕδατος φερόμενα
τριάκοντα περίπου πλοῖα βλέπομεν.
Κοινῷ ἀγῶνι Μαύρων τε καὶ ποταμοῦ
εἰς τὸν λιμένα ταῦτα καταπλέουσιν,
οὐδὲν ἡμῶν παρεμβυλόντων πρόσκομμα.
Βαθεῖα ἡρεμία πανταχοῦ κρατεῖ
εἰς τὸν λιμένα, εἰς τὰ φρούρια οὐδεὶς
ὑπάρχει στρατιώτης· ἢ σιγὴ ἡμῶν
τοὺς ἀπατᾷ· οὐδόλως ἀμφιβάλλοντες
ὅτι ἐξ ἀπροόπτου μᾶς κατέλαβον,
τὰ πλοῖά των ἀφόδως προσορμίζουσι
καὶ ἀγκυροβολοῦσιν ἀποθαίνουσιν,
εἰς τὴν ἐνέδραν τρέχοντες ἐμπίπτουσιν.
Ἀθρόοι τότε ἐγερθέντες ἅπαντες
ἡμεῖς, οὐρανομήκεις βάλλομεν κραυγὰς,
εἰς ἃς οἱ ἐκ τῶν πλοίων ἀποκρίνονται
καὶ πάγοπλοι ὀρμῶσι. Συνταράσσονται

οἱ μόλις ἀποθάντες Μαῦροι πανικὸς
καταλαμβάνει τοὺς ἐχθροὺς μας, οἵτινες,
πρὶν ἢ τὰ ὄπλα χειρισθῶσι καθ' ἡμῶν,
ἀπολεσθέντας θεωροῦσιν ἐαυτούς.
Πρὸς δ' ἤωσιν προσῆλθον καὶ διαρπάγην
καὶ ἀπαντῶσι πρὸ αὐτῶν τὸν πόλεμον
Κατὰ ξηρὰν τε καὶ ἐπὶ τοῦ ὕδατος
τοὺς Μαύρους συνωθοῦμεν καὶ πιέζομεν,
καὶ ποταμοὶ τοῦ αἵματός των ρέουσι,
πρὶν ἢ οὐδεὶς προλάβῃ νὰ ἀντισταθῇ
ἢ νὰ ἐπανακάμψῃ εἰς τὴν θέσιν του.
Ἀλλὰ ταχέως, παρὰ τοὺς ἀγῶνάς μας,
οἱ βασιλεῖς των συνασπίζουσιν αὐτούς·
τὸν φόβον λησμονοῦσι, καὶ τὸ θάρρος των
ἀναγεννᾶται· ἀναστέλλει τὴν φυγὴν
καὶ τὴν ἀνδρείαν ἀποδίδει εἰς αὐτοὺς
τὸ αἶσχος τοῦ νὰ πέσωσιν ἀμαχητεῖ.
Στερρῶ ποδὶ ὀρμῶσιν ἐναντίον μας,
πολλῶν ἀνδρείων ἢ ζωὴ ἐκκίπτεται,
ἢ γῆ, τὸ ὕδωρ, ὁ λιμὴν, ὁ στόλος των
σφαγῆς πεδία ἀποθαίνουσιν, ἐν οἷς
τὸ τοῦ θανάτου θριαμβεῖ δρέπανον.
ὦ! πόσοι ἄθλοι ἄδοξοι παρέμειναν
ἐν τῇ σκοτίᾳ τῇ νυκτερινῇ, καθ' ἣν
τῶν πράξεων τοῦ μόνου μάρτυς ἕκαστος
ποῦ ἔκλινεν ἢ τύχη δὲν διέκρινεν.
Ἐγὼ τὰς τάξεις διατρέχων τοῦ στρατοῦ
καὶ πάντας ἐνθαρρύνων καὶ ἐκείνους μὲν
κελεύων ὅπως δράμωσιν ἐπίκουροι
τῶν ἀγωνιζομένων, τοὺς δ' ἐκάστοτε
προσερχομένους συνασπίζων αὐθαρρῶς
καὶ πέμπων ὅσον τάχος κατὰ τοῦ ἐχθροῦ,
τὴν ἐκθασιν ἡγνόουν μέχρι τῆς αὐγῆς.
Ἀλλ' ἡ ἡμέρα τέλος ἀπεκάλυψε
τὴν ἡμετέραν νίκην. Τὴν ἀπώλειαν
κατανοεῖ ὁ Μαῦρος, καὶ ἀποθαρρεῖ
ἰδὼν καὶ νέους ἐπικούρους φθάνοντας·
τὴν ἀμιλλαν τῆς νίκης διαδέχεται
ὁ φόβος τοῦ θανάτου· καταφεύγουσι
καὶ πάλιν εἰς τὰ πλοῖα· ἀποκόπτουσιν
ἀγκύρας καὶ ἀλύσσεις καὶ καλώδια·
οὐρανομήκεις οἰμωγὰς ρηγνύουσι
καὶ φεύγουσιν ἀτάκτως, μὴ προσέχοντες
ἐὰν οἱ βασιλεῖς των ἦναι μετ' αὐτῶν.

Καὶ οὕτω τὸ καθήκον των ὑποχωρεῖ
εἰς τὴν ἰσχὺν τοῦ τρόμου τὴν ἀδύρκειτον.
Παλίρροια τοὺς πολεμίους ἤγαγε
καὶ τοὺς ἀπάγει ἄμπωτις, καθ' ὃν καιρὸν
οἱ βασιλεῖς των μεθ' ὁμῶν συμπλέκονται,
ὀλίγιστοι δὲ τούτων, καὶ περ φέροντες
πληγὰς μυρίας, κρατερῶς ἀμύνονται
καὶ ἀκριβῆ πωλοῦσι τὴν ζωὴν αὐτῶν.
Ματαίως νὰ παραδοθῶσι τοὺς καλῶς
ὁρμῶσι ξιφοφόροι, δὲν ἀκούουσιν.
'Αλλὰ πεσόντας πρὸ ποδῶν των βλέποντες
τοὺς ἄνδρας των καὶ ὅτι μόνοι τοῦ λοιποῦ
ἀνθίστανται ματαίως καὶ ἀνωφελῶς
τὸν ἀρχηγὸν ζητοῦσιν· ἐμφανίζομαι
οἱ βασιλεῖς τῶν Μάγρων παραδίδονται,
οὓς ἀμφοτέρους ἤδη σᾶς ἀπέστειλα.
Καὶ παύ' ἡ μάχη ἐν ἐλλείψει μαχητῶν.
Τοιουτοτρόπως . . .

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Δὸν Φερνάνδος, δὸν Διέγος, δὸν Ροδρίγος,
δὸν Ἀρίας, δὸν Σάγχος, δὸν Ἀλόνσος.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Ἡ Χιμένην ἔρχεται
δικαιοσύνην νὰ ζητήσῃ, βασιλεῦ.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἀνιαρὸν καθήκον! Δὲν ἐπιθυμῶ
νὰ τὴν βιάσω νὰ σὲ ἴδῃ. Ὑπαγε.
Ἀντὶ εὐχαριστίας ἀναγκάζομαι
νὰ σὲ διώξω· ἀλλ' ἐλθέ νὰ σ' ἀσπασθῇ
ὁ βασιλεὺς σου πρὶν ἢ φύγῃς

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Βασιλεῦ,
καταδιώκει τὸν Ροδρίγον ἀφ' ἐνὸς
καὶ ἀφ' ἐτέρου θέλει νὰ τὸν σώσῃ.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ναί.

Μοὶ εἶπον ὅτι ἐμμανῶς τὸν ἀγαπᾷ
καὶ θὰ τὴν δοκιμάσω. Προσποιήθητε
τὸν τεθλιμμένον.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Δὸν Φερνάνδος, δὸν Διέγος, δὸν Ἀρίας,
δὸν Σάγχος, δὸν Ἀλόνσος, Χιμένη, Ἑλβίρα.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἰκανοποιήθητε·

οἱ πόθοι σας, Χιμένη ἐπληρώθησαν.

Ἄν ὁ Ροδρίγος τοὺς ἐχθροὺς κατέβαλε,
καιρίως ὅμως πληγωθεὶς, ἀπέθανεν
ἐνώπιόν μας. Δότε δόξαν τῷ Θεῷ
νῦν ἐκδικήσαντί σας.

(Πρὸς τὸν δὸν Διέγον)

Ἴδετε πῶς ὠχρίᾳ.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Λιποθυμεῖ, ὦ ἄναξ! Πόσον θαυμαστὸν
τοῦ ἔρωτος τὸ κράτος! Ἡ ὀδύνη της
προδίδει τῆς ψυχῆς της τὸ ἀπόρρητον
καὶ δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰμφιβάλλωμεν
περὶ τοῦ ἔρωτός της

ΧΙΜΕΝΗ

Πῶς! ἀπέθανε

τῷ ὄντι ὁ Ροδρίγος;

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ὅχι, ὄχι, ζῇ,

τὸν ἔρωτά του ἀναλλοίωτον τηρῶν.

Κατεύνασον τὴν ἐπὶ τοῦτῳ θλιψίν σου

ΧΙΜΕΝΗ

Λιποθυμεῖ τις, βασιλεῦ, καὶ ἐκ χαρᾶς·
καὶ αὕτη, ὡς ἡ λύπη, τὰς αἰσθήσεις μας
καὶ τὴν ψυχὴν πιέζει.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἐννοεῖς λοιπὸν

καὶ εἰς αὐτὰ ἀκόμη τὰ ἀδύνατα

πρὸς χάριν σου, Χιμένη, νὰ πιστεύσωμεν;

Ἀπεκαλύφθη ἐμφανῶς ἡ λύπη σου.

ΧΙΜΕΝΗ

ὦ ἄναξ, ἔστω, καὶ τὸ ἔσχατον αὐτὸ

εἰς τὴν δεινὴν μου συμφορὰν προσθέσατε·

ἐκ λύπης προελθοῦσαν θεωρήσατε

τὴν ἀθυμίαν, ἣτις μὲ κατέλαβε.

Δικαία τὴν προῦκάλει δυσαρέσκεια.

Τὴν κεφαλὴν τοῦ ἔκλεπτεν ὁ θάνατος
 ἀπὸ τὴν νόμιμόν μου ἀντεκδίκησιν
 Ὑπὲρ τῆς χώρας ἂν ἐκεῖνος πληγῶθεις
 ἀπέθνησκε, προεδιδόμην, βασιλεῦ,
 δὲν ἱκανοποιούμην, ὕδρις δι' ἐμέ
 θὰ ἦτο ἡ ὠραία αὕτη τελευτή.
 Ἐπιζητῶ τὸν θάνατόν του, ἀλλ' οὐχὶ
 ἐξαίροντα τὴν αἵγλην καὶ τὴν δόξαν του,
 οὐχὶ ἐν τῇ ἐντίμῳ κλίνῃ τῶν μαχῶν,
 ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἀτίμου ἱκριώματος
 Ἄς ἀποθάνῃ διὰ τὸν πατέρα μου,
 ὑπὲρ πατρίδος ὅχι ἐπονείδιστον
 τὸ ὄνομά του ἔστω καὶ ἡ μνήμη του.
 Τοῦ ὑπὲρ τῆς πατρίδος ἀποθνήσκοντος
 ἡ τύχη εἶναι ζηλωτὴ ἀθάνατον
 ὁ μετὰ δόξης θάνατος τὸν καθιστᾷ
 Ἄνευ ἐλέγχου συνειδότης δύνامي
 λοιπὸν τὴν νίκην τοῦ Ροδρίγου νάγαπῶ
 τὸ κράτος ἀσφαλίζει καὶ τὸ θῦμά μου
 μοὶ ἀποδίδει εὐγενές, περίδοξον,
 ὑπέροχον ἀπάντων τῶν πολεμιστῶν,
 ἀντὶ ἀνθέων φέρον ἐπὶ κεφαλῆς
 τῆς νίκης δάφνας, ἱερεῖον ἄξιον
 εἰς τοῦ πατρός μου τὴν σκιάν νὰ προσφερθῇ.
 Εἰς ποίαν, φεῦ! ἐλπίδα παρατύρομαι!
 Οὐδὲν φοβεῖται ὁ Ροδρίγος παρ' ἐμοῦ
 Τί κατ' ἐκείνου δύνανται νὰ πράξωσι
 τὰ δάκρυά μου τὰ περιφρονούμενα;
 Ὀλόκληρον τὸ κράτος εἶναι δι' αὐτὸν
 ἀσύλου τόπος, καὶ ὑπὸ τὸ σκῆπτρόν σας
 τὰ πάντα εἰς ἐκεῖνον ἐπιτρέπονται.
 Ὁ θριαμβεύσας κατ' ἐχθρῶν καὶ κατ' ἐμοῦ
 ἐπίσης θριαμβεύει εἰς τὸ αἶμά των
 τὸ δίκαιον ἐπνίγη, τοῦ ἐγκλήματος
 τοῦ νικητοῦ ἀπέδῃ νέον τρόπαιον
 κοσμοῦμεν τὴν πομπήν του· ἡ ἀθέτησις
 τῶν νόμων μᾶς ζευγνύει εἰς τὸ ἄρμα του
 ἐν μέσῳ δύο βασιλέων.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Θύγατερ
 σὲ παραφέρει ἡ πολλή σου ἔξαψις.
 Σταθμίζει πάντα ὁ κριτὴς ὁ δίκαιος.
 Ἄν ὁ πατήρ σου ἐφονεύθῃ, ἤρξατο
 χειρῶν ἀδίκων, καὶ αὐτὸ τὸ δίκαιον

μοὶ ἐπιβάλλει μετριότητα. Πρὶν ἢ
κατηγορήσης ταύτην, τὴν καρδίαν σου
ἐρώτησον, Χιμένη κύριος αὐτῆς
δεσπόζει ὁ Ροδρίγος, καὶ ὁ ἔρως σου
τὸν ἀνακτά σου μυστικῶς εὐχαριστεῖ
διότι σῶζει ὑπὲρ σοῦ τὸν ἐραστήν.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἵπὲρ ἐμοῦ! Ἐκείνον! Τὸν πολέμιον!
Τοῦ μίσους μου καὶ τῆς ὀργῆς μου τὸν σκοπόν!
Τῆς φοβερᾶς μου συμφορᾶς τὸν αἴτιον!
Τὸν δολοφόνον τοῦ πατρός μου! Τόσον, φεῦ!
ὅποτιμᾶται ἡ δικαία μου ὀργή
ὥστε νομίζει ὅτι μὲ ὑποχρεοῖ
ὁ μὴ ἀκούων τὴν θερμὴν μου δέησιν!
Ἐφ’ οὗ ἀρνείσθε τὴν ἱκανοποίησιν
εἰς τοὺς κλαυθμούς μου, νὰ προσδράμω ἄφετε
εἰς τὴν τῶν ὅπλων τύχην καὶ ἀπόφασιν.
Διὰ τῶν ὅπλων μὲ προσέβαλεν αὐτός,
διὰ τῶν ὅπλων θὰ ἐκδικηθῶ κ’ ἐγώ.
Παρὰ τῶν ἵπποτῶν σας πάντων, βασιλεῦ,
ζητῶ τὴν κεφαλὴν του· τοῦ κομίσαντος
αὐτὴν θὰ ἦμαι λάφυρον. Ἄς ἔλθωσιν
εὐθὺς μετὰ τὴν μάχην ὑπανδρεύομαι,
ἂν ὁ Ροδρίγος φονευθῇ, τὸν νικητήν.
Νὰ προκηρύξω τοῦτο ἐπιτρέψατε.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Τὸ ἔθος τοῦτο τὸ ἀρχαῖον, ἀτυχῶς
κρατῆσαν καὶ ἐνταῦθα ὑπὸ πρόφασιν
τῆς τιμωρίας ἀναξίων προσβολῶν,
στερεῖ τὸ κράτος τῶν κρατίστων μαχητῶν.
Ἡ τύχη τοῦ ἀγῶνος τούτου τοῦ οἰκτροῦ,
τυφλὴ πολλάκις, τὸν ἀθῶον ἀδικεῖ
καὶ τοῦ ἐνόχου φείδεται. Δὲν συναινῶ
εἰς τὴν κονίστραν ταύτην ἢ πολύτιμος
νὰ κινδυνεύσῃ τοῦ Ροδρίγου ὑπαρξίς.
Ἄν ἡ γενναία ἡμαρτε καρδία του,
οἱ Μαῦροι ὁμῶς φεύγοντες παρέλαβον
τὸ ἔγκλημά του.

ΧΙΜΕΝΗ

Πῶς! Μεγαλειότατε,
ὑπὲρ ἐκείνου ἀνατρέπετε λοιπὸν
τοὺς νόμους, οὓς τοσάκις πᾶσα ἡ αὐλὴ
ἐτήρησε; Τί θὰ πιστεύσῃ ὁ λαός;

Ὁ φθόνος τί θὰ εἶπῃ ἂν φιλοψυχῶν
φανῇ ἐκεῖνος καὶ ἂν πρόφασιν λαβὼν
τὴν ἀπαγόρευσίν σας δὲν ἐμφανισθῇ
εἰς τὸ πεδῖον. ὅπου δόξης θάνατον
ζητοῦσι πάντες τῆς τιμῆς οἱ πρόμαχοι ;
Θὰ ἐκηλίδου ἢ τοιαύτη εὐνοία
τὴν δόξαν τοῦ Ροδρίγου· τοῦ θριάμβου του
ἄς ἀπολαύῃ ἄνευ ἐρυθρήματος.
Τοῦ κόμητος τὴν τόλμην ἐτιμώρησεν
ἀγωνισθεὶς ἀνδρείως· καὶ ὀφείλει νῦν
τὴν φήμην νὰ τηρήσῃ τῆς ἀνδρείας του.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἀφοῦ τὸ θέλεις, ἔστω, συναινῶ· ἀλλὰ
τοῦ πρώτου ἡττωμένου, εἰς τὴν θέσιν του
μυριοὶ ἄλλοι θὰ παρουσιάζονται,
καὶ τὸ βραβεῖον, ὅπερ εἰς τὸν νικητὴν
δωρεῖται ἢ Χιμένη, ἀντιπάλους του
θὰ καταστήσῃ πάντας τοὺς ἱππότες μου.
Νᾶντιταχθῇ καθ' ὅλων εἶναι ἄδικον
ἄρκει ἂν ἅπαξ καθ' ἐνὸς ἀγωνισθῇ.
Λοιπὸν, Χιμένη, ἔκλεξον ὃν βούλεσαι.
ἀλλὰ κατόπιν ἄλλο πλεον μὴ ζητῆς.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Μὴ δίδετε προφάσεις καὶ ὑπεκφυγὰς
εἰς ὅσους, ἄναξ, ὁ βραχίων του πτοεῖ
καὶ ἄφστε ἐλεύθερον τὸ στάδιον.
Οὐδεὶς εἰς τοῦτο θὰ κατέλθῃ. Τίς ποτε
ἢ τολμητίας, ἢ ἀνδρείος, ἢ θρασὺς
κατ' ἀντιπάλου. ὅστις διετράνωσε
τοσοῦτον περιδόξως τὴν ἀνδρείαν του,
τολμᾷ νᾶντεπεξέλθῃ ;

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Διατάξατε

τὸ σύνθημα τῆς μάχης, ἄναξ, νὰ δοθῇ.
Ἐνώπιόν σας εἶναι ὁ ἀντίπαλος.
Ὁ τολμητίας, ὁ ἀνδρείος εἴμ' ἐγώ.

(Πρὸς τὴν Χιμένην)

Τὴν χάριν ταύτην εἰς τὸν μέγαν ζῆλόν μου
μὴ ἀρνηθῆτε, δέσποινα. Γνωρίζετε
τίς ἢ ὑπόσχεσίς σας.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Τὸν ἀγῶνά σου,
Χιμένη, ἀναθέτεις εἰς τὰς χεῖράς του ;

XIMENH

Τὸ ὑπασχέθην, ἄναξ.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἐτοιμάσθητε
δι' αὖριον, δὸν Σάγχε.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ὅχι, βασιλεῦ,
ἀναβολῆς ἀνάγκη δὲν ὑφίσταται.
Ὁ ἔχων θάρρος πάντοτε εἶν' ἑτοιμος.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Πῶς! νὰ μονομαχήσῃ μόλις ἐξελθὼν
ἀπὸ τῆς μάχης!

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἀνεπαύθη, βασιλεῦ,
τὰ κατὰ ταύτην εἰς Ὑμᾶς ἀφηγηθεῖς.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ὀλίγας ὥρας, ἐννοῶ, τοῦλάχιστον
νὰναπαυθῇ, ἀλλ' ὅπως ὡς παράδειγμα
μὴ χρησιμεύσῃ ὁ ἀγὼν καὶ δηλωθῇ
εἰς πάντας ὅτι ἄκων τὴν αἵματηρὰν
αὐτοδικίαν ἐπιτρέπω, οὔτ' ἐγὼ
οὔτ' ἄλλος τις τῶν ἀδελικῶν μου εἰς αὐτὴν
θὰ παραστῇ

(Πρὸς τὸν δὸν Ἀρίας)

Τῶν ἀντιπάλων μόνος σεῖς
θὰ ᾔσθῃς μάρτυς καὶ κριτής. Φροντίσατε
ὡς ἄμεμπτοι ἱππόται νὰ τελέσωσι
τὰς ἀπαιτήσεις τῆς τιμῆς ἀμφοτέρωι.
Κατόπιν δὲ τῆς μάχης προσαγάγετε
τὸν νικητὴν ἐνταῦθα. Ὅστις καὶ ἂν ᾖ,
τὸ ἑπαθλον τῆς νίκης ἔσται τὸ αὐτό.
Εἰς τὴν Χιμένην τῇ ἰδίᾳ μου χειρὶ
θὰ τὸν παρουσιάσω, καὶ πρὸς ἀμειβὴν
τὴν χειρὰ τῆς θὰ λάβῃ

XIMENH

Τόσον ἀπηνῆ,
ὦ ἄναξ, νόμον μὴ μοι ἐπιθάλλετε.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Παραπονεῖσαι ἀλλ' ὁ ἔρωσ σου ἀντὶ
νὰ βεβαιώσῃ τὸ παράπρον αὐτό,

ἀσμένως τὸν Ροδρῖγον ἀποδέχεται
ἐὰν νικήσῃ. Παῦσον ἀντιλέγουσα
κατὰ τοσοῦτον θυμηδοῦς θεσπίσματος.
Θὰ ἦναι σύζυγός σου ὅστις ἐξ αὐτῶν
ὑπερτερήσῃ. Αὕτη μου ἡ θέλησις.

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Δὸν Ροδρίγος, Λιμένη,

XIMENH

Τί βλέπω ; Σύ, Ροδρίγε, σύ ; Ἐν πλήρει πῶς
τολμᾷς ἡμέρα νὰ προσέλθῃς ; Ἄπελθε·
ἐκθέτεις τὴν τιμὴν μου· φύγε, πρὸς Θεοῦ !

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Πρὸς θάνατον βαδίζων, ἤλθον δέσποινα,
πρὸ τοῦ καιρίου τραύματος τὸ ὕστατον
νὰ σᾶς προσείπω χαῖρε. Ὁ ἀμείωτος
ἐκεῖνος ἔρω, ὅστις μὲ ἐδέσμευσεν
εἰς τὸν ζυγὸν σας, δὲν τολμᾷ νὰποδεχθῇ
τὸν θάνατόν μου, ἐὰν τοῦτον εἰς ὑμᾶς
δὲν προσενέγκῃ.

XIMENH

Βαίνεις πρὸς τὸν θάνατον !

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ναί, τρέχω πρὸς τὴν ὥραν τὴν εὐδαίμονα,
ἐκείνην, ἥτις τὴν ζωὴν μου, δέσποινα,
εἰς τὴν ὀργὴν θὰ δώσῃ καὶ τὸ μῖσος σας.

XIMENH

Πρὸς θάνατον βαδίζεις ! Τόσον φοβερὸς
ἀπέβη ὁ δὸν Σάγχος, ὥστε νὰ πτοῇ
τὴν μέχρι τοῦδε ἄτρομον καρδίαν σου ;
Τί σε τοσοῦτον ἀσθενῇ κατέστησεν ;
Ἦ τί τὸν Σάγχον τόσον ἀκατάβλητον ;
Εἰς μάχην ὁ Ροδρίγος ἀποδύεται

καὶ κρίνει ἐκ προτέρων ἑαυτὸν νεκρόν !
 Τὸν κόμητα, τοὺς Μαύρους ὁ μὴ φοβηθεὶς
 πρὸ τοῦ δὸν Σάγγρου ἀποθαίνει ἄπελπισ !
 Ἐκλείπει οὕτως ἡ ἀνδρεία σου λοιπὸν
 ἐν τῇ ἀνάγκῃ !

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Τρέχω πρὸς τὸν θάνατον,
 οὐχὶ πρὸς μάχην· ὁ πιστὸς δὲ ἔρως μου
 μὲ ἀποτρέπει τῆς ἀμύνης τῆς ζωῆς
 ὁπότεν σεῖς ζητῆτε τὴν θυσίαν μου.
 Καρδίαν ἔχω αἰωνίως τὴν αὐτήν,
 ἀλλὰ δὲν ἔχω χεῖρας, ὅταν πρόκειται
 νὰ σώσω ὅ,τι ἀπαρέσκει εἰς ὑμᾶς.
 Τὸν θάνατόν μου ἤδη θὰ ἐστήμαινεν
 ἡ νύξ ἢ τελευταία. ἂν ὑπὲρ ἐμοῦ
 καὶ μόνου ἐλαχόμην· ἀλλ' ὑπερμαχῶν
 ὑπὲρ πατρίδος, βασιλέως καὶ λαοῦ,
 προδότης πάντων τούτων θὰ ἀπέβαινον
 ἐὰν δὲν ἡμυνόμην. Κατὰ τῆς ζωῆς
 δὲν τρέφει τόσον μῖσος ἢ ἀπτόητος
 ψυχὴ μου, ὥστε ν' ἀποχωρισθῇ αὐτῆς
 δι' ἀπιστίας. Ἦδη, ὅτε πρόκειται
 περὶ ἐμοῦ καὶ μόνου, τὴν θυσίαν μου
 ὑμεῖς ζητεῖτε καὶ ἐγὼ τὴν δέχομαι.
 Ἡ ἀγανάκτησίς σας ἐξελέξατο
 τὴν χεῖρα τρίτου δὲν ἐκρίθην ἄξιος
 ἐκ τῆς χειρὸς σας νὰ παθάνω. Τὰς πληγὰς
 τοῦ ἐκλεγέντος παρ' ἡμῶν βραχίονος
 δὲν θάποκρούσω· χρεωστῶ νὰ σεβασθῶ
 ἐκεῖνον, ὅστις προμαχεῖ ὑπὲρ ὑμῶν.
 Καὶ χαίρων ὅτι παρ' ὑμῶν προέρχονται,
 ἀφοῦ διὰ τῶν ὅπλων τὴν τιμὴν ὁμῶν
 ὑπερασπίζει, ἀνοικτὰ τὰ στέρνα μου
 θὰ τῷ παρουσιάσω, ἀσπαζόμενος
 τὴν χεῖρα, ἥτις μὲ φονεύει· πράγματι
 διὰ τῆς ἰδικῆς του.

XIMENH

Ἄν τὸ θλιβερόν
 καθῆκον, ὅπερ μ' ἀναγκάζει ἄκουσαν
 νὰ σε καταδιώξω, εἰς τὸ φίλτρον σου
 τοιοῦτον νόμον ἐπιβάλλῃ αὐστηρὸν
 καὶ ἂν ἐκόντα καὶ ἀνυπεράσπιστον
 εἰς τὸν ἀναλαθόντα τὸν ἀγῶνά μου
 σὲ παραδίδῃ, μὴ ἐν τῇ πωρώσει σου,

Ροδρίγε, λησμονήσης ὅτι πρόκειται
περὶ τιμῆς σου μᾶλλον ἢ περὶ ζωῆς
καὶ ὅτι ὅσον ἂν ἐδοξάσθης ζῶν,
ὁ θάνατός σου ἦττα θὰ θεωρηθῇ.
Προσφιλεστέρα ἢ τιμή σου καὶ ἐμοῦ
σοὶ ἦτο, ὅτε ἔβαφε τὰς χεῖράς σου
τὸ τοῦ πατρός μου αἷμα καὶ σ' ἠνάγκαζε
παρὰ τὸν ἔρωτά σου νὰ ἀπαρνηθῇς
τὴν γλυκυτάτην ὅλων τῶν ἐλπίδων σου,
τῆς φίλης σου Χιμένης τὴν ἀπόκτησιν.
Πῶς τὴν τιμὴν σου παραδλέπεις σήμερον
τοσοῦτον, ὥστε προτιμᾷς νὰ ἡττηθῇς
χωρὶς ἀμύνης; Ποία τὴν ἀνδρείαν σου
ἀνωμαλία ταπεινώνει; Διατί
δὲν ἔχεις ταύτην τοῦ λοιποῦ, ἢ διατί
τὴν εἶχες πρῶτην; Μόνον κατ' ἐμοῦ λοιπὸν
ἀνδρείος ἦσο, ὅταν δὲ δὲν πρόκηται
νὰ μὲ λυπήσης, ἀποθαίνεις ἄτολμος;
Τοιαύτην, ὦ Ροδρίγε, πρὸς τὸν κόμητα
σκληρότητα δεικνύεις, ὥστε δέχεσαι,
καταβαλὼν ἐκείνον, ἄλλον νικητὴν
ἀμαχητεὶ νὰ ναναγνωρίσης; Ὑπαγε
χωρὶς νὰ θέλῃς νὰ ποθάνῃς, ἄφες με
νὰ σὲ καταδιώξω, καὶ προστάτευσον
ἂν τὴν ζωὴν δὲν θέλῃς, τὴν τιμὴν σου κἄν.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ἄφοῦ κατὰ τῶν Μαύρων ἐθριάμβευσα
καὶ τὸν ἀνδρεῖον κόμητα ἐφόνευσα,
τί ἄλλο πλέον ἀπαιτεῖ ἢ δόξα μου;
Ἐγὼν ἄμυνάν μου δύναται ν' ἀπαξιῶ.
Ἐγνώσθη ὅτι καὶ τ' ἀτόλμητα τολμᾷ
ἢ τόλμη μου νὰ πράξῃ καὶ τ' ἀδύνατα
νὰ κατορθώσῃ δύναται τὸ θάρρος μου,
καὶ ὅτι ὑπὸ τοῦτο τὸ στερέωμα
οὐδέν μοι μᾶλλον τῆς τιμῆς πολύτιμον.
Οὐχί, Χιμένη, ὅ,τι κἄν πιστεύσητε,
πρὸς τὸν δὸν Σάγχον δύναται μονομαχῶν
ὁ δὸν Ροδρίγος ν' ἀποθάνῃ, οὐδαμῶς
διακυβεύων τὴν κτηθεῖσαν δόξάν του.
Ἐπ' ἀνανδρία δὲν θὰ κατηγορηθῇ
οὐδέποτε, ἀλλ' οὔτε θὰ θεωρηθῇ
ὅτι ἡττήθη ἢ ἠνέχθη νικητὴν.
Ἀπλῶς θὰ εἶπῃ πᾶς τις τὰ ἐπόμενα:
"Ἡγάπα τὴν Χιμένην· δὲν ἠθέλησε

„νά ζήσῃ φέρων τὸν κλοιὸν τοῦ μίσους τῆς·
 „ὕπέκυψ' ἐκούσιως εἰς τὴν αὖστηράν
 „βουλὴν τῆς τύχης, ἥτις ἐξεθίαζε
 „τὴν φίλην τοῦ τὸν θάνατόν του νὰ ζητῇ.
 „Τὴν κεφαλὴν τοῦ ἤθελεν, ἐκεῖνος δὲ
 „ἐσκέφθη ὅτι ἔγκλημα θὰ ἔπραττεν
 „ἂν τὴν ἡρνεῖτο τὴν τιμὴν τοῦ ἐκδικῶν
 „ἀπώλεσε τὸν ἔρωτά του· ἐκδικῶν
 „τὴν δέσποινάν του τὴν ζωὴν ἀπώλεσε.
 „Καὶ ὅσας καὶ ἐλπίδας ἢ καρδίᾳ του,
 „δεδουλωμένη καὶ δεσμῶτις, ἔτρεφε,
 „τῆς μὲν Χιμένης τὴν τιμὴν προὔτιμησε
 „τὴν δὲ Χιμένην τῆς ἰδίας τοῦ ζωῆς“.
 Ὁ θανατός μου ἄρα ὁ ἐκούσιος
 ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ εἰς τὴν δόξαν μου
 ἀντὶ κηλίδος νέαν αἰγλήν καὶ τιμὴν
 θὰ περιάψῃ ταύτην, ὅτι πλὴν ἐμοῦ
 νὰ ἱκανοποιήσῃ, δέσποινα ὑμᾶς
 οὐδεὶς θὰ ἦτο ἄλλος ἱκανός.

XIMENH

Ἄφ' αὐτοῦ

ἐκ τοῦ θανάτου νὰ σὲ ἀποτρέψωσι
 ἀδυνατοῦσιν ἢ ἰδία σου ζωὴ
 καὶ ἡ τιμὴ σου, ἂν ποτὲ σ' ἠγάπησα,
 ὑπερασπίσου σεαυτὸν πρὸς ἀμοιβήν,
 Ροδρίγε, ὅπως μ' ἀπαλλάξῃς θέσεως
 εἰς ἄνδρα μισητὸν παραδιδούσης με
 καὶ λύτρωσόν με κρατερῶς μαχόμενος
 ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ δὸν Σάγχου. Φίλτατε,
 τολμῶ νὰ εἶπω πλέον τι· πολέμησον
 ἵνα κατασιγάσῃς τὴν ἐκδίκησιν
 καὶ ἐκθιάσῃς οὕτω τὸν καθήκόν μου·
 καὶ ἂν εἰσέτι ζῇ ἐν τῇ καρδίᾳ σου
 ὁ ἔρωσ πρὸς με, νικητῆς ἐπ' ἀνελθε
 ἐκ τοῦ ἀγῶνος, οὗ εἰμὶ τὸ ἔπαθλον.
 Ὑγίαινε! Τοῦ αἵσχους τὸ ἐρύθημα
 αἰσθάνομαι τὴν λέξιν ταύτην λέγουσα.

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ (μόνος)

Ἐχθρὸς ὑπάρχει πλέον, ὃν δὲν δύναμαι
 νὰ καταβάλω; Μαῦροι καὶ Καστιλλανοὶ

καὶ Ναβαρραῖοι, σπεύσατε ! Προσέλθετε
 ἄθροοι οἱ ἀνδρεῖοι, ὅσους ἔθρεψεν
 ἡ Ἰσπανία, καὶ ἐν φάλαγγι πυκνῇ
 προσβάλλετε τὴν χεῖρα, ἣν ἀνίκητος
 κρατύνει ἔρως καὶ ἐλπίς τερπίθυμος.
 Ὅσοι κἄν ἦσθε, δὲν θὰ ἐπαρκέσητε
 τοῦ ἔρωτος τὸ μένος νὰ νικήσητε

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Εἰς σὲ καὶ πάλιν, σέβας πρὸς τὸ γένος μου,
 τὸ παριστῶν μοι ἔγκλημα τὸ φίλτρον μου,
 θὰ ὑπακούσω ; ἢ θὰκούσω, ἔρως, σέ,
 ὑπὸ τὸ κράτος τοῦ ὑποίου τὸ γλυκὺ
 οἱ πόθοι τῆς ψυχῆς μου ἐπανίστανται ;
 Εἰς ποῖον ἐκ τῶν οὐο θὰ ὑποταγῆς,
 δειλαία βασιλόπαις ; Ἡ ἀνδρεία σου,
 Ροδρίγε, ἄξιόν μου σὲ κατέστησεν·
 ἀλλ' οἴμοι ! παρὰ πᾶσαν τὴν ἀνδρείαν σου
 ἐκ ρίζης βασιλέων δὲν ἐβλάστησας !
 Ἀγρίως, τύχη, διατί τὸ γένος μου
 εἰς τὰς εὐχὰς μου ἀντιτάσσεις ; Διατί
 τόσον σπανίας ἀρετῆς ἢ ἐκλογῆς
 τὸν ἔρωτά μου νὰ σπαράττη ἀπηνῶς ;
 Εἰς ποῖον, ὦ Θεέ μου, ἢ κενρδία μου
 θὰ βυθισθῇ δακρύων πέλαγος, ἐὰν
 δὲν κατορθώσῃ μετὰ βάσανον μακρὰν
 τὸν ἔρωτα νὰ σθέσῃ ἢ ἀποδεκτὸν
 τὸν προσφιλεῖ της νάναδείξῃ ; Ἀλλ' ἀρκεῖ,
 ἀρκεῖ· ἄς παύσῃ πλέον πᾶς ἐνδοιασμός.
 Δὲν συγχωρεῖται ἐπαξίας ἐκλογῆς
 ἢ παρὰ πάντα λόγον περιφρόνησις.
 Ἄν εἰς μονάρχας μόνον μὲ προώρισεν
 ἢ γέννησίς μου, εἶναι ὁμῶς ἐνδοξον
 καὶ σοῦ νὰ ἦμαι, ὦ Ροδρίγε, σύζυγος.
 Νικήσας δύο βασιλεῖς πῶς στέμματος
 καὶ σκήπτρου νὰ στερῆσαι εἶναι δυνατόν ;
 Τὸ ὄνομα ἐκεῖνο, ὅπερ εὐκλεῶς
 ἐκέρδησας, τὸ μέγα ὄνομα τοῦ Σίδ,
 δὲν φανερώνει τίνων εἶναι δίκαιον
 νὰ βασιλεύσῃς ; Ἀξιός μου εἶναι ναί·
 ἀλλ' ἡ Χιμένη τῆς καρδίας του κρατεῖ.
 Ἐγὼ τὸ δῶρον τοῦτο τῇ προσήνεγκον,

μὲ παραγράφει δ' αὖτη μου ἡ δωρεά.
 Ἐλάχιστον τὸ μίσος, ὅπερ μεταξὺ
 ἐκείνων παρεμβάλλει θάνατος πατρός,
 καὶ ἀκουσίως τὸ καθήκον θυγατρὸς
 καταδιώκει πατροκτόνον ἐραστήν.
 Οὐτ' ἐκ τοῦ φόνου, οὔτε ἐκ τῆς λύπης μου
 δὲν ἔχω ἄρα νὰ ἐλπίσω τι, ἀφοῦ
 ἡ μοῖρα τιμωροῦσά με ἐπέτρεψε
 νὰ ἐπιζῇ ὁ ἔρως μεταξὺ ἐχθρῶν.

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ἡ ἰνφάντη, Ἐλεονώρα

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Ἐλεονώρα, τί ζητοῦσα ἔρχσαι;

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Διὰ τὴν ἡσυχίαν νὰ σᾶς συγχαρῶ,
 ἣν τέλος πάντων ἡ ψυχὴ σας, δέσποινα,
 ἀνεῦρεν

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Πόθεν ἐν τῇ ἀθυμίᾳ μου
 θά μοι προέλθῃ ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς;

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Ἐὰν ὁ ἔρως δι' ἐλπίδος τρέφεται
 καὶ ἀποθνήσκει μετ' αὐτῆς, δὲν δύναται
 ὁ δὲν Ροδρίγος πλέον τὴν καρδίαν σας
 νὰ δελεάζῃ, δέσποινα. Γνωρίζετε
 εἰς ποῖον ἡ Χιμένη τὸν προῦκάλεσε
 δεινὸν ἀγῶνα ἐπειδὴ δὲ πρόκειται
 ἢ νὰποθάνῃ ἢ νὰ νυμφευθῇ αὐτήν,
 ἐκλείπει ἡ ἐλπίς σας καὶ τὸ πνεῦμά σας
 εὕρισκει θεραπείαν.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Ἄ! πολλοῦ γε δεῖ.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Τί προσδοκᾶτε;

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Ποίαν δὲ σὺ δύνασαι
 νὰ μοι ἀπαγορεύσῃς προσδοκίαν μου;
 Ἄν ὁ Ροδρίγος βιασθεῖς μονομαχῇ

ὕπὸ τοιούτους ὄρους, μὴ δὲν δύναμαι
 νὰ εἶρω τρόπους πρὸς ματαίωσιν αὐτῶν ;
 Πολλὰ ὁ ἔρως, ὁ γλυκὺς παραίτιος
 τῶν φρικωδῶν βασάνων μου, τεχνάσματα
 διδάσκει τοὺς ἐρῶντας.

ΕΛΕΟΝΩΡΑ

Πλὴν τί δύνασθε,
 ἀφοῦ δὲν ἠδυνήθη θάνατος πατρὸς
 νὰ διορύξῃ χάσμα μεταξὺ αὐτῶν ;
 Διότι τῆς Χιμένης ἡ διαγωγὴ
 δεικνύει ὅτι αἷτιον τοῦ θιωγμοῦ.
 ὃν κατὰ τοῦ Ροδρίγου ὑποκρίνεται,
 τὸ μίσος τῆς δὲν εἶναι Ἐὰν προκαλῇ
 μονομαχίαν, ὅμως ὡς ὑπέρμαχον
 τὸν πρῶτον προσφερθέντα ἀποδέχεται.
 Τὰς χεῖρας τῶν γενναίων δὲν ἀναζητεῖ
 ἄς τόσοι ἄθλοι εὐκλεεῖς ἀνέδειξαν,
 Ἄρκεῖ εἰς ταύτην ὁ δὲν Σάγχος· πράγματι
 τῆς ἐκλογῆς τῆς εἶναι ἄξιος, ἀφοῦ
 τὸ πρῶτον εἰς ἀγῶνα ἀποδύεται.
 Ὅσῳ ἐκεῖνος εἶναι ἀπειρότερος,
 τοσοῦτον ἡ Χιμένη εἶναι ἄφοβος.
 Ἐκ τῆς ταχείας καὶ τοιαύτης ἐκλογῆς
 κατανοεῖτε ὅτι ἐπεζήτησεν
 ἀγῶνα τὸ καθήκον ἐκδιάζοντα,
 ἀγῶνα, ὅστις, νίκην δίδων εὐχερῇ
 εἰς τὸν Ροδρίγον, ἐπιτρέπει εἰς αὐτὴν
 κατευνασθεῖσα τέλος πάντων νὰ φανῇ.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Τὸ ἐννοῶ καὶ ὅμως ἡ καρδιά μου,
 φθονοῦσα τὴν Χιμένην, πάλλει δι' αὐτόν.
 ὦ! τί νὰποφασίσω, δύσερως ἐγώ!

ΕΛΕ ΝΩΡΑ

Νὰναμνησθῆτε τίνος εἰσθε γενεᾶς.
 Εἰς βασιλεῖς ἡ τύχη σᾶς προώρισε
 καὶ ἀγαπᾶτε ἓνα σας ὑπήκοον.

Η ΙΝΦΑΝΤΗ

Ἐξ ὀλοκλήρου ὅμως ἀντικείμενον
 μετέβαλεν ὁ ἔρως μου Δὲν ἀγαπῶ
 τὸν δὲν Ροδρίγον πλέον, οὐδ' ἀπλοῦν τινα
 ἱππότην· ὄχι, ὄχι, δὲν τὸν θεωρεῖ
 ὁ ἔρως μου τοιοῦτον Ἡ καρδιά μου
 ποθεῖ τὸν ἀθλοφόρον, τὸν γενναῖον Σίδ,
 τὸν δύο Μαύρων βασιλέων κύριον.

Μεθ' ὅλα ταῦτα θὰ νικήσω ἑμαυτήν,
οὐχὶ ἐκ φόβου τῶν ἐλέγχων καὶ μομφῶν,
ἀλλ' ὅπως μὴ ταραξῶ ἔρωτα πιστόν.
Καὶ ἂν τὸ στέμμα τῷ δοθῇ πρὸς χάριν μου,
ὀπίσω δὲν λαμβάνω ὅ,τι ἔδωκα.
Ἄφοῦ ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ τῆς τιμῆς
ἢ νίκη τοῦ Ροδρίγου εἶναι ἀσφαλῆς,
ὁπάγωμεν καὶ πάλιν νάποδῶσωμεν
αὐτόν εἰς τὴν Χιμένην, σὺ δ' ἢ βλέπουσα
σπαρασσομένην τὴν καρδίαν μου, ἐλθε
νά μ' ἴδῃς συμπληροῦσαν ὅ,τι ἤρχισα.

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Χιμένη, Ἑλδίρα

XIMENH

Ἑλδίρα, πάσχω] Πόσον εἶμαι δυστυχῆς !
Μοὶ ἀπομένει ἀμυδρὰ μόνον ἐλπίς,
καὶ βλέπω πανταχόθεν φόβων ἀφορμάς.
Εὐχὴν καμμίαν νὰ ἐκφράσω δὲν τολμῶ.
Ἄν εὐχηθῶ τι, τάχιστα μετανοῶ
Μονομαχοῦσι δύο μου ἀντερασταί·
τῆς μάχης ταύτης ἢ ἀρίστη ἔκθασις
θά μοι στοιχίσῃ δάκρυα καὶ ὅ,τι κἂν
ἢ εἰμαρμένη προορίζῃ εἰς ἐμέ,
ἢ ὁ πατήρ μου μένει ἀνεκδίκτητος,
ἢ ἀποθνήσκει ὁ ἀνὴρ, ὃν ἀγαπῶ

ELBIRA

Ἀμφότεραι αἱ περιπτώσεις, δέσποινα,
σᾶς ἐγγυῶνται πλήρη ἀνακούφισιν.
ἢ ἐκδικεῖτε τοῦ πατρὸς τὸν θάνατον,
ἢ τὸν Ροδρίγον ἔχετε καὶ ὅ,τι κἂν
ἢ εἰμαρμένη προορίζῃ εἰς ὑμᾶς
καὶ σᾶς δοξάζει καὶ σᾶς δίδει σύζυγον.

XIMENH

Πῶς ! τὸν ὑποπεσόντα εἰς τὸ μίσος μου
εἰς τὴν ὀργήν μου, τὸν φονέα τοῦ πατρὸς
ἢ τοῦ Ροδρίγου ! Οἴμοι ! Ἐκατέρωθεν
προσφέρεταί μοι σύζυγος, παμφίλτατον
εἰσέτι αἷμα στάζων. Ἡ καρδία μου
καθ' ἑκατέρου τούτων ἐπανίσταται.

Τὸ τέρμα τοῦ ἀγῶνος ὃν προῦκάλεσσα,
 φοβοῦμαι πλέον ἢ αὐτὸν τὸν θάνατον.
 Ἐκδίκησις καὶ ἔρως ταραξίφρονες,
 ἀντὶ τιμῆς τοιαύτης δὲν μὲ θέλγετε!
 Καὶ σύ, ὦ μοῖρα, ἣτις τόσον ἀπηγῶς
 μὲ κατατρύχεις, τὸν ἀγῶνα πέραντον
 ἀκρίτως καὶ οὐδὲν' ἀναδεικνύουσα
 οὔτε νενικημένον, οὔτε νικητήν.

ΕΛΒΙΡΑ

Σκληρὰ θὰ ἦτο ἂν θὰ σᾶς εἰσήκουε.
 Θὰ ἦτο νέον δι' ἡμᾶς μαρτύριον.
 ἂν καὶ μετὰ τὴν μάχην ἠναγκάζεσθε,
 τὴν ζέουσαν καὶ πάλιν ἀγανάκτησιν
 βυρσοδομοῦσα νὰ ζητῆτε δίκαιον
 καὶ νὰ παιτῆτε πάντοτε τὸν θάνατον
 τοῦ ἐραστοῦ σας. Προτιμότερον πολὺ
 τὴν κεφαλὴν του ἂν ἡ νίκη στέφουσα
 σᾶς ἐπιθάλλῃ σιωπὴν, ὦ δέσποινα,
 ἂν νὰ ὑποταχθῆτε εἰς τοὺς πόθους σας
 ὁ βασιλεὺς σᾶς ἀναγκάσῃ.

ΧΙΜΕΝΗ

Καὶ φρονεῖς
 ἔαν νικήσῃ, ὅτι θὰ ὑποταχθῶ;
 Ἀνέκκλητον, Ἐλδίρα, τὸ καθήκόν μου
 καὶ ἡ ἀπώλειά μου ἀθεράπευτος
 καὶ δὲν ἀρκοῦσι πρὸς ὑπόταξιν αὐτῶν
 ἡ κρίσις τοῦ ἀγῶνος καὶ ἡ θέλησις
 μονάρχου. Τὸν δὲν Σάγχον ἴσως δύναται
 μετ' εὐχερείας νὰ νικήσῃ, ἀλλ' οὐχὶ
 καὶ μετὰ τούτου τῆς Χιμένης τὴν τιμὴν.
 Ὅ,τι κἂν ὑπεσχέθῃ εἰς τὸν νικητήν
 ὁ ἄναξ, πλείστους ἄλλους δύναται ἐχθροὺς
 νὰ ἐξεγείρῃ ἢ τιμὴ μου κατ' αὐτοῦ.

ΕΛΒΙΡΑ

Προσέξατε μὴ ἐπὶ τέλους ὁ Θεός,
 τὴν ὑπερηφάνιαν ταύτην τιμωρῶν,
 σᾶς χορηγήσῃ ἣν ζητεῖτ' ἐκδίκησιν!
 Πῶς! ἐξακολουθεῖτε ν' ἀποκρούητε
 τὴν εὐτυχίαν, ἣτις σᾶς προσφέρεται,
 τὴν εὐτυχίαν ταύτην ὅτι δύνασθε
 νὰ σιωπᾶτε σήμερον μετὰ τιμῆς;
 Τί τὸ καθήκον τοῦτο ἀπαιτεῖ λοιπὸν
 καὶ τί ἐλπίζει; Τὸν πατέρα δύναται

ὁ τοῦ Ροδρίγου νᾶναστήσῃ θάνατος ;
 Μία μόνη συμφορὰ δὲν σᾶς ἀρκεῖ ;
 Τί θέλετε ; ἐπὶ θανάτῳ θάνατον
 καὶ θλίψεις ἐπὶ θλίψεσι ; Προσέχετε !
 Ἐν τῇ ἰδιοτρόπῳ τῆς τιμῆς ὑμῶν
 ἐπιμονῇ ἀξία δὲν παρίστασθε
 τοῦ προσριζομένου εἰς ὑμᾶς ἀνδρός·
 καὶ ἴσως ἡ δικαία τοῦρανοῦ ὀργή,
 τὸν θάνατον ἐκείνου ἐπιτρέπουσα
 θὰ σᾶς ἀφήσῃ τὸν δὸν Σάγχον σύζυγον.

ΧΙΜΕΝΗ

Ἄρκεϊ, Ἐλβίρα, ὅσον πάσχω καὶ πονῶ !
 Μὴ ἐπιτείνῃς τὴν φικτὴν ὀδύνην μου
 διὰ τοιοῦτου ἀπαισίου οἰωνοῦ.
 Θὰ ἐπροτίμων, ἐὰν ᾔτο δυνατόν,
 νὰ ἀποφύγω ἀμφοτέρους, ἂν δὲ μή,
 ὑπὲρ Ροδρίγου αἱ εὐχαὶ μου ἔπασαι
 ἐν τῷ ἀγῶνι τούτῳ ἀπευθύνονται·
 οὐχὶ διότι πρὸς αὐτὸν μὲ φέρουσι
 βεβήλων πόθων ἀπολαυστικαὶ ὁρμαί,
 ἀλλὰ διότι, ἂν ἐκεῖνος νικηθῇ,
 εἰς τὸν δὸν Σάγχον θὰ δοθῶ ὡς λάφυρον.
 Ὁ φόβος οὗτος τῶν εὐχῶν μου αἷτιος...
 Τί βλέπω ὁμῶς ; ὦ, τῆς δυστυχίας μου !
 Τετέλεσται, Ἐλβίρα.

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Δὸν Σάγχος, Χιμένη, Ἐλβίρα.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Εἰς τοὺς πόδας σας
 τὸ ξίφος τοῦτο προσκομίζω, δέσποινα.

ΧΙΜΕΝΗ

Πῶς ! ἀποστάζον ἔτι ἐκ τοῦ αἵματος
 τοῦ δὸν Ροδρίγου. Πῶς, ἐπίβουλε, τολμᾶς
 ἐνώπιόν μου νὰ ἐμφανισθῇς, ἀφοῦ
 ὅ,τι πρὸ πάντων ἐπὶ γῆς ἠγάπησα
 μὲ ἀφαιρεῖς ; Ἀποκαλύψου, ἔρως μου,
 μὴ δειλιάσῃς τοῦ λοιποῦ νὰ ἐκραγῇς !
 Ἐξεδικήθη τοῦ πατρός μου ἡ σκιά·
 μὴ ὑποκρύπτου πλέον. Ἡ αὐτὴ πληγὴ
 τὴν δόξαν καὶ τιμὴν μου ἐξησφάλισε,

τὴν τάλαιναν καρδίαν μου ἀπήλπισε,
τὸν ἔρωτά μου ἤλευθέρωσεν.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Εἰάν

ἡρεμωτέρα ἦσθε....

ΧΙΜΕΝΗ

Νὰ μοὶ ὁμιλῇς
τολμᾶς εἰσέτι, ἀποτρόπαιε φονεῦ
τοῦ λατρευτοῦ μοι ἥρωος. Ἄ! ὕπαγε.
Προδοτικῶς βεβαίως τὸν κατέβαλες.
Πρὸ ἀντιπάλου, οἷος σύ, οὐδέποτε
ὁ πρῶτος τῶν ἀνδρείων θὰ ὑπέκυπτε.
Μηδὲν ἐλπίσης ἀπολύτως παρ' ἐμοῦ·
τὴν ἐλαχίστην χάριν δὲν σοὶ χρεωστῶ.
Νομίζων ὅτι ἐκδικεῖς τὴν δόξαν μου
ἀφ' ἡρεσᾶς μου τὴν ζωήν.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Παράδοξος

ἡ στάσις σας, κυρία· πρὶν ἀκούσητε....

ΧΙΜΕΝΗ

Νὰ σὲ ἀκούσω θέλεις ἐγκαυχώμενον
διὰ τὸν θάνατόν του; Ἀπαθέστατα
νάκούσω σὲ θρασέως ἀφηγούμενον
τὴν συμφορὰν ἐκείνου, τὴν ἀνδρείαν σου,
τὸ ἐγκλημά μου!

ΣΚΗΝΗ ΕΒΔΟΜΗ

Δὸν Φερνάνδος, δὸν Διέγος, δὸν Ἀρίας,
δὸν Σάγχος, δὸν Ἀλόνσος, Χιμένη, Ἐλβίρα.

ΧΙΜΕΝΗ

Δὲν ὑπάρχει, βασιλεῦ,
ἀνάγκη πλέον νὰ τηρήσω σιωπὴν
περὶ ἐκείνου, ὅπερ παρὰ πάσας μου
τὰς προσπαθείας νὰποκρύψω εἰς ὅμᾶς
δὲν ἴσχυσα. Ἡγάπων, τὸ γνωρίζετε·
ἀλλ' ὅπως ἐκδικήσω τὸν πατέρα μου,
ἐξήτησα τοσοῦτον φίλης κεφαλῆς
τὴν προγραφὴν. Ἡ ὑμετέρα, βασιλεῦ,
Μεγαλειότης εἶδε πῶς ἠνάγκασα
τὸν ἔρωτά μου εἰς καθήκον ἱερὸν

νὰ ὑποκύψῃ. Τέλος φεῦ! ἀπέθανεν
ὁ δὸν Ροδρίγος, καὶ ὁ θάνατος αὐτοῦ
ἀπὸ ἐχθρᾶς ἀσπόνδου μὲ μετέβαλεν
εἰς τεθλιμμένην ἔρωμένην. Ὁφείλον
εἰς τὸν γεννήσαντά με τὴν ἐκδίκησιν·
ὀφείλω εἰς τὸν ἔρωτά μου τοῦ λοιποῦ
τὰ δάκρυά μου ταῦτα· μὲ ἀπώλεσεν
ἀναλαβὼν ὁ Σάγχος τὸν ἀγῶνά μου
καὶ εἰς τὴν χεῖρα, ἣτις μὲ ἀπώλεσε,
προσφέρομαι ὡς ἄθλον. Ἄν, ὦ βασιλεῦ,
νὰ συγκινήσῃ τοὺς μονάρχας δύναται
ὁ οἶκτος, πρὸς Θεοῦ, ἀνακαλέσατε,
σᾶς ἱκετεύω, νόμον τόσον ἀπηνῆ·
ὡς ἄθλον νίκης ἣτις μὲ ἀφῆρεσε
τὸν ἄνδρα ὃν ἠγάπων καὶ ἐλάτρευο·,
τῷ καταλείπω τὴν περιουσίαν μου.
Ἄς με ἐγκαταλείψῃ εἰς ἐμὲ αὐτὴν
ὅπως κλεισθεῖσα εἰς τι μοναστήριον
θρηνηῶ ἀπαύστως μέχρι τελευταίας μου
πνοῆς τὸν τε πατέρα καὶ τὸν ἔραστήν.

ΔΟΝ ΔΙΕΓΟΣ

Ἐρᾶται, τέλος, βασιλεῦ, καὶ ἔγκλημα
οὐδόλως πλέον κρίνει τὸ ὁμολογεῖν
τὸν νόμιμόν της ἔρωτα.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Ἀπόβαλε,
ἀγαπητὴ Χιμένη, τὴν ἀπάτην σου.
Ὁ ἔραστής σου δὲν ἀπέθανε· ψευδῶς
ὁ ἡττηθεὶς δὸν Σάγχος σοὶ παρέστησε
τὰ τοῦ ἀγῶνος.

ΔΟΝ ΣΑΓΧΟΣ

Ἵπερβάλλουσα σπουδῇ
καὶ ἀγωνία ὅλως ἀκουσίως μου
τῆς πλάνης ταύτης ἔγεινε παραίτιος.
Ἐπανηρχόμην ἐκ τῆς μάχης, βασιλεῦ,
τὴν ἐκδοσὶν της ὅπως τῇ ἀφηγηθῶ.
Ὁ μέγας ἥρως, ὅστις τὴν καρδίαν μου
κατέκτησε, μοὶ εἶπεν ἀφοπλίσας με·
„Μὴ ἔχε φόβον· προτιμῶ τὴν νίκην μου
„νὰ φήσω ἀθεθαίαν καὶ ἀόριστον
„παρὰ νὰ χύσω ζέον αἷμα μαχητοῦ
„ὅπερ Χιμένης ριψοκινδυνεύσαντος.
„Ἀλλ' ἐπειδὴ, δὸν Σάγχε, τὸ καθήκόν μου

„πλησίον νῦν τοῦ βασιλέως μὲ καλεῖ
 „σὺ ἀντ' ἐμοῦ νὰ τῇ ἐκθέσῃς ὑπαγε
 „τὰ τοῦ ἀγῶνος καὶ παρὰ τοῦ νικητοῦ
 „νὰ προσκομίσῃς εἰς αὐτὴν τὸ ξίφος σου..
 Καὶ ὑπακούσας ἤλθον, τὴν ἡπάτησε
 τὸ ξίφος τοῦτο· νικητὴν μ' ἐνόμισεν
 ἰδοῦσά με ἐπανελθόντα, καὶ εὐθὺς
 τὸν ἔρωτά της ἡ ὀργὴ προέδωκε
 τοσοῦτον παρ' ἑφόρως, ὥστε ἀτυχῶς
 καὶ πρὸς στιγμὴν νὰ τόχῳ ἀκροασεως
 δὲν ἠδυνήθη. Βασιλεῦ, τὸ κατ' ἐμέ,
 καὶ ἡττημένος εὐτυχῆς λογίζομαι·
 καὶ ἂν παρὰ τοὺς πόθους τῆς καρδίας μου
 ἀπώλεσα ἐκείνην, ὅπως ἀγαπῶ
 τὴν ἦτταν ταύτην, ἥτις εἶναι ἔρωτος
 ἀκραιφνεστάτου νίκη.

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Νὰ ἐρυθριᾷς·

δι' ἔρωτα τοσοῦτον, θύγατερ, ἄγνο·
 δὲν πρέπει πλέον, οὔτε νὰ ἐπιζητῇς
 τὴν ἀποκήρυξίν σου· ἀγασσὲ αἰδῶς
 ἃς μὴ σε παραπείθῃ. Ἐξοφάλισας
 τὴν ἀγαθὴν σου φήμην, τὸ καθήκόν σου
 ἐξώφλησας τελείως, τὸν πατέρα σου
 ἐξεδικήθης. Πλήρης ἦν ἐκδίκησις
 τὸ ὅτι τὸν Ροδριγόν σου εἰς κίνδυνον
 τοσάκις ἀδυστάκτως περιέστειρας.
 Ὡς βλέπεις· ἄλλως ὁ Θεὸς ἐκέλευσε·
 μὴ ἔσο πλέον ἀπειθής, ὦ θύγατερ,
 εἰς τὴν διαταγὴν μου, ἥτις σύζυγον
 τὸν ἐκλεκτὸν σοὶ δίδει τῆς καρδίας σου.

ΣΚΗΝΗ ΟΓΔΟΗ

Δὸν Φερνάνδος, δὸν Διέγος, δὸν Ἀλφιας, δὸν Ροδρι-
 γος, δὸν Ἀλόνσο, δὸν Σάγχο, ἡ Ἰνφάντη,
 Χιμένη, Ἐλεονώρα, Ἐλβίρα

Ἡ ἸΝΦΑΝΤΗ

Χιμένη, παῦσον κλαίουσα καὶ δέχθητι
 ἀλύπως τὸν γενναῖον τοῦτον νικητὴν
 ἐκ τῶν χειρῶν ἡγεμονίδος φίλης σου.

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Συγγνώμην θν ἐνώπιόν σας, βασιλεῦ,
 ἐξ εὐλαθείας ἔρωτος γονυπετῶ
 πρὸ τῆς Χιμένης. Δέσποινα δὲν ἔρχομαι
 ὡς ἄθλον νίκης ἀπαιτῶν τὴν χεῖρά σας,
 ἀλλὰ καὶ πάλιν προσκομίζων εἰς ὑμᾶς
 τὴν κεφαλὴν μου. Δὲν θὰ ἐπικαλεσθῇ
 μονομαχίας δίκαια ὁ ἔρως μου
 ἢ καὶ τοῦ βασιλέως τὴν ἀπόφασιν.
 Ἄν ὅσα ἤδη ἔπραξα σᾶς φαίνωνται
 μὴ ἐπαρκοῦντα πρὸς ἱκανοποίησιν
 πατρὸς ἀποθανόντος, εἶπατέ μοι τί
 νὰ πράξω ἄλλο πρέπει πρὸς ἐξιλασμόν
 τῆς δόξης καὶ τιμῆς σας; Ἀντιπάλων μου
 νὰ καταβάλω μυριάδας; Εἰς τῆς γῆς
 τὰ ἄκρα νὰ ἐκτείνω τοὺς ἀγῶνάς μου;
 Νὰ ἐκδιᾶσω μόνος μου στρατόπεδον;
 Ολόκληρον νὰ τρέψω εἰς φυγὴν στρατόν;
 Νὰ ὑπερβῶ καὶ τοὺς τῶν μύθων ἥρωας;
 Ἄν πά τα ταῦτα ἦναι τέλος ἀρκετὰ
 τὸ ἐγκλημά μου ν' ἀποπλύσωσι, τολμῶ
 νὰ τὰ ἐπιχειρήσω καὶ θὰ δυνηθῶ
 νὰ τὰ ἐπιτελέσω. Ἄν δέ, δέσποινα,
 ἢ ὑπερήφανός σας ἀπαιτῇ τιμὴ
 ἀδυσωπήτως πρὸς ἱκανοποίησιν
 τὸν τοῦ ἐνόχου θάνατον, μὴ κατ' ἐμοῦ
 τὴν τῶν ἀνθρώπων δύναμιν ὀπλίζετε.
 Τὴν κεφαλὴν μου φέρω εἰς τοὺς πόδας σας.
 Ἐκδικηθῆτε τῇ ἰδίᾳ σας χεὶρί
 ἢ χεῖρ σας μόνη δικαιούται νὰ νικᾷ
 τοὺς ἀνικήτους· λάβετε ἐκδίκησιν
 εἰς πάντα ἄλλον τῶν θνητῶν ἀνέφικτον.
 Ἀλλ' ἀποχῶσαν κρίνατε τοῦλάχιστον
 ποινὴν τὸν θάνατόν μου· μὴ ἐξώσητε
 τὸν ἀτυχὲς Ροδρίγον ἐκ τῆς μνήμης σας.
 Καὶ ἐπειδὴ ἔστειλάν εἰς τὴν δόξαν σας
 ἐκὼν προσφέρω ἑμαυτόν, τὴν μνήμην μου
 τηρήσατε, Χιμένη, καὶ οἰκτείρουσα
 τὴν ἄπηνῃ μου τύχην εἶπατέ ποτε:
 «Ἐάν δὲν μὲ ἡγάπα, δὲν θὰ πέθνησκε».

ΧΙΜΕΝΗ

Ἐγέθητι, Ροδρίγε. Ναί, ὁμολογῶ
 ὅτι νὰ κρύψω, βασιλεῦ, δὲν δύναμαι
 μεθ' ὅσ' ἀκριτομύθως σᾶς ἐδήλωσα.

Τὰς ὑπερόχους τοῦ Ροδρίγου ἀρετὰς
 δὲν ἡδυνάμην νὰ μισήσω· ἄλλως δὲ
 ὁπόταν ὁ κελεύων ἦναι βασιλεὺς
 ὁφείλει πᾶς τις εὐλαβῆ ὑποταγήν.
 Εἰς ὅτι ὅμως καὶ με κατεδίκασεν
 ἡ ὑμετέρα βασιλεία, δύνатаι
 τὸν γάμον τοῦτον θεμιτὸν νὰ θεωρῇ;
 Καὶ ὅταν νὰ βιάσω τὸ καθήκόν μου
 μὲ διατάσῃ ἡ δικαιοσύνη της
 πρὸς τὴν διαταγήν της συμβιβάζεται;
 Ἄν ὁ Ροδρίγος τόσον ἀπαραίτητος
 ἀπέβῃ εἰς τὸ κράτος, πρέπει ἄρά γε
 ἐγὼ νὰ ἤμαι τίμημα τῶν ἄθλων τοῦ
 καὶ ν' ἀποδῶ δικαίως ἀντικείμενον
 ἐλέγχου αἰωνίου ὅτι ἔβαψα
 τὴν χεῖρά μου εἰς αἷμα πατρικόν;

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Πολλὰ

ὁ χρόνος ἤδη νόμιμα ἀνέδειξε
 θεωρηθέντα κατ' ἀρχὰς ἀθέμιτα.
 Ἀνδρείως ὁ Ροδρίγος σὲ κατέκτησε
 καὶ τῷ ἀνῆκει. Ἀλλ' ἐχθρὸς τῆς δόξης σου
 δὲν εἶμαι ὥστε νὰ τῷ δώσω παρεκτός
 τῆς νίκης τοῦ τὸ ἄθλον· Ἡ ἀναβολὴ
 τοῦ γάμου σας οὐδόλως συνεπάγεται
 τὴν λύσιν νόμου, ὅστις σὲ προώρισεν
 ὡς σύζυγόν του· χρόνος ἄς μὴ ὀρισθῇ·
 ἂν θέλῃς, λάβε πρὸς παραμυθίαν τοῦ
 ἐν ὅλον ἔτος.

Ἐν τῷ μεταξὺ δὲ σὺ
 τὰ ὅπλα σου, Ροδρίγε, λάβε καὶ ἀφοῦ
 ἐνίκησας τοὺς Μαύρους ἐπελάσαντας
 καὶ ἀποκρούσας τὰς δεινὰς ἐφόδους τῶν
 ἀνέτρεψας τὰ σχέδιά των, ὕπαγε,
 καὶ τὴν στρατὸν μου ἄγων πῦρ καὶ μάχαραν
 καὶ ἐρημίαν φέρε εἰς τὴν χώραν των.
 Εἰ δονατὸν δέ, μᾶλλον ἄξιος αὐτῆς
 ἐπάνελθε ἐκεῖθεν, κατακτώμενος
 τοιαύτην φήμην, ὥστε δόξαν καὶ τιμὴν
 τὸν μετὰ σοῦ νὰ θεωρήσῃ γάμον της

ΔΟΝ ΡΟΔΡΙΓΟΣ

Ὑπὲρ τοῦ βασιλέως καὶ τῆς χώρας μου
 καὶ ὅπως λάβω τὴν Χιμένην σύζυγον,

τί ὁ βραχίων οὗτος δὲν θὰ δυνήθῃ
νὰ διαπράξῃ; Καίτοι δὲ μακρὰν αὐτῆς
δεινῶς θὰ πάσχω, εὐτυχία ἄρρητος
μοὶ εἶναι διὰ νὰ ἐλπίζω δύναμαι

ΔΟΝ ΦΕΡΝΑΝΔΟΣ

Εἰς τοῦ Ροδρίγου τὴν ἀνδρείαν ἔλπιζε
καὶ εἰς τοῦ ἄνακτός σου τὴν ὑπόσχεσιν·
καὶ τῆς καρδίας τῆς ὡραίας φίλης σου
δεσπότην ἀπὸ τοῦδε, τοὺς ἐνδοιασμοὺς
τιμῆς ὑποπτησσοῦσης καὶ τοὺς πόθους σου
ἀποκρουούσης ἄφες νὰ νικήσωσιν
ὁ χρόνος, ἡ ἀνδρεία καὶ ὁ ἄναξ σου.

ΤΕΛΟΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ

007000020682

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ

ΤΟΥ ΑΥΤΟΥ ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΟΥ

J. Racine. - ΦΑΙΔΡΑ, τραγωδία εἰς πρά-
ξεις πέντε.

“ ΑΘΑΛΙΑ, τραγωδία εἰς πρά-
ξεις πέντε.

Τιμᾶται δραχμῶν 2